

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Lucie Drejčková

Kulturní a spolkový život obce Prušánky
od první republiky po současnost

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem použila jen uvedené
prameny a literaturu.

V Olomouci dne

.....

Děkuji Mgr. Pavle Vyhnálkové, Ph.D. za její podněty a rady, které mi jako vedoucí mé diplomové práce poskytla při jejím zpracování.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 OBEC PRUŠÁNKY	7
2 ZPŮSOB BĀDÁNÍ	11
3 ZÁJMOVÉ SPOLKY A SDRUŽENÍ	13
3.1 Sbor dobrovolných hasičů	14
3.2 Tělovýchovná jednota Sokol	19
3.2.1 Oddíl kopané	20
3.2.2 Oddíl základní rekreační a tělesné výchovy	24
3.2.3 Oddíl šachistů	26
3.2.4 Oddíl kuželkářů	27
3.3 Národopisný soubor Podlužánek	28
4 KULTURNÍ ŽIVOT V OBCI	32
4.1 Období první republiky	32
4.2 Období před a během druhé světové války	38
4.3 Poválečné období a nástup komunismu	39
4.3.1 Každoročně opakující se akce	39
4.3.2 Oslavy komunistického režimu	43
4.3.3 Spolky	44
4.3.4 Společenský život	47
4.4 Období po Sametové revoluci až do dnešní doby	59
4.4.1 Spolky	59
4.4.2 Společenský život	61
4.4.3 Oslava 750. výročí od první zmínky o obci Prušánky	71
4.5 Nynější kulturní život obce	73
4.5.1 Krojované hody	76
4.5.2 „Zarážání hory“	78
4.5.3 Vinobraní	80
ZÁVĚR	82
POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY	84

Daleko na jihu země,
až za obzory,
sklepy jsou prušánecké,
tam pod Nechory.

Věší se nad nimi stromy
dokola kolem,
cesta k nim vede daleká
širokým polem.

Víno v nich vaří a syčí,
ze sudů tryská,
srdce vře divokou láskou
a oko blýská.

Chce se ti lásky a pití,
polibků k vínu,
večer jít s měsícem,
cestou až k Hodonínu.

Vyletěl jak bílý motýl,
zdaleka vánek,
zanesl lásku a píseň až do Prušánek.

Dávno už zapadlo slunce,
až za obzory,
zda ještě uzřím Vás sklepy,
tam pod Nechory.

ÚVOD

Stejně jako každý člověk i já jsem získala v průběhu svého života vztah k určitému místu. Tím místem je moje rodná obec Prušánky. A tento vztah, který utváří racionální a jistě také emotivní přístup, bych chtěla ještě rozvinout poznáním historie jejího kulturního života, neboť není doposud souhrnně zpracována.

Z toho důvodu cílem mé diplomové práce bylo zdokumentovat rozvoj a růst kulturního života jihomoravské obce Prušánky od „první republiky“ po současnost a zaměřit se při tom také na zájmové spolky a sdružení, jež jsou nedílnou součástí kulturního života.

Diplomová práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola nás seznamuje s jihomoravskou obcí Prušánky. Druhá kapitola pojednává o mém bádání a na základě toho odůvodňuje celou koncepci diplomové práce pro její lepší pochopení. Třetí kapitola se již zaměřuje právě na zmiňované zájmové spolky a sdružení. Nejprve jsou zde všechny vyjmenovány dle časového uspořádání a dále se podrobně zabývám těmi nejvýznamnějšími. Jedná se o Sbor dobrovolných hasičů a Tělovýchovnou jednotu Sokol. Tím posledním je národopisný soubor Podlužánek, jehož podrobnější charakteristiku jsem zařadila, ačkoliv se nejedná ani o spolek či sdružení. Což také naznačuje, že kulturní život v obci je z velké části zaměřen na folklor a lidovou tradici, která se stále udržuje. Poslední, čtvrtá kapitola mapuje veškerý kulturní život obce v jednotlivých časových obdobích. Pro lepší přehlednost jsou některá tato časová období ještě členěna do podkapitol, které popisují zájmové spolky nebo kulturní život či jednotlivé oslavy a kulturní akce.

Pokud se mi podaří naplnit cíle diplomové práce, bude zmapován kulturní a spolkový život v obci Prušánky z hlediska historie, což může posloužit jako informační materiál pro všechny zájemce, kteří se chtějí blíže seznámit s kulturním životem v obci a její historií.

1 OBEC PRUŠÁNKY

Tato kapitola popisuje obec Prušánky z jejího historického i současného hlediska. Podrobně charakterizuje také znak a prapor obce. Poukazuje na to, kde se obec nachází a jaké nabízí možnosti pro trávení volného času. Vzpomenuta je i oblast zvaná Nechory, která je součástí obce.

Jihomoravská obec Prušánky leží v jihozápadní části hodonínského okresu při hranici se sousedním Břeclavskem. Svou polohou náleží k národopisné oblasti Podluží, což je svazek obcí jihomoravské oblasti, která je také někdy nazývána jako „malovaný kraj“. Kraj, kde kontinuita lidových zvyků a obyčejů nebyla téměř přerušena, i když jich celá řada upadla v zapomnění. Právě svébytnost a v historii určitý konzervatismus způsobily, že bohatství lidové kultury se v podstatě uchovalo a žije dodnes. Ačkoli v nových podmínkách a jiné podobě. Přesto k největším přednostem regionu patří vinařská turistika a nezaměnitelný charakter folklorních tradic a lidové kultury.¹

První písemná zmínka pochází z roku 1261, kdy obec, zmiňována pod názvem Prusy, je dána brumovským kastelánem Smilem ze Střílek do držení cisterciáckého kláštera ve Vizovicích. Současné pojmenování je používáno až od konce 16. století. Po zániku cisterciáckého kláštera se obec v roce 1497 dostává do majetku pánů z Kunštátu. To už je ovšem v důsledku českouherských válek probíhajících v druhé polovině 15. století obec pustá. Znovu osadit se jí podařilo až v první polovině století následujícího. Roku 1536 přechází do majetku Prusinovských z Víckova. Po potlačení stavovského povstání proti Habsburkům, jehož byli Prusinovští aktivními účastníky, je jejich majetek konfiskován a ves se dostává do správy olomouckých jezuitů. Po zrušení řádu byl majetek přičleněn k tak zvanému studijnímu fondu, odkud bylo celé panství spolu se vsí Prušánky odkoupeno Josefem II. Samostatnou obcí se Prušánky staly vyvazovacími pracemi z roboty, které byly v obci prováděny v letech 1849 až 1851.²

Celková rozloha vesnice je 1 414 ha., a v současnosti zde žije přibližně 2 150 obyvatel. Prušánky jsou dynamicky rozvíjející se obcí, vážící si tradic svých předků, které pečlivě udržují a rozvíjejí. Proto je známá nejen vinařstvím, ale i folklorem, který zaznamenal

¹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 13; Podluží. *Region Podluží* [online]. c 2009 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/>; Když se řekne něco navíc. *Malovaný kraj: Vlastivědný časopis Slovácka a Záhori*. 1986, roč. XXII, č. 4, s. 19.

² ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 38, 55, 56, 68, 75, 97, 98.

velkého rozkvětu založením národopisného souboru Podlužánek. Největším folklorním svátkem jsou krojované hody a udržují se i tradiční zvyky vinařů. Obec se také zúčastnila v roce 2006 soutěže o „Vesnici roku“, kdy získala diplom právě „Za udržování lidových tradic“ jako vůbec jediná obec z okresu Hodonín.³

Prušánky jsou dějištěm mnoha kulturních akcí během celého roku a většina z nich probíhá v kulturním domě. Kromě kulturního využití jsou k dispozici také sportovní a volnočasové aktivity. Hráči tenisu mohou využít dvou soukromých kurtů, které jejich majitelé pronajímají veřejnosti. V obci je hřiště především pro děti v areálu klubovny, fotbalové hřiště a široké veřejnosti je rovněž umožněn pronájem nově vybudovaného víceúčelového hřiště v areálu základní školy, vhodné především pro kolektivní míčové hry a tělocvična, kterou využívají různé zájmové skupiny. Dále se nabízí kuželna či hřiště na pétanque. Čtenáři mohou využít místní knihovnu. Součástí vesnice je Základní škola a Mateřská škola Prušánky, která jako vzdělávací instituce prošla mnoha změnami a má také značný podíl na společenském životě v obci. K dispozici je také několik pohostinství, obchodů jak s potravinami, tak s jiným sortimentem, ale i pošta, zdravotní středisko, lékárna a dům pečovatelské služby. Nedílnou součástí je také římskokatolická farnost, kterou v současné době spravuje p. Slavoj Alexa, kněz v nedalekých Tvrdonicích. V obci vykonávají určitou činnost také různé spolky a sdružení, z nichž nejstarší a nejaktivnější je Sbor dobrovolných hasičů a Tělovýchovná jednota Sokol. V katastru Prušánek se nachází zhruba dvě desítky památkových objektů, především náboženského rázu. Nejvýznamnější z nich je farní kostel svatého Izidora, postavený v pozdně barokním slohu v roce 1758. Mezi další památky patří kaple, sochy a kříže.⁴

Obec má vlastní pečeť z roku 1773, v jejímž poli jsou vinařské a zemědělské symboly, hrozen, vinařský nůž a radlice. Neměla však vlastní znak a prapor, jímž se mohla prezentovat. Proto obecní zastupitelstvo podalo žádost o udělení znaku a praporu obce. Čímž chtělo také obecní zastupitelstvo poukázat na historické kořeny obce a na období, kdy přírodními katastrofami a válkou zdevastované sídlo začalo být pozvolna osídlováno až do jistého rozkvětu a důstojného postavení v rámci čejkovického panství, což bylo období, kdy se Prušánky dostávají do správy pánů Prusinovských z Víckova. Roku 2003 byly symboly

³ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 13; NOSEK, Jan. Slovo starosty. *Prušánský zpravodaj*. 2006, č. 3, s. 1; *Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem*: Prušánky. Břeclav: občanské sdružení Malovaný kraj, 2009.

⁴ O Prušánkách. *Obec Prušánky: oficiální webové stránky jihomoravské vinařské obce* [online]. 2003, 9. 1. 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.obecprusanky.cz/info/o-prusankach.php>; *Turistický průvodce Podlužím a Hodonínkem*: Prušánky. Břeclav: občanské sdružení Malovaný kraj, 2009.

schváleny a slavnostně vysvěceny ve farním chrámu při bohoslužbě. Znak vychází z erbů vладыků Prusinovských. Ten byl tvořen podélně polceným štítem. Pravá strana byla v barvě červené, levá v barvě stříbrné s dvěma černými příčnými břevny. Znak je navržen taktéž podélně půlený. V pravé červené polovině je umístěn zlatý hrozen, který by měl představovat mnohaletou vinařskou tradici obce a jejích občanů a v pravé bílé polovině jsou dva příčné černé pruhy znázorňující úrodnost půdy v regionu vesnice. Prapor koresponduje ve svém návrhu se znakem. (Znak i prapor je možno si prohlédnout v příloze č. 2).⁵

Prušánky leží v úrodné oblasti, která zaručovala již odedávna obživu všem osadníkům. Vesnice byla dříve výhradně zemědělského charakteru. Dobré klimatické podmínky vedly k výsadbě 190 ha. vinic, jelikož vinohradnictví se věnovala a věnuje velká pozornost, vždyť také v Prušánkách představuje významnou hospodářskou složku. Vinařství a výrobě vína, které má u nás tradici již několik století, se stále věnuje velká část obyvatel. Víno se zpracovává ve vinných sklepech, které jsou od obce vzdáleny asi 1,5 km v oblasti zvané Nechory, která se dělí na Vrchní a Spodní. Nechory jsou snad ojedinělou, lidmi vytvořenou lokalitou, kde nikdo nebydlí a všechna stavení slouží ke zpracování hroznů a výrobě vína. Neobvyklý název vysvětluje pověst, podle níž prý ve sklepech vznešení pánové tak popíjeli, až jeden z nich zůstal zmožen ležet. Jedni se ptali: „Je chorý?“ „Ne chorý, opilý“, odpověděli druzí. Jiná verze tvrdí, že kdo často navštěvuje prušánecké sklepy, je zdravý a ne chorý. Dříve bývaly vinné sklepy postaveny v trati Drahy, ale protože prý se v nich zastavovali prušánečtí občané cestou do Čejkovic na nedělní bohoslužbu a velká část jich na mši nedorazila, nechali tehdejší majitelé panství sklepy zbourat a vystavět v dnešních místech a pro jistotu nařídili postavit kostel přímo v Prušánkách. Vinné sklepy ve Spodních i Vrchních Nechorách se začaly stavět na přelomu 18. a 19. století. Postupně se začaly rozrůstat, především ve Spodních Nechorách, do dnešní podoby vytvářející ráz malé vesničky tvořené pouze vinnými sklepy se svým náměstíčkem a přiléhajícími uličkami. V současné době je v Nechorách kolem 460 sklepů, z nichž některé jsou zdobeny charakteristickým podlužáckým ornamentem, lidově nazývaným „žůdrem“. V některých z nich se nachází vinárny a penziony či různá ubytování. Nechory byly a jsou důležitým společenským centrem, v nichž se pořádají kulturní akce nejen vinařské, ale také folklorní a společenské pro návštěvníky blízkého okolí i vzdálenějších koutů naší země. Od roku 2000 jimi vede vinařská cyklistická stezka,

⁵ HRADIL, František. Nové symboly obce. *Prušánský zpravodaj*. 2003, č. 1, s. 3; ŠTARHA, Ivan. Znaky našich měst a vesnic XXXVII.: Prušánky. *Malovaný kraj: Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka*. 2004, roč. XL, č. 1, s. 30.

kterou projíždí řada cyklistů. Díky příjemnému prostředí je tato část obce navštěvována turisty z celé naší republiky.⁶

⁶ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 231, 234; Vinné sklepy Nechory. *Nechory: vinné sklepy* [online]. 2006 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://www.nechory.cz/?p=p_16.

2 ZPŮSOB BĀDÁNĪ

V této kapitole bude objasněno, jaké nejčastější prameny byly použity ke zpracování diplomové práce a kde byly získány. Také zde bude vysvětleno, jak je celá práce koncipována a proč tomu tak je.

Bádání proběhlo především ve Státním okresním archivu Hodonín, kde jsou uloženy kroniky obce Prušánky, se kterými se pracovalo nejvíce. První kronika obce je psána od roku 1926. Celkem je v současnosti k dispozici sedm kronik, přičemž poslední dvě jsou uloženy na obecním úřadě v Prušánkách. Tento počet kronik je důkazem toho, že obec měla pozorné a pečlivé kronikáře, kteří některé události zaznamenávali vsutku důkladně. Samozřejmě ne vždy tomu tak bylo. Každopádně lze konstatovat, že oproti ostatním obcím je počet kronik obce Prušánky poměrně vysoký.

Velkým zdrojem informací byla také kniha *Prušánky, vinařská obec Podluží*, která vyšla v roce 1999. Kniha mapuje historický vývoj obce, kulturního života, péče o vzdělávání dětí, ale i náboženský život.

Od roku 1996 vychází jako čtvrtletník noviny obecního úřadu nazvané *Prušánský zpravodaj*, z nějž je rovněž čerpáno a které propůjčil doc. PhDr. František Hradil, CSc.

Bádání bylo rovněž zaměřeno na články v časopisech, především v *Malovaném kraji*, který byl získán ze Státního okresního archivu Hodonín, nebo mi je k dispozici poskytl pan Oldřich Hřebačka. Jako zdroj informací byly použity ještě další materiály získané buď v archivu, anebo v knihovně. Cenné rady poskytlo také několik informátorů.

Například za velkou pozornost by stály kroniky Sboru dobrovolných hasičů, o kterých se ví, že byly psány, ale v současné době nejsou bohužel k dohledání. K dispozici byla jen jedna kronika, v níž byla na úvod sepsána stručná historie hasičů, ale samotné zápisy v kronice nejsou. Na druhou stranu školní kroniky existují, ale z důvodu velkého rozsahu a množství informací nebyla historie základní školy zpracována, tudíž nebylo v těchto kronikách bádáno. I když škola má své nezastupitelné místo ve společenském životě v obci, zejména v období první republiky, kde se o osvětu a kulturu starali z velké části právě učitelé.

Klíčová část celé diplomové práce je rozdělena do dvou kapitol, přičemž jedna z nich je kapitola *Zájmové spolky a sdružení*, kde jsou nejdříve pro přehlednost a úplnost shrnuty všechny spolky, které kdy v obci byly. A poté je kapitola rozdělena do podkapitol, které podrobně pojednávají o třech nejvýznamnějších spolcích. Přičemž v těchto podkapitolách je

shrnutí jejich činnosti od vzniku až po současnost. Ale to, jak se podílely na společenském životě v obci, pojednává kapitola *Kulturní život*.

Součástí *Kulturního života* jsou také podkapitoly, které jsou nejdříve rozděleny dle časového období. Poté některé období je ještě členěno pro lepší orientaci a přehlednost.

Období první republiky je obdobím, kdy se spolkový život začal rozvíjet, a tak nebylo těchto spolků mnoho a ani jejich činnost zde není více popisována. Naopak tomu je v podkapitolách *Poválečné období a nástup komunismu*, stejně tak v *Období po sametové revoluci až do dnešní doby*, kde je poměrně mnoho zájmových spolků s docela bohatou činností.

Některá časová období jsou ještě dále členěna. *Poválečné období a nástup komunismu* je ještě rozděleno na několik podkapitol, které se zabývají společenským životem. Přičemž první podkapitola je zaměřena na kulturní akce, jež probíhají během roku, stejně tak jako druhá podkapitola, jen s tím rozdílem, že se jedná o oslavy komunismu. Poslední podkapitola zachycuje veškeré kulturní dění od začátku poválečného období až po období Sametové revoluce.

Období po Sametové revoluci až do dnešní doby je rozděleno také ještě na průběh společenského života a také zahrnuje podkapitolu, v níž jsou blíže popsány oslavy k výročí sedm set padesát let od první písemné zmínky o obci, které se konaly v roce 2011.

Poslední časové období *Nynější kulturní život* zaznamenává především současné společenské akce, které jsou každoročně opakovány a staly se tak tradicí. Nejvýznamnější z nich jsou podrobně popsány v jednotlivých podkapitolách. Jedná se o krojované hody, „zarážání“ hory a vinobraní. Pravdou je, že existuje možnost se o těchto událostech dočíst několikrát již v jednotlivých časových obdobích, ale samotné objasnění průběhu a významu celé akce je až v těchto podkapitolách. Průběh jednotlivých akcí je v podstatě stejný již od pradávna jako například „zarážání hory“ a vinobraní, i když k některým drobným změnám přece jen došlo. Naopak je tomu u krojovaných hodů, kde historii jejich průběhu přesně neznáme. Z toho důvodu je celá událost podrobně popsána až v nynějším životě obce.

Z toho vyplývá, že celá diplomová práce se prolíná a vzájemně na sebe navazuje.

Pro lepší představu o tom, jak některé kulturní události probíhají, byly do přílohy č. 3 zařazeny fotografie. Pro lepší orientaci je na závěr práce zařazen též slovníček pojmů.

3 ZÁJMOVÉ SPOLKY A SDRUŽENÍ

V této kapitole jsou pro lepší přehlednost a orientaci nejdříve shrnuty všechny spolky a sdružení, které kdy v obci existovaly. Dále je tato kapitola členěna do tří podkapitol, v nichž je podrobně sepsána činnost těch nejvýznamnějších spolků. Jedná se o Sbor dobrovolných hasičů a Tělovýchovnou jednotu Sokol, což jsou kromě toho také jedny z nejstarších spolků. Poslední podkapitola je tak trochu výjimkou, protože se nejedná ani o spolek či sdružení, ale o národopisný soubor Podlužánek, který v obci působil v letech 1972–1995.

Kulturní a společenský život se v období první republiky opíral především o nově zakládající organizace a spolky. V tomto období se jednalo především o Sbor dobrovolných hasičů a nově zakládané tělovýchovné jednoty Sokol a Orel. Ale v období druhé světové války byly některé spolky zrušeny či zakázány. V období komunismu se základna rozšířila o další nově zakládané spolky, které většinou svoji činnost ukončily po roce 1989. Dále pak vznikala další zájmová sdružení, zaměřená především na folklor.

Nutno podotknout, že některé spolky v průběhu času měnily svůj název.

Zde jsou vyjmenovány všechny spolky a sdružení v obci a jejich časové rozmezí, kdy vykonávaly svoji činnost:

- Sbor dobrovolných hasičů (1897 – dosud),
- tělovýchovná jednotu Sokol (1919 – dosud),
- tělovýchovná jednotu Orel (1919–1948),
- okrašlovací spolek (1928, rok zániku není k dohledání),
- vinařská besídka (1933, rok zániku není k dohledání),
- československý Svaz mládeže/Pionýrská organizace (1949–1990),
- československý červený kříž (vznik není k dohledání a svoji činnost ukončil až po roce 1989),
- český svaz žen (působil především v období komunismu, ale svoji činnost pravděpodobně ukončil až po roce 1989),
- jednotu neboli lidové spotřební družstvo (1959–1988),
- sdružení rodičů a přátel školy (rok vzniku není k dohledání a působí dosud),
- svazarm neboli Svaz pro spolupráci s armádou (působil především v období komunismu, ale svoji činnost pravděpodobně ukončil až po roce 1989),

- československý zahrádkářský a ovocnářský svaz (rok vzniku a zániku není k dohledání),
- organizace lidových myslivců (rok vzniku není k dohledání a působí dosud),
- svaz chovatelů drobného zvířectva (rok vzniku a zániku není k dohledání),
- svaz československého-sovětského přátelství (pravděpodobně v letech 1948–1989),
- svaz protifašistických bojovníků (1948–1987),
- český zahrádkářský svaz (1962 – dosud),
- skaut se střediskem v Mikulčicích (1990 – dosud),
- skaut se střediskem v Kyjově (1999 – dosud),
- občanské sdružení Krásné místo (2001 – dosud),
- slovácký krúžek Prušánky (2001–2005),
- občanské sdružení Chasa Prušánky (2005 – dosud).

3.1 Sbor dobrovolných hasičů

Vydání zákona platného pro Markrabství moravské ze dne 5. dubna 1873 podstatně urychlilo zakládání dobrovolných hasičských sborů. Paragraf § 34 tohoto zákona stanovil: *„V každé uzavřené osadě, která sestává alespoň ze sta čísel domovních, má představený obec, pakli tu není ještě hasičského sboru buď dobrovolného, nebo placeného, učiniti vyzvání, aby dobrovolný sbor hasičský se zřídil.“* Paragraf § 27 rovněž vymezil: *„V každé uzavřené osadě, která záleží aspoň ze sta domů, musí být pohotově řádná stříkačka vozová s normálními závity šroubovými, opatřená trubinami, koši i ostatním příslušenstvím a kromě toho náležité vozy na vodu a kádě.“*⁷

První předběžný souhlas obecního výboru o založení hasičského sboru v obci padl 29. dubna 1888, ale samotná cesta k založení sboru byla dlouhá a složitá. Intenzivněji se o založení hasičského sboru jednalo v době, kdy starostoval Karel Maděryč (1893–1898). Na schůzi obecního výboru 27. prosince 1897 mělo dojít ke schválení stanov spolku, ale k oficiálnímu založení sboru nedošlo. Avšak hasičský sbor v obci fungoval i bez stanov, a to už od 4. dubna 1897. Prvním starostou hasičů byl zvolen Antonín Hřebačka, který také spolu s Aloisem Šmolcem a Janem Sejákem propagovali myšlenku založení hasičského sboru. Prvně založený hasičský sbor měl dvacet jedna členů a od prvopočátku své činnosti byl velmi dobře organizován vzhledem k tomu, s jakou důsledností si zvolil své vedení. Sbor měl ve svém vedení kromě starosty také místopředsedu, dále náčelníka, dva podnáčelníky,

⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 129;

pokladníka a dva revizory účtů, jednatele, zbrojmistra a dva náhradníky. Se stejnou důsledností zahájil také svoji činnost. Účastnil se jednání prostřednictvím svých delegátů na župní⁸ úrovni Hodonínska, z čehož je možno soudit, že spolek měl všechny předpoklady k tomu, aby se při odpovídající podpoře těch, jimž měl sloužit, zdárně rozvíjel, ale bohužel činnost sboru se nesečkávala s pochopením ze strany občanů ani ze strany obecního zastupitelstva. Až když byl sbor vyzbrojen a objednal od firmy „Smékal“ výzbroj pro 20 mužů v ceně 205 zlatých, které získal většinou z plesů, tanečních zábav a sbírek mezi občany, požádal obecní zastupitelstvo o místo na postavení hasičské zbrojnice, ale to odmítlo vyčlenit pro tuto stavbu obecní pozemek. A tak jako prozatímní skladiště sloužila hasičům místnost staré školy. Vzhledem k tomu, že neustávaly urážky na adresu hasičského sboru, jejich výcvik byl často provázen posměchem a sbor se setkával s nepochopením, rozhodl se nepokračovat v činnosti a 29. dubna 1899 byl Sbor dobrovolných hasičů v Prušánkách zrušen. Nutno podotknout, že se tak nestalo pro neschopnost členů hasičstva, ale pro nedomyšlené jednání spoluobčanů a nezodpovědné jednání zastupitelstva obce. Je s podivem, že až v roce 1897 přicházeli někteří občané z Prušánek s myšlenkou založit také v naší obci hasičský sbor v souvislosti s historickou skutečností, kdy byla obec sužována častými ničivými požáry. V roce 1842 Prušánky lehly popelem kromě pěti domů. Podobně tomu bylo také v roce 1846 a roku 1878 vyhořelo sedmdesát dva domů. Ještě s větším podivem je, jak se občané zachovali k tomuto záměru a jak byl přijat úmysl založit hasičský sbor tehdejšími představiteli obce.⁹

Znovuzaložení hasičské jednoty spadá do roku 1901 na základě nařízení Okresní správy v Hodoníně. Opětovně u zrodu nového sboru byl iniciativně Alois Šmolc, který zastával funkci starosty, členové sboru se však změnili. Hasičský sbor se začal úspěšně rozvíjet. Ještě téhož roku byla zakoupena nová hasičská stříkačka od firmy „Smékal“ v ceně 4200 korun a hasiči poprvé zasahovali u požáru na Prechově v Moravském Žižkově. Za usilovnou práci byl sbor odměněn částkou 50 korun a každý člen pak ještě dostal 2 koruny. Aby se mohl hasičský sbor rozvíjet a zakoupit vše potřebné, získával finanční prostředky z darů od veřejných institucí, sbírkami v obci a pořádáním plesů a jiných zábav. Postupně se zlepšoval i vztah představitelů obce. Roku 1914 obec sboru darovala stavební místo ve školní

⁸ Župa byl vyšší územně správní celek, kraj. Do žup se členily i některé spolky, jako dobrovolní hasiči, ale i Sokol a Orel. Informátor: Zbyněk Hromek; Župa. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Župa>.

⁹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, 278 s. 115-116; SBOR POŽÁRNÍ OCHRANY. *Kronika Sboru požární ochrany v Prušánkách*. Prušánky; HRADIL, František. 100 let od založení Dobrovolného sboru hasičů v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 1, s. 11-12.

zahradě a 27. května začal sbor s výstavbou nové hasičské zbrojnice, která byla téhož roku vlastními silami postavena. Ještě toho stejného roku založil vlastní knihovnu s 57 knihami a 145 čtenáři. Další činnost dobrovolných hasičů přerušila první světová válka a až do roku 1919 není zápis o jakékoliv jejich činnosti.¹⁰

Po první světové válce se začal rozvíjet spolkový život a koncem ledna 1919 došlo také k plnému rozvinutí činnosti hasičského sboru, který se vnitřně stabilizoval a zodpovědně přistupoval k likvidaci požárů v obci i v nejbližším okolí, dbal na dodržování požární prevence a od roku 1923 začal organizovat žňové hlídky, což přispělo k větší pozornosti obecních představitelů. Vedle své hlavní činnosti zasahovat u požárů hasiči také vstupovali do širšího obecního povědomí i jako spoluorganizátoři společenského života v obci. Hned na zahájení v roce 1919 hasičský sbor uspořádal ples, jenž byl nejradostnější ze všech plesů, které byly pořádány. „*Vyzdobený sál, nádherně ustrojená mládež, to vše nasvědčovalo o bezmezné radosti nad vítězstvím konce světové války.*“¹¹ Ples byl zahájen všeslovanskou hymnou Hej Slované. V rámci kulturního života hasičský sbor pořádal společenské zábavy a plesy, „výlety“ pod Nechory, organizoval slavnost vinobraní, sázení „lípy svobody“, vzpomínkovou slavnost uctění památky upálení mistra Jana Husa, oslavy narozenin T. G. Masaryka a pietní vzpomínky na zesnulé vojáky z let první světové války. A stejně jako ostatní organizace také nacvičoval divadla, o čemž podrobněji pojednává kapitola zabývající se kulturním životem. Připravoval také veřejná hasičská vystoupení a soutěže. Věnoval se výchově mladých členů, jichž bylo v roce 1926 ve sboru mnoho. V tomto roce byl u hasičů také ženský sbor. Při příležitosti třicetiletého trvání hasičského sboru byl v Prušánkách sjezd XV. Slovácké hasičské Masarykovy župy, na kterou se sjelo mnoho hasičských sborů z celého okolí. U této slavnostní příležitosti členové sboru převzali nově zakoupenou motorovou stříkačku od firmy „Vystrčil“, kterou zároveň vyzkoušeli.¹²

V době druhé světové války není žádný záznam o činnosti dobrovolných hasičů v Prušánkách, protože všechny zápisy o jejich činnosti pravděpodobně zmizely. Po skončení druhé světové války v roce 1945 byl ustanoven Svaz československého hasičstva a v roce

¹⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, 278 s. 117, 120; SBOR POŽÁRNÍ OCHRANY. *Kronika Sboru požární ochrany v Prušánkách*. Prušánky; HRADIL, František. 100 let od založení Dobrovolného sboru hasičů v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 1, s. 12.

¹¹ *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 192-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 178.

¹² ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 133-134, 146-147; *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 178, 213; SBOR POŽÁRNÍ OCHRANY. *Kronika Sboru požární ochrany v Prušánkách*. Prušánky; HRADIL, František. 100 let od založení Dobrovolného sboru hasičů v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 1, s. 12.

1953 byl přejmenován na Československý požární svaz ochrany. Od tohoto data bylo slovo hasič nahrazeno slovem požárník. Členové organizace už nevěnovali tolik pozornosti kulturnímu životu v obci, ale přesto pořádání společenského plesu si ještě na určitou dobu zachovali. Více se zajímali o svou činnost, především stavěli žňové hlídky, prováděli jarní protipožární prohlídky a pomáhali při likvidaci následků živelných pohrom. Na počest třicátého výročí našeho osvobození pořádali veřejné cvičení požárníků, které bylo dříve každoročně opakováno a které tehdy nejmladší generace už nepamatovala, snad proto mezi diváky chyběla právě mládež. Cvičení bylo zdařilou ukázkou pohotovosti požárníků při ochraně hodnot ohrožených ohněm a bylo zpestřeno dechovou hudbou, která hrála na hřišti až dlouho do noci. Pravidelně se zúčastňovali požárních soutěží. V roce 1954 organizace dosáhla největšího počtu členů a to sto dvacet čtyři. V té době bylo do soutěže požárních družstev stavěno tři až pět požárních družstev. Zvláště dobře si v soutěžích vedly ženy, dorost i žáci. V roce 1960 byla zbořena požární zbrojnice, která byla postavena v roce 1943 naproti kostelu a postavena nová, při budově kulturního domu. K dalšímu přejmenování požární organizace došlo v roce 1973 na Svaz požární ochrany Československé socialistické republiky.¹³

Svaz požární ochrany pořádal v areálu parku dne 16. srpna roku 1988 Memoriál Josefa Imricha, zasloužilého člena místního sboru a později předsedy okresního výboru svazu požární ochrany. Soutěže v protipožárním útoku se zúčastnilo několik družstev mužů i žen. Ceny vítězům pak předával syn zemřelého Josefa Imricha. Večer se konala taneční zábava.¹⁴

Po listopadu 1989 také nastalo mnoho změn, z požárníků se opět stali hasiči a v roce 1991 jako nástupnická organizace Československého svazu požární ochrany vzniklo Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, což je organizace sdružující dobrovolné hasiče v České republice.¹⁵

V měsíci březnu 1997 bylo vzpomenuto sté výročí založení Dobrovolného sboru hasičů v Prušánkách. Akce byla provázena slavnostním zasedáním s vyhodnocením a oceněním zasloužilých členů sboru. V rámci oslav proběhl den otevřených dveří v hasičské zbrojnici

¹³ *Kronika obce III.* Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 98, 179; *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 272; *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 107; SBOR POŽÁRNÍ OCHRANY. *Kronika Sboru požární ochrany v Prušánkách.* Prušánky. Informátor: Jakub Valuch.

¹⁴ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 364-365.

¹⁵ Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Sdružení_hasičů_Čech,_Moravy_a_Slezska; Informátor: Jakub Valuch.

a výstava historické i současné hasičské techniky spojené s jejím předváděním. Ve vestibulu kulturního domu proběhla výstava historických fotografií a jiných dokumentů z činnosti hasičského sboru. Další akcí zaměřenou k tomuto výročí byl košt vína uspořádaný spolu se svazem zahrádkářů, který doprovázela cimbálová muzika Hošije.¹⁶

I k předešlým či dalším výročím založení sboru se konala slavnost, která byla zahájena průvodem všech pozvaných sborů s požární technikou k areálu parku, kde probíhaly za přítomnosti široké veřejnosti soutěže a ukázky požární techniky.¹⁷

V současné době má Sbor dobrovolných hasičů okolo dvaceti pěti členů, žen i mužů od mládeže až po dospělé. Výjezdová jednota je složena ze čtrnácti členů. Hasiči se zúčastňují všech soutěžních akcí po celé republice, kde vzorně reprezentují naši obec a jsou také pořadateli původně Memoriálu Josefa Imricha, později Velké ceny Čech, Moravy a Slezska a nyní noční soutěže „O pohár starosty obce Prušánky“, která je zařazena do Grand Prix okresu Hodonín a koná se vždy začátkem srpna v areálu parku. Stalo se tedy již významnou kulturní, sportovní i společenskou tradicí, že se do naší obce sjíždějí sbory dobrovolných hasičů ze všech koutů naší vlasti i ze zahraničí, aby změřily své síly v soutěži v požárním útoku. V průběhu let se tato soutěž stala opravdu celonárodní událostí. Významná je také skutečnost, že se soutěže zúčastňuje stále více ženských družstev. Zajímavostí je, že až v roce 1997 se poprvé soutěže zúčastnil i místní Sbor dobrovolných hasičů. Samotná soutěž v požárním útoku je modelová situace hašení požáru a měří se čas od startérova výstřelu po zasažení terče vodou. Park se tak stal místem nejen soutěže hasičských nadšenců, ale také místem přátelského setkání a zábavy, o kterou se postará kapela a občerstvení. Sbor se podílí také kulturním a sportovním dění v obci a spolupracuje i s ostatními organizacemi. Spolu s obecním úřadem pořádá dětský den, Svatojánskou noc či dýňový den pro děti z mateřské školy. Co se týká sportu, sbor hasičů utvořil družstva, které bojují v kuželkářském turnaji amatérské ligy. Dále se zúčastňuje turnaje v malé kopané a také pořádá tradiční štěpánský turnaj ve stolním tenise. Mimo jiné hasiči provádí dvakrát ročně sběr železa a z toho vytěžené peníze podporují chod organizace. Snaží se také udržovat areál sboru, tedy areál parku u koupaliště.¹⁸

¹⁶ *Kronika obce Prušánky VI.* Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 222-223.

¹⁷ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 315-315; TRECHOVÁ, Vlasta. 110. výročí založení sboru dobrovolných hasičů. *Prušánský zpravodaj*. 2007, č. 2, s. 8.

¹⁸ HRADIL, František. Pohár starosty Prušánek. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 3, s. 6; BERÁNEK, Miroslav. Z činnosti našeho hasičského sboru. *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 4, s. 5; TRECHOVÁ, Vlasta. 110. výročí založení sboru dobrovolných hasičů. *Prušánský zpravodaj*. 2007, č. 2, s. 8; KUČERA, Pavel. Z činnosti hasičů z Prušánek. *Prušánský zpravodaj*. 2010, č. 4, s. 10.

I přesto, že Sbor dobrovolných hasičů v Prušánkách pouze doplňuje činnost profesionálních hasičských sborů, které zauímají větší postavení v oblasti požární ochrany, je jeho činnost v oblasti kulturního a společenského života v obci nezastupitelná. Také pro členy hasičstva je to jejich koníček a hasičské soutěžení je nyní označováno jako požární sport.¹⁹

Požární sport je daný zákonem jako součást fyzické přípravy profesionálních jednotek a tento sport si osvojily dobrovolné sbory, které ho dovedly skoro k dokonalosti.²⁰

3.2 Tělovýchovná jednota Sokol

Dne 10. června 1919 byla založena Tělovýchovná jednota Sokol. Jejím zakladatelem byl František Všetička.²¹

Nutno podotknout, že jednotlivé sportovní činnosti, oddíly, se v rámci Tělovýchovné jednoty Sokol v určitých obdobích zúčastňovali pod těmito názvy:²²

- Sportovní klub Prušánky (1934–1948),
- tělovýchovná jednota Sokol Prušánky (1948–1952),
- tělovýchovná jednota Sokol, Jednotné zemědělské družstvo (1952–1959),
- tělovýchovná jednota Sokol Prušánky (1959–1972),
- tělovýchovná jednota Podlužan Prušánky (1972–1993),
- fotbalový klub vojenské tělovýchovné jednoty Pares Prušánky (1993–1996),
- tělovýchovná jednota Podlužan Prušánky (2000 – dosud).

Sokolská organizace se významně podílela i na společenském životě v obci. Svoji pozornost soustřeďovala především na pořádání tanečních zábav a divadelních her.²³

Mimo jednotlivé oddíly se členové Tělovýchovné jednoty Sokol věnovali také dalším sportům. V předválečných letech a za okupace cvičili muži Sokola na gymnastickém nářadí. V roce 1941–1943 hrávaly ženy házenou. V roce 1942–1945 byl organizován oddíl stolního tenisu a v těch samých letech také oddíl šachů.²⁴

¹⁹ HRADIL, František. 100 let od založení Dobrovolného sboru hasičů v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 1, s. 12.

²⁰ Informátor: Jakub Valuch.

²¹ *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 179.

²² Zdroj: Zbyněk Hromek; TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. 50 let fotbalu v Prušánkách. Prušánky, 1984, s. 81.

²³ TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. 50 let fotbalu v Prušánkách. Prušánky, 1984, s. 8.

²⁴ Tamtéž s. 81.

V letech 1957–1979 hrávalo mužstvo mužů TJ Sokol JZD lední hokej v mistrovské soutěži okresu Hodonín. Mužstvo trénovalo většinou na zimním stadionu v Hodoníně.²⁵

V letech 1966–1968 hrávala přátelská utkání a pohárové turnaje děvčata TJ Sokol Prušánky. Oddíl kopané žen nebyl přihlášen do soutěže, poněvadž v okresním měřítku se organizovaná soutěž nehrála a soutěž v rámci českých krajů by byla finančně hodně náročná. V dalších letech se družstvo přestalo scházet, až se rozešlo.²⁶

Již v roce 1964 se hrál nepravidelně stolní tenis a v létě odbíjená. V letech 1967–1969 pak mužstvo mužů soutěžilo ve stolním tenisu a mužstvo mužů v odbíjené, ale jelikož cestování za soupeři bylo velmi náročné a hráči obou mužstev byli zároveň aktivní fotbalisté nebo funkcionáři oddílu kopané, mužstvo po dvou letech ze soutěží odstoupilo.²⁷

V roce 1976 existuje oddíl gymnastiky a oddíl kulturistů. V roce 1992 zahájil svoji činnost oddíl lehké atletiky, ale nikdy oficiálně.²⁸

V dalších letech vykonávali sportovní činnost především oddíly kopané, kuželkářů a šachistů, které jsou níže podrobněji popsány.

3.2.1 Oddíl kopané

Oddíl kopané je rozdělen dle jednotlivých kategorií pro lepší orientaci. Jedná se také o kategorie nejdůležitější a nejčastěji hrající. Výjimku tvořilo družstvo žen, jež bylo vzpomenuto hned v úvodu.

Dlouhou dobu byl sport v Prušánkách představován jen kopanou, a tak fotbalový oddíl po dlouhá léta byl a stále je prvořadým sportem v obci. I když postupem času se ujala i další sportovní odvětví.²⁹

Je třeba podotknout, že oddíl kopané nebyl od začátku své činnosti součástí Tělovýchovné jednoty Sokol. Teprve dne 14. března 1949 byl Sportovní klub Sokol Prušánky zařazen do sokolské jednoty pod názvem Tělocvičná jednota Sokol Prušánky, oddíl kopané. V současné době je předsedou fotbalového oddílu Zbyněk Hromek.³⁰

²⁵ Tamtéž s. 82.

²⁶ TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 82.

²⁷ *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 94; TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 84.

²⁸ *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 309-310; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989 - 2003. s. 112; Informátor: Emil Zálešák.

²⁹ *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961 - 1979. Okresní archiv Hodonín. s. 309-310.

³⁰ TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 24.

3.2.1.1 Muži

Jelikož kopaná vlivem dobrého umístění na mistrovství světa získala další obdivovatele a příznivce z řad mládeže i dospělých, byl v Prušánkách založen v roce 1934 Sportovní klub Prušánky, jehož zakladatelem byl Jan Kostrhún. Kopaná se tak začínala hrát organizovaně.³¹

Zakladatel klubu byl zpočátku též hospodář a pokladník, neboť ze svého hradil první výdaje na vybavení mužstva. Nároky si splácel pak po řádném vyúčtování z příjmů, které z větší části klub získal z tanečních zábav. Ze zápasů, třebaže si cestovné každý hráč platil sám, mnoho nezbylo, navíc většinou mužstvo cestovalo k utkáním na soupeřově hřišti koňským povozem nebo na kolech. Jak šly roky, sportovní klub se vyprošťoval z počátečních finančních potíží a v tomto ohledu si vedl stále lépe. Zpočátku také sportovní klub nevzbuzoval ve fotbale mimořádnou pozornost, protože neměl zájem o postup do vyšší třídy, třebaže se příležitost k postupu i naskytl. Byl spokojen ve druhé třídě Jihomoravské fotbalové župy, jelikož měl blízko ke všem soupeřům.³²

V letech 1934–1938 byly pro klub velkou událostí pohárové turnaje, neboť byly hojně navštěvovány a byly pro klub zdrojem příjmů. Po mnoho let se na hřiště odcházelo od hostince v čele se zástupci všech oddílů se státní vlajkou, dále všechna zúčastněná mužstva, dechová hudba a fanoušci za doprovodu hudby. Po každém pohárovém turnaji pak byla pořádána klubem taneční zábava.³³

Rok 1943 patřil k nejlepším od založení klubu, jak po stránce výsledků, tak po stránce finanční, což dosvědčuje i to, že si klub mohl dovolit pozvat k přátelskému utkání prvoligový Sportovní klub Baťa Zlín, což bylo velkou událostí pro široké okolí a hlavně pro domácí hráče a celou vesnici. Utkání tak zapadlo do oslav deseti let trvání klubu.³⁴

Mužstvo hrávalo svá utkání na hřišti „u struhy“, které si vybudovali hráči společně s funkcionáři.³⁵

V poválečném období fotbal procházel ve vesnici složitým vývojem. Mnoho hráčů a funkcionářů odcházelo na vojnu, celkový vývoj v celé republice a taktéž ve fotbale byl napjatý. Přesto i po osvobození obce hrálo mužstvo ve druhé třídě Jihomoravské fotbalové župy.³⁶

Od roku 1949 bylo mužstvo územním rozhodnutím zařazeno do okresní soutěže třetí třídy. Od té doby mužstvo hrálo střídavě ve třetí nebo druhé třídě v rámci okresu Hodonín.

³¹ Tamtéž s. 7.

³² TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 7-8.

³³ Tamtéž s. 8.

³⁴ Tamtéž s. 11-12.

³⁵ Tamtéž s. 9.

³⁶ Tamtéž s. 11, 19.

Důvodem častého střídání mezi třídami bylo ne vždy stabilní družstvo hráčů, jelikož hráči odcházeli nebo se vraceli z vojny. Také docházelo ke střídání generací, kdy pomalu končili hráči starší generace a přicházeli mladí hráči, jako tomu bylo například v roce 1961, když se vystřídal třicet osm hráčů, kteří ne všichni měli předpoklady k tomu, aby mohli mužstvu pomoci z částečné krize, která se dostavila.³⁷

V letech 1963–1964 se mužstvu podařilo po dlouhých letech postoupit do okresního přeboru. A poprvé v celé dlouhé historii fotbalu v sezóně 1968–1969 mužstvo postoupilo do krajské soutěže 1. B třídy. Ale druhý rok v krajské soutěži se mužstvu nevydařil a sestoupilo do okresního přeboru, kde se více méně pohybovalo ve středu tabulky. Málodky jim hrozil sestup do nižší třídy a do vyšší třídy také nepostoupili.³⁸

V sezóně 1973–1974 dochází ve fotbale a hlavně v tréninkovém procesu k podstatným změnám. Zdeněk Domanský zavedl do tréninkového procesu systém a všechny novinky v metodice tréninků této doby. Vedl tvrdou zimní přípravu v tělocvičně i v terénu a také v přípravných utkáních. V těchto letech bylo též pětidenní soustředění mužstva na horách. V období let 1974–1978 mužstvo čerpalo po celý rok z dobrých zimních příprav a přestože nastalo v mužstvu mnoho hráčských změn, umístovalo se na špici okresního přeboru.³⁹

V uplynulých letech sehrało mužstvo množství pohárových turnajů se soupeři z okolních vesnic, a jelikož oddíl kopané neměl svou klubovnu, trofeje z pohárových turnajů se ukládaly v místním pohostinství, takže dosti získaných cen a pohárů chybí.⁴⁰

Dne 23. července 1986 bylo slavnostně otevřeno nové fotbalové hřiště. Velkou zásluhu o tuto etapu budování sportovního areálu měl předseda okresního národního výboru v Hodoníně pan Řehánek, předseda místního národního výboru pan Svoboda a předseda Jednotného zemědělského družstva pan Hřebačka. Z členů jednoty nutno vyzvednout obdivuhodný pracovní elán Stanislava Zálešáka a Emila Zálešáka.⁴¹

O další aktivitě fotbalového oddílu se dovídáme až v roce 1987, kdy A mužstvo sestoupilo z okresního přeboru do třetí třídy a B mužstvo hrálo ve čtvrté třídě, čemuž tak bylo až do roku 1993.⁴²

V období 1993–1996 se v Prušánkách objevil podnikatel Jiří Paška se záměrem vytvořit fotbalový tým na profesionální úrovni. A tak vytvořil dvě družstva mužů, přičemž A družstvo bylo složeno z členů mnoha fotbalových družstev z celé České republiky na profesionální

³⁷ Tamtéž s. 25–41.

³⁸ TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 43, 51, 55–56.

³⁹ Tamtéž s. 60–61, 63

⁴⁰ Tamtéž s. 66.

⁴¹ Informátor: Zbyněk Hromek.

⁴² Tamtéž

úrovni, které nakonec dosáhlo až postupu do třetí nejvyšší fotbalové soutěže, tedy Moravskoslezské fotbalové ligy. Ale po nedobraní soutěže, kdy se celý kádr fotbalistů s ligovými zkušenostmi rozutekl z důvodu nedostatku financí na provoz oddílu, následovalo vyloučení družstva a pád až do nejnižší čtvrté třídy.⁴³

V letech 1996 až 1999 se díky rozpadu kádrů v předchozím období soutěž mužů v Prušánkách vůbec nehrála.⁴⁴

Znovuzrození nastává v sezoně 1999–2000 zásluhou Stanislava Stance, Lubomíra Kamenského a Jaroslava Koliby přihlášením do čtvrté třídy a snahou o postup do třetí třídy okresní soutěže, což se podařilo v sezoně 2002–2003.⁴⁵

Od té doby je jen jedno mužstvo, které se střídavě pohybuje ve třetí nebo druhé třídě okresní soutěže, výjimkou byla sezona 2009–2010, kdy hrálo i B družstvo čtvrtou třídu.⁴⁶

3.2.1.2 Dorost

Mládežnická kopaná (15–18 let) se rozvíjela již ve svých začátcích. První registrace dorostenců byla provedena v roce 1941. Dorostenecká mužstva hrávala přátelská utkání, různé soutěže jako pohárové turnaje, poháry mládeže, velikonoční turnaje a v některých letech taktéž mistrovské soutěže. Mužstvo dorostenců hrálo vždy v téže soutěži jako první mužstvo, kterému hrálo předzápasy.⁴⁷

Za zmínku stojí mužstvo dorostu z ročníku mistrovské soutěže 1963–1964, kdy rovněž postoupilo do okresního přeboru. Výraznějších úspěchů nedosáhlo, poněvadž stále více mladých chlapců studovalo ve vzdálených místech, takže mužstvo dorostu bývalo kompletní někdy až před mistrovskými zápasy.⁴⁸

Další informaci získáváme až v roce 1992, kdy mužstvo hrálo v okresním přeboru. O postup do župního přeboru se zasloužilo v roce 1998, kde vydrželo až do roku 2000. V roce 2001 sestoupilo do okresního přeboru a od té doby se střídavě pohybuje mezi okresním přeborem a soutěží.⁴⁹

⁴³ Informátor: Zbyněk Hromek.

⁴⁴ Tamtéž

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 76, 78.

⁴⁸ Tamtéž s. 73.

⁴⁹ Informátor: Zbyněk Hromek.

3.2.1.3 Žáci a příprava

Žákovská kopaná se hrávala od založení klubu, ale mužstvo žáků nemělo své pravidelné soutěže, z toho důvodu bylo organizováno místními učiteli a hrálo jen přátelské zápasy a pohárové turnaje v okolních obcích, což prakticky trvalo až do roku 1950, kdy také žáci začali hrát organizovaně a to v základní třídě okresu Hodonín. Dvakrát se dostavili i úspěchy ve formě hry o přeborníka okresu Hodonín. Poprvé tomu tak bylo v sezoně 1967–1968 a podruhé v ročníku 1973–1974.⁵⁰

Za zmínku stojí, že v roce 1981 žáci společně se staršími žáky získali hrdý titul „*Vzorný kolektiv mládeže*“.⁵¹

Dále se dovídáme, že v roce 1992 hráli jak starší (12 až 15 let), tak mladší žáci (8 až 12 let) v okresním přeboru. Tomu tak bylo pravděpodobně až do roku 1999. V letech 2000 až 2008 družstvo žáků nehrálo. Další sezona, kdy družstvo žáků hrálo, bylo v roce 2008 až 2011. V současné době opět nehraje.⁵²

Od roku 2003 do 2006 byla součástí oddílu kopané také **kategorie přípravky**, což jsou mladší (ve věku 6 až 7 let) a starší (8 až 9 let) žáci, kteří se v tomto období pohybovali střídavě v okresní fotbalové soutěži. Nově byla vytvořena příprava až v roce 2010, kdy se žáci nezúčastňovali soutěží, ale učili se fotbalové hře. Od roku 2011 hrají v okresní soutěži.⁵³

3.2.2 Oddíl základní rekreační a tělesné výchovy

Oddíl Základní rekreační a tělesné výchovy pracoval dlouho bez oficiálního založení a v období před konáním spartakiád byl tvořen jen ženami.⁵⁴

V roce 1959 pořádá Sokol ve spolupráci se školou „veřejné cvičení“ žáků, žen i mužů i z okolních vesnic, které bylo přípravou na druhou celostátní spartakiádu v roce 1960. V tomto roce Sokol pořádal místní spartakiádu dětí a žen.⁵⁵

Základní tělesná výchova žila ve znamení nácvičku třetí celostátní spartakiády, která se uskutečnila v roce 1965. Patnáct žen nacvičovalo spartakiádu a po místních, okresních a krajských cvičeních se všechny ženy zúčastnily československé spartakiády v Praze. V okresním měřítku cvičili spartakiádu žáci, muži necvičili vůbec.⁵⁶

⁵⁰ TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 79-80.

⁵¹ Tamtéž s. 81.

⁵² Informátor: Zbyněk Hromek.

⁵³ Tamtéž

⁵⁴ *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 309-310.

⁵⁵ TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 82.

⁵⁶ *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 88; TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách*. Prušánky, 1984, s. 84.

Nacvičovala se též čtvrtá československá spartakiáda konaná v roce 1975. Návík skladeb proběhl úspěšně pod vedením Zdeny Klubusové. Návíku se zúčastnilo dvacet čtyři žen z obcí Prušánky a Josefov a žáci základní školy. Místní spartakiáda proběhla 6. října na fotbalovém hřišti. Bylo to po dlouhé době opět veřejné tělovýchovné vystoupení v Prušánkách a stalo se středem zájmu značného počtu občanů. Součástí každé místní spartakiády byl průvod cvičících za doprovodu dechové hudby, který vycházel od kulturního domu. Dále se potom žáci a ženy zúčastnili spartakiádního vystoupení v blízkých vesnicích a samozřejmě okresní spartakiády v Hodoníně a tři ženy se zúčastnily celostátní spartakiády v Praze.⁵⁷

Koncem roku 1976 byl oficiálně ustanoven odbor Základní rekreační a tělesné výchovy při Tělovýchovné jednotě Podlužan. Svým založením a činností přispěl k propagaci a zajištění pravidelného cvičení pro různé věkové kategorie, k organizaci spartakiádních skladeb a vystoupení a tím k celkovému zvýšení tělovýchovné úrovně v naší obci.⁵⁸

Pátou československou spartakiádu v roce 1980 opět zajišťoval odbor Základní rekreační a tělesné výchovy. Na spartakiádní vystoupení byla připravena skladba „*Rodiče a děti*“, kterou nacvičovaly Zdeňka Bařinová a Zdeňka Ivičicová. Místní spartakiáda proběhla 11. května 1980. Zúčastnilo se jí několik cvičenců z okolních obcí a bylo zacvičeno celkem šest skladeb.⁵⁹ V rámci okresní spartakiády v Hodoníně vystoupili žáci základní školy.⁶⁰

Tělovýchovná jednota se začala v roce 1984 připravovat na šestou československou spartakiádu konanou v roce 1985. Nacvičovat začali svou skladbu rodiče s dětmi a ženy. Návíku žen se ujala Zdeňka Flajžíková, skladbu pro rodiče s dětmi nacvičovala Zdena Bílková a Milada Poláchová. Místní spartakiáda se konala 9. května 1985 za účasti velké návštěvy diváků. Cvičení se zúčastnili i sportovci z okolních obcí a celkem vystoupilo na šest set cvičenců. Asi patnáct žen z Prušánek cvičilo taktéž na celostátní spartakiádě na Strahově v Praze.⁶¹

Základní a rekreační tělesné výchově se v roce 1991 věnoval oddíl mužů a oddíl žen, který v zimním období cvičil dvakrát týdně v tělocvičně základní školy. V roce 1992 v rámci odboru cvičili také rodiče s dětmi.⁶²

⁵⁷ *Kronika IV. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 271; TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. 50 let fotbalu v Prušánkách. Prušánky, 1984, s. 85-86.*

⁵⁸ *TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. 50 let fotbalu v Prušánkách. Prušánky, 1984, s. 86-87.*

⁵⁹ *Kronika místního národního výboru Prušánky V. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 21-22; TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. 50 let fotbalu v Prušánkách. Prušánky, 1984, s. 86-87.*

⁶⁰ *Kronika místního národního výboru Prušánky V. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 176-177, 210-211.*

⁶¹ Tamtéž

⁶² *Kronika obce Prušánky VI. Obecní úřad Prušánky, 1989 - 2003. s. 91, 112.*

Poslední zmínka o oddílu Základní rekreační a tělesné výchovy je z roku 1995, ale kdy svoji činnost ukončil, není k dohledání.

3.2.3 Oddíl šachistů

V roce 1974 zakládá TJ Podlužan Prušánky šachový oddíl. O jeho založení se nejvíce zasloužil Rudolf Polách.⁶³

Šachový oddíl byl přihlášen do mistrovské soutěže okresního přeboru druhé třídy. Výkonnost mužstva se stále zlepšovala a v sezóně 1977–1978 si mužstvo vybojovalo postup do okresního přeboru první třídy.⁶⁴ V roce 1986 má oddíl šachů v soutěžích dva týmy mužů. A mužstvo hrálo v okresní soutěži první třídy a B mužstvo v okresní soutěži třetí třídy.⁶⁵

O vánočních svátcích byl každoročně pořádán bleskový šachový turnaj, který byl taktéž pořádán každoročně v měsíci dubnu k osvobození obce.⁶⁶

V roce 1997 má oddíl šachu tři družstva, družstvo A hrající v okresním přeboru první třídy a družstva B a C hrají okresní přebor druhé třídy, přičemž družstvo C je převážně složeno z žáků. Mužstvo B postoupilo v sezóně 2002–2003 do okresního přeboru první třídy.⁶⁷ V sezóně 2003–2004 mužstvo A postoupilo do krajského přeboru druhé třídy Jihomoravského kraje.⁶⁸ V sezóně 2008–2009 hráči družstva A postoupili do první třídy krajského přeboru Jihomoravského kraje a stali se nejúspěšnějším šachovým oddílem na okrese Hodonín.⁶⁹ Družstvo A využilo v sezóně 2011–2012 možnosti postoupit do druhé ligy E, což je bezesporu největší úspěch v dějinách klubu.⁷⁰

Hrací místnost oddílu byla už několikrát změněna, ale v současné době mají členové oddílu klubovnu v suterénu domu s pečovatelskou službou, kterou jim přidělil obecní úřad. Členové šachové oddílu se zde scházejí jednou týdně. Předsedou je František Dryšl.⁷¹

Činnost oddílu byla zasouvána do pozadí atraktivnějšími sporty, ale přesto je třeba hovořit o oddílu jako o plnoprávném členu Tělovýchovné jednoty Sokol už proto, že jeho činnost pokračuje od jeho založení až do dnes.⁷²

⁶³ DRYŠL, František. Oddíl šachu TJ Podlužan Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 1, s. 15.

⁶⁴ DRYŠL, František. Oddíl šachu TJ Podlužan Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 1, s. 15.

⁶⁵ *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980 - 1988. Okresní archiv Hodonín. s. 266.

⁶⁶ *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 158-159; TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. 50 let fotbalu v Prušánkách. Prušánky, 1984, s. 84-85.

⁶⁷ DRYŠL, František. Šachový oddíl TJ Podlužan Prušánky v sezóně 2002-2003. *Prušánský zpravodaj*. 2003, č. 3, s. 8-9.

⁶⁸ DRYŠL, František. Šachový oddíl Prušánky v sezóně 2003/2004. *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 2, s. 9.

⁶⁹ DRYŠL, Radek. TJ Podlužan Prušánky-oddíl šachu, sezona 2007-2008. *Prušánský zpravodaj*. 2008, č. 2, s. 11.

⁷⁰ DRYŠL, František. TJ Podlužan oddíl šachu. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 4, s. 16.

⁷¹ František Dryšl. TJ Podlužan Prušánky, šachový oddíl. *Prušánský zpravodaj*. 2007, č. 4, s. 7.

3.2.4 Oddíl kuželkářů

Oddíl kuželkářů vznikl v roce 1985, kdy začal pracovat z iniciativy Jana Zalaby. Vzhledem k tomu, že pro provozování tohoto sportovního odvětví nebyly v obci náležité podmínky, začali sportovci trénovat na kuželkářské dráze v Hodoníně. Podmínky se změnily poté, co v roce 1986 byla dokončena stavba kuželny, která se stala součástí sportovního areálu tělovýchovné jednoty Podlužan a byla vybudována dobrovolnou prací především jeho členů. Zásahu na jejím zbudování měl také místní národní výbor, který stavbu zařadil do akce „Z“. Dne 6. října téhož roku byla slavnostně otevřena a jako propagace kuželkářského sportu i jako odměna tělovýchovné jednotě Sokol za úsilí o vybudování kuželny byl do Prušánek umístěn dorostenecký kuželkářský turnaj.⁷³

Po jejím otevření se v roce 1985 činnost sportovního oddílu kuželkářů neustále rozrůstala.⁷⁴

Nejlepší kuželkářská sezona v historii oddílu nastala v roce 2011, jelikož A družstvo postoupilo do divize Jihomoravského kraje a hraje v současné době stejnou třídu jako B družstvo. Družstvo C postoupilo do krajského přeboru první třídy. Družstvo dorostu hraje jihomoravský krajský přebor a vedou si velmi dobře. V roce 2011 byli dokonce na kuželkářském táboře, který, jak je vidět, jim pomohl k jejich růstu. Jejich výsledky a výkony jsou toho důkazem.⁷⁵

Vedle vlastní sportovní činnosti organizovaných kuželkářů organizuje oddíl každoročně amatérskou ligu pro nehrající a neorganizované zájemce o tento sport. Ligy se zpravidla zúčastňuje až dvacet dva družstev o pěti nebo sedmi hráčích. Sportovní klání trvá až šest měsíců a zájemců o tento sport přibývá.⁷⁶

Kromě toho od roku 2009 se hraje „turnaj o pohár starosty obce“ neregistrovaných dvojic. Tentokrát pro registrované hráče se konal v roce 2010 první ročník *memoriálu Josefa Zálešáka*, zakladatele kuželkářského oddílu v Prušánkách. Turnaje se zúčastnilo celkem třicet sedm registrovaných kuželkářských dvojic z družstev z celého okresu Hodonín.⁷⁷

⁷² DRYŠL, František. Oddíl šachu TJ Podlužan Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 1, s. 15.

⁷³ ŠTOKAY, Josef. Oddíl kuželkářů. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 2, s. 9.

⁷⁴ Tamtéž

⁷⁵ ZÁLEŠÁK, Zdeněk. Oddíl kuželek Podlužan Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 4, s. 16.

⁷⁶ ŠTOKAY, Josef. Oddíl kuželkářů. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 2, s. 9.

⁷⁷ ZÁLEŠÁK, Zdeněk. Turnaj neregistrovaných dvojic. *Prušánský zpravodaj*. 2010, č. 3, s. 8; ZÁLEŠÁK, Zdeněk. TJ Podlužan Prušánky - oddíl kuželek. *Prušánský zpravodaj*. 2010, č. 3, s. 9.

3.3 Národopisný soubor Podlužánek

Pavel Čech (* 31. 7. 1921 † 18. 2. 2009) byl významnou osobností pro celé Podluží. Vzhledem k tomu, že jeho tatínek měl pověst výborného muzikanta, zpěváka a tanečníka, pan Čech už od dětství tíhl k muzice a učil se hrát na housle. Není tedy divu, že se jeho zážitky z dětství projeví v dospělosti. To právě k čemu od raného dětství směřoval, nastává v jeho životě až v roce 1954, kdy stál u zrodu uznávaného souboru Břeclavan, což pro něj byla určující cesta jeho života. Pavel Čech působil jako učitel, ale vedle své pedagogické činnosti uplatňoval své organizační a hudební schopnosti z velké části prohlubováním folklorního povědomí regionu zakládáním cimbálových muzik a národopisných souborů ve všech školách, kde působil, protože měl strach o lidovou píseň, která se bude ztrácet, zanedbá-li se péče o hudebnost mládeže. V Charvatské Nové Vsi se tak stalo v roce 1957, V Kosticích a Tvrdonicích roku 1960 a v Mikulčicích roku 1965. V Hodoníně vedl soubor Duběnka. Své pedagogické působení ukončil jako okresní školní inspektor v okrese Hodonín, kterým se stal v roce 1968.⁷⁸

Podílel se též na programové skladbě národopisných slavností ve Tvrdonicích, byl iniciátorem soutěže dětských zpěváků „*Věneček z rozmarýnu*“ Fanoše Mikuleckého. Se Zdenou Jelínkovou spoluzakládal a organizoval dětskou přehlídku „*Malé Hornácko*“.⁷⁹

Do kulturního povědomí naší obce se Pavel Čech zapsal založením dětského národopisného souboru Podlužánek při základní devítileté škole 23. 11. 1972 s vlastní cimbálovou muzikou. Brzy rozšířil svoji činnost také na taneční soubor, který vedla jeho žena Julie a na dětský pěvecký sbor. Soubor čerpal především z dětského folkloru Podluží. Pavel Čech soubor nejen vedl, ale současně pro něj připravoval notovou literaturu, upravoval jednotlivé skladby a dbal o umělecký růst jednotlivých členů souboru. Významně ovlivnil kulturní život v Prušánkách tím, že každoročně vystupoval se svým premiérovým programem, pořádal přehlídky cimbálových muzik a vystupoval při různých kulturních událostech, jako bylo vinobraní nebo „zarážání hory“. Úroveň souboru měla stále vyšší úroveň a Podlužánek se stal nedílnou součástí kulturního života nejen naší obce, ale i širšího regionu,

⁷⁸ SCHULZ, František. Pavel Čech, učitel a muzikant. *Malovaný kraj: Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka*. 2011, roč. XLVII, č. 5, s. 13. ISSN 0323-1542; TRECHOVÁ, Vlasta. Vzpomínka na Pavla Čecha. *Prušánský zpravodaj*. 2009, č. 1, s. 10; Píseň věčně mladá. *Malovaný kraj: Vlastivědný časopis Slovácka a Záhori*. 1981, roč. XVII, č. 6; ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 262.

⁷⁹ SCHULZ, František. Pavel Čech, učitel a muzikant. *Malovaný kraj: Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka*. 2011, XLVII, č. 5, s. 13. ISSN 0323-1542; ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 236.

kde vystupoval na festivalu ve Strážnici a na národopisných slavnostech ve Tvrdonicích. Svým živoucím projevem plným radosti z pohybu, zpěvu i hudby potěšil diváky i za hranicemi naší vlasti a to na přehlídkách a festivalech ve Svazu sovětských socialistických republik, Německé demokratické republice, Polsku, Finsku, Rakousku, Holandsku, Maďarsku a nejdále v Sýrii. Spolupracoval jak s rozhlasem, tak s televizí. Účastnil se natáčení pořadů „*Doma je doma*“ a „*Zahraj mě hudečku*“. Vystupoval též v televizním pořadu „*Hola, děcka, kde jste?*“ a v pořadu „*Podlužánek hraje, tančí a zpívá*“. Velmi úspěšný byl i krátký film „*Když je země úrodná*“, kde také děti našeho souboru účinkovaly.⁸⁰

První muzikanti Podlužánku začali hrát pod názvem Prušánecká cimbálová muzika s primášem Bohumilem Balgou, která vznikla v roce 1981. Nejdříve byl jejím zřizovatelem kulturní klub místního národního výboru, později Jednotné zemědělské družstvo. O rok později členové této cimbálové muziky zakládají soubor Šohaj, který má vlastní cimbálovou muziku vedenou Bohumilem Balgou, který se také podílel na práci taneční složky, kterou vedl Jaroslav Příkryl. Od roku 1983 spolupracoval také s „mužáckým“ a později i s ženským pěveckým sborem. Soubor Šohaj vystupoval na přehlídkách cimbálek, zasloužil se spolu s mužským sborem o založení novodobé tradice besedy u cimbálu a vánočního vystoupení, které každoročně připravoval. Účinkoval také při „zarážání hory“ a slavnostech vinobraní. Následovala vystoupení na různých kulturních akcích a festivalech, například na národopisných slavnostech „*Podluží v písni a tanci*“ ve Tvrdonicích a Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici. V roce 1988 navštívil národopisný soubor Šohaj festival v Itálii a později ve Francii. Po roce 1989 cimbálová muzika Šohaj začala vystupovat v zahraničí a od roku 1991 se začala muzice věnovat profesionálně. Taneční skupina svoji činnost již ukončila, ale „mužácký“ stejně jako ženský sbor pokračuje ve vystupování až dodnes. Cimbálová muzika Šohaj se rovněž schází každý rok na několika vystoupeních, které jsou většinou zahraniční.⁸¹

⁸⁰TRECHOVÁ, Vlasta. Vzpomínka na Pavla Čecha. *Prušánský zpravodaj*. 2009, č. 1, s. 10; ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 262; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 219.

⁸¹TRECHOVÁ, Vlasta. Šohaj - Podlužánek. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 4, s. 7; Když se řekne něco navíc. *Malovaný kraj: Vlastivědný časopis Slovácka a Záhorí*. 1986, roč. XXII, č. 4, s. 19; ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 262; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 110-111; Informátor: Miroslav Hřebačka.

Později z mladších členů Podlužánku, muzikantů, vznikla cimbálová muzika Verbuňk s primášem Markem Imrichem, která hraje dodnes a nejmladší muzikanti pokračovali pod názvem Hošije, ale postupem času přešli do jiných cimbálových muzik.⁸²

V roce 1995 národopisný soubor „Podlužánek“ ukončil svoji činnost z důvodu vysokého věku manželů Čechových, přesto řadami členů souboru prošlo šedesát šest muzikantů, z toho pět primášů, šest cimbalistů a šest basistů. Vystřídalo se sto dvacet tanečnic a sólisty byli muzikanti i tanečnice zároveň. Za dobu trvání měl soubor dvacet premiér a někdy až padesát vystoupení za rok. Děti měly možnost se podívat patnáctkrát za hranice naší vlasti.⁸³

Pavel Čech za svůj bohatý a prací vyplněný život vchoval na dvě stě muzikantů v deseti dětských cimbálových muzikách, pro které sestavil třináct zpěvníků s partiturami pro cimbálovou muziku, z nich každý obsahuje padesát písní převážně z Podluží. Když začínal, byl mladý. A mládí mu zůstalo ještě dlouho do vysokého věku. On sám však dobře věděl, že je to také díky lidové písničce, která je a zůstane věčně mladá.⁸⁴

Svoji pedagogickou a uměleckou činnost zaměřil především na mládež. Velmi dobře si uvědomoval, že umění formuje mladého člověka po všech stránkách zvláště tehdy, když umění sám aktivně prožívá. Jeho nadšení pro muziku bylo nesmírné. Také byl toho názoru, že v každé vesnici žijí desítky lidí, jak dětí, tak dospělých, jež mají hudební talent, jen ho potřebují usměrnit. Za svou užitečnou činnost pedagogickou, muzikantkou a organizátorskou získal několik ocenění: Medaili Jana Amose Komenského, odznak Zasloužilý pracovník okresu Hodonín, Uznání krajského národního výboru Brno za dlouholetou úspěšnou práci s mládeží, Zasloužilý pracovník kultury a byl nositel státního vyznamenání Za vynikající práci.⁸⁵

U generací svých žáků probouzel a rozvíjel muzikálnost, zpěvnost a úctu k lidové tradici a tím u nich pěstoval hrdost na rodný kraj a jeho kulturu. Jeho zásluhou, ale i zásluhou celého souboru a velkého počtu lidí, kteří jím prošli, byla založena základna folklorního dění

⁸² ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 262; Informátor: Miroslav Hřebačka.

⁸³ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 205; TRECHOVÁ, Vlasta. Šohaj - Podlužánek. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 4, s. 7.

⁸⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 262-263; Píseň věčně mladá. *Malovaný kraj: Vlastivědný časopis Slovácka a Záhori*. 1981, roč. XVII, č. 6.

⁸⁵ SCHULZ, František. Pavel Čech, učitel a muzikant. *Malovaný kraj: Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka*. 2011, roč. XLVII, č. 5, s. 13. ISSN 0323-1542; ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 263.

v Prušánkách na spoustu let a čerpá se z něho dodnes, za což mu patří poděkování nás všech.⁸⁶

⁸⁶ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 262; Informátor: Miroslav Hřebačka.

4 KULTURNÍ ŽIVOT V OBCI

V této kapitole se seznámíme s kulturním životem obce Prušánky a to od „první republiky“, kde společenský a spolkový život vzkvétal a opíral se především o nově zakládané organizace a spolky, které jsou blíže popsány v předchozí kapitole. Zde si popíšeme jednotlivé společenské události, které byly pořádány. A postupně se přesuneme až do současnosti, seznámíme se s nejrůznějšími akcemi, které jsou u nás každoročně pořádány v průběhu celého roku. Z důvodu dlouhého časového období je kapitola rozdělena do pěti podkapitol, které na sebe navazují. Některé jsou ještě členěny na zájmové spolky a společenský život.

4.1 Období první republiky

V Prušánkách se společenský a spolkový život rozvíjel hlavně v období „první republiky“. Již v roce 1904 byla založena **Osvětová beseda**, jejímž posláním bylo zajišťovat společenský a kulturní život. V tomto roce byla Akademickým klubem Podlužan v Hodoníně založena také **Lidová knihovna**, která sídlila v budově staré školy a jejím správcem se stal prvně Václav Hokr a po něm Jan Bílek a Alois Kučera. Knihovna se základním kapitálem devadesát jedna svazků knih začala s půjčováním literatury mezi místní občany.⁸⁷ V roce 1919 byla nově založena **Obecní knihovna s čítárnou**, která se hned po svém zrodu setkávala s problémy, protože se pro ni složitě hledala místnost, nejdříve se knihy a časopisy půjčovaly ve škole, poté se knihovna přemístila do občanské záložny. Ale druhá polovina dvacátých let byla doba rozvoje místní obecní knihovny, jejíž služby vyhledávalo ročně zhruba sto deset občanů.⁸⁸

Významným spoluorganizátorem společného života v obci se stal mimo jiné hasičský sbor založený v roce 1897 a nově zakládané tělovýchovné jednoty Sokol a Orel v roce 1919. V té době byla založena také Jednota proletářské tělovýchovy. Jednoty Sokol a Orel cvičily pilně a s nadšením a výsledky práce těchto organizací byly každoročně předvedeny na veřejných cvičeních. Mimo cvičení se ve svém volném čase věnovaly také nácvičku divadelních her, s nimiž pak vystupovaly v hostinci U Hromků. Protože si **divadla** získala velkou oblibu, hrála se často a vždy s velkou návštěvností. Divadla nacvičovala také místní hasičská jednota a Svaz katolických žen a dívek. S velkým zájmem se setkávala i dětská

⁸⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 117.

⁸⁸ Tamtéž s. 134, 149.

divadelní představení. U mládeže měly oblibu **taneční zábavy a plesy**, na nichž většinou hrála místní kapela bratří Nosků, která patřila ve dvacátých letech k nejznámějším muzikám. Kapela byla vedena místním ponocným Štěpánem Noskem a podle kapelníkova příjmení se jí říkalo „Nosci“.⁸⁹ K prohloubení společenského života v obci se dosáhlo také zapojením místních učitelů, kteří se ve volném čase věnovali osvětě.

Hasičský sbor se stal iniciátorem slavnosti **sázení „lípy svobody“**, která byla uspořádána 1. května roku 1919 a zúčastnili se jí téměř všichni občané. Průvod zahajovala „chasa“, tedy krojovaná mládež na koních a slavnostní projev pronesl starosta obce Martin Kurka.⁹⁰ Hasičský sbor pořádal také vzpomínkovou **slavnost uctění památky upálení mistra Jana Husa** dne 6. července roku 1927. Hasičský sbor spolu s místní kapelou a občany šel průvodem od hasičské zbrojnice na pastvinu „Drahy“, kde byla zapálená „hranice“. V dalších letech se slavnosti mistra Jana Husa pořádaly také formou zapálení „hranice“.⁹¹

Od 18. století se konaly tradiční **krojované hody** a v září se pak konala u Nechor slavnost **„zarážání hory“** a slavnost **vinobraní**, kterou připravoval hasičský sbor. Od roku 1928 se začaly pořádat **dožínky**, které v době první republiky nabyly podoby celospolečenské. Oslavování sklizně úrody je velmi starý zvyk a až do konce první světové války se odbýval jen formou „aldamáše“, kdy ženci po skosení posledního obilného stébla upletli věnec z obilných klasů propletený polním kvítím a se zpěvem jej přinesli hospodáři, čímž oznamovali konec žatvy a žádali o „aldamáš“, tedy o dožínkové pohoštění za dobře vykonanou práci. V době první republiky je poprvé organizovala místní Domovina,⁹² zaměstnanci pudy a Republikánský dorost dne 26. srpna 1928. Nácivky dožínkového pásma vedl Petr Ivičič.⁹³ Průběh slavnosti je v kronice obce popsán takto: *„Krásná byla podívaná na velmi četný průvod, který byl seřazen u Hostince Františka Hromka a odtud šel přes celou*

⁸⁹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 146-147, 259; HLAVÁČ, Josef. Společenský život za „první republiky“. *Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 3, s. 7.

⁹⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 143; *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 179.

⁹¹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147; *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 221, 245.

⁹² Domovina byla organizace sdružující domkaře a drobné rolníky v ČSR, která vznikla v roce 1919 jako odnož agrární strany, která od roku 1922 přijala název Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu a stala se jednou z nejsilnějších stran v ČSR. *Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích I a/b*. Praha: DIDEROT, 1999, ISBN 80-902-5553-1. s. 52; *Příruční slovník naučný I. A-F*. Praha: Nakladatelství československé akademie věd, 1962. s. 581.

⁹³ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, 278 s. 147, 250; KRUŽÍK, Jan. *Lidové zvyky a slavnosti na Podluží*. Břeclav: Okresní kulturní středisko, 1982. s. 64.

vesnici pod Nechory. Velice pěkně se vyjímal skupina sekáčů s omašlenými kosami a s odběračkami, nádherně to ustrojenými děvčaty. Všude bylo vidět samé veselí a samý jásos. Pod Nechory byl tábor lidu, kdež promluvil, jako slavnostní řečník přisedící zemského výboru Viktor stoupal. Na tisíc pět set osob poslouchalo tohoto výtečného řečníka a dobrého pracovníka pro zemědělský lid. Po skončení tábora byly zahrány státní hymny a pak byla provedena dožínková scéna, která se všem domácím i „přespolním“ velice líbila. Po dožínkách nastala taneční zábava.“⁹⁴

Kromě těchto každoročních akcí, jichž se zúčastnila téměř celá vesnice, se v rodinných kalendářích zatrhovala i další data spojená s obecními slavnostmi. Patřily mezi ně **oslav** **narozenin prezidenta T. G. Masaryka**, které měly každý rok odlišný průběh. V obecní kronice se můžeme dočíst, že 7. března roku 1925 byly jeho sedmdesáté páté narozeniny oslaveny velkolepěji. Slavnost byla zahájena učitelským sborem již v dopoledních hodinách ve škole, kde vystupovaly školní děti. S básničkou o panu prezidentovi vystoupila jako první Marie Hromková, žáci pak zazpívali píseň „Bývali Čechové“ a na housle zahrál Jaroslav Nosek. Nakonec promluvil pan učitel Ladislav Izák o životě pana prezidenta. Slavnosti se zúčastnil také starosta Jan Maděryč a další občané. Večer byla v hostinci u pani Vrankové pořádána besídka, kterou pořádala jednota Sokol a kde koncertovala místní kapela bratří Nosků. Sokol byl pořadatelem oslav narozenin prezidenta i v dalších letech, ale například o deset let později 6. března roku 1935 pořádal oslavu osmdesátých pátých narozenin prezidenta T. G. Masaryka hasičský sbor. Na „Drahách“ byla zapálena „hranice“ a předseda hasičského sboru Martin Hromek přednesl proslov o životě pana prezidenta. Na závěr byla zahrána státní hymna. Tento slavnostní akt provedly všechny hasičské sbory po celé republice. Na druhý den následoval lampiónový průvod obcí za doprovodu místní kapely. Ukončen byl v hostinci u Františka Hromka, kde vystoupila žačka Prčíková, která přednesla báseň o panu prezidentovi, a pan učitel František Mlčoch povyprávěl o jeho životě. Na závěr byl zpěv žactva a divadelní představení.⁹⁵

Další datum spojené s oslavami je **1. máj**. V roce 1927 proběhla poprvé prvomájová oslava přímo v Prušánkách. Průvod vyšel od hostince Františka Hromka k „lípě svobody“

⁹⁴ *Pamětní kniha obce Prušánky I.* Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 232.

⁹⁵ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147; *Pamětní kniha obce Prušánky I.* Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 217, 236; *Pamětní kniha obce Prušánky II.* Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 32.

u školy, kde promluvil starosta Michal Seják, odtud se občané pak vrátili zpátky k hostinci a tam pokračovala zábava.⁹⁶

Nezapomínalo se ani na **28. říjen**, který byl v Prušánkách vždy náležitě oslaven. Za účasti místní kapely a hasičského sboru se šlo spolu se školními dětmi vždy na tento svátek po bohoslužbě průvodem ke škole, kde se shromáždili všichni občané. Slavnost pak zahájil proslov starosty obce a učitele Karla Černého, na ten navazovali žáci s básněmi a zpěvem. Po zahrání státních hymen pak byla slavnost ukončena. Ale k jubilejnímu desátému výročí Československé republiky byla 27. října roku 1928 uspořádána velká slavnost začínající večerním průvodem, který vycházel od hostince Františka Hromka. Průvod zahajovaly děti s lampiony, následoval hasičský sbor, „alegorický vůz, na kterém byla znázorněná „robot“ a na závěr ostatní občané. Celý průvod se shromáždil před školou a slavnost zahájil starosta obce Michal Seják. Byly předneseny krásné proslovy učitelů, kteří celou tuto slavnost vedli. Také bylo vzpomenuť utrpení občanů po dobu světové války a strádání našich vojáků na frontách. Poté byla přečtena báseň Bitva u Zborova od Rudolfa Medka, načež byly přečteny jména padlých občanů ve světové válce. Na závěr toho dne starosta poděkoval všem účastníkům této slavnosti a jako vždy byly zahrány státní hymny. Na druhý den časně zrána zahrála hudební kapela bratří Nosků po celé vesnici budiček. Po službách božích dopoledne se sešli všichni občané před školou, seřadily se všechny školní děti s bíločervenými praporky v rukou. Slavnost zahájil starosta obce a slovo předal učiteli Karlu Černému. Po proslovu přednesli žáci krásné básně a písně, které zpestřovaly tuto slavnost.⁹⁷

Součástí těchto celorepublikových oslav byly ve dnech 16. - 18. května roku 1928 národopisné slavnosti v Praze. Byly zde prezentovány lidové zvyky a kroje z celé republiky. Z Prušánek se těchto slavností zúčastnilo sedmnáct krojovaných a spolu s nimi odjelo dalších asi sedmdesát občanů, aby se zúčastnili velkolepého průvodu Prahou. V obecní kronice je napsáno: „*Nádherná to podívaná na naše děti z moravského Slovácka, které ve svých krásných krojích uváděly v úžas a strhly k bouřím potlesku pražské obecnostvo, které přihlíželo tomuto krásnému divadlu. Nade vše vynikal kroj našeho Slovácka.*“⁹⁸ V roce 1928

⁹⁶ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147.

⁹⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147; *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 214, 223, 229, 234.

⁹⁸ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147; *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 229.

se Prušánky prezentovaly před veřejností ještě dvakrát a to v rámci probíhající Výstavy soudobé kultury v Československu, která se konala od 26. 5. do 30. 9. na nově zbudovaném moderním brněnském výstavišti, jehož cílem bylo představit úspěchy prvního desetiletí nového státu v hospodářství, vědě i umění. A v rámci této výstavy byly mimo jiné 9. září 1928 pořádány zemědělské slavnosti, v jejímž průběhu proběhla soutěž sekáčů kosou, které se zúčastnilo třicet odvážných z Prušánek skoro ze tří set padesáti členné „prušánecké“ výpravy. Bohužel z dostupných materiálů se nedozvíme, jak uspěli. Prušánky se zde prezentovaly také představením dožínkové slavnosti s tak velkým úspěchem, že představitelé tehdejšího Zemského výboru prohlásili, že „Prušánky jsou perla jižní Moravy.“ Důvod k takové pochvale byl, vždyť počet účastníků dosáhl šest set osob a z Moravské Nové Vsi byl vypraven zvláštní vlak.⁹⁹ Ale úplně první aktivitou, která chtěla upozornit na svérázná specifika této jihomoravské obce, byly roku 1925 národopisné svátky Moravy v Brně, kdy se padesát čtyři chlapců a děvčat z Prušánek zúčastnilo ve dnech 28. - 29. června vystoupení s vlastním programem nazvaným *Vinobraní*. Jejich vystoupení bylo přijato velmi příznivě a jistě pro mnohé diváky to bylo první seznámení s dosud neznámou vesnicí vinařského kraje jižní Moravy. Další aktivitou s velkým úspěchem bylo vystoupení republikánského dorostu dne 9. června roku 1930 na sokolských slavnostech v Hodoníně, kde předvedli dožínkovou slavnost.¹⁰⁰

Roku 1930 hasičský sbor poprvé pořádal **pietní vzpomínky na zesulé vojáky z let první světové války**. V předvelikonoční atmosféře 19. dubna na Bílou sobotu těsně před dvanáctou hodinou se na dvě minuty zastavil veškerý život v obci. „*Hasičskou trubkou a pak výstřelem z kovářské kovadliny bylo oznámeno, že nastává dvouminutový klid. Ať kdo šel, jel s dobytkem anebo s autem, všechno se strnule zastavilo. Vypadalo to jako by celá obec byla umrtvena, všechno zůstalo celé dvě minuty stát, až na znamení trubky a opětného výstřelu z kovadliny byl tento slavnostní akt ukončen.*“¹⁰¹ Na každém konci obce byla také

⁹⁹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147-148; HLAVÁČ, Josef. Společenský život za „první republiky“. *Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 3, s. 7; 19. a 20. století na Moravě/Výstava soudobé kultury: O výstavě. In: *Poklady Moravy: Příběh jedné historické země* [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.pokladyomoravy.cz/?page_id=382.

¹⁰⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147-149.

¹⁰¹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147; *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 254.

postavena hasičským sborem jedna hlídka a u sochy pana prezidenta T. G. Masaryka byla postavena čestná stráž. Tento slavnostní akt se konal i v dalších letech.¹⁰²

Jelikož vedení místní radnice vyžadovalo zabývat se otázkami estetického vzhledu vesnice, za tímto účelem byl dne 23. června roku 1928 založen **Okrašlovací spolek**. Měl v první řadě dbát o rozšíření zeleně v obci. Spolek si brzy získal značnou popularitu mezi občany a ti pak sami přicházeli s iniciativou.¹⁰³

Postupně se začaly rozvíjet další aktivity. V hostinci U Hromků se začaly se pořádat **koncerty**. Touha po sebevzdělávání našla svoji náplň v pořádání pravidelných **společenských besed** v hostinci U Hromků nebo i v hostinci u pani Vrankové, na kterých se četly úryvky vybraných knih nebo se předčítaly básně s následným výkladem. Oblíbené byly také **přednášky** zaměřené k odborným zemědělským otázkám, jako je vinařství nebo chov dobytka. Organizátory těchto akcí se stali místní učitelé nebo odborníci z jiných institucí. Dále to byla **polní kázání**, konaná přímo v polích, kde při prohlídce porostů byl podán odborný výklad učiteli Zemské hospodářské školy v Podivíně. Pozornost se zaměřovala zejména na rozvíjející se vinařství a ovocnářství stejně jako praktické kurzy ošetřování ovocných stromků a vinic přispívaly k zemědělskému pokroku. Značné oblibě se tedy těšily i **praktické kurzy**. Kurzy vaření a domácích prací pořádaly klášterní jeptišky pro místní ženy a dívky. Dne 4. března roku 1934 byl zahájen kurz vaření, který trval celý týden a vedla jej paní Páčová v hostinci u Františka Hromka. Zúčastnilo se ho sedmnáct děvčat a dvanáct vdaných žen. Kurz byl spojen také s výstavkou zhotovených výrobků, které byly během tohoto kurzu účastnicemi vyrobeny. Vystavené pochoutky byly návštěvníky dosti kupovány, neboť výstavka měla velkou návštěvnost i z okolních vesnic. V místních hostincích, nejdříve u Hromků, později u Schottlů, se pořádaly také **večery nad kronikou**, při nichž místní kronikář předčítal pasáže z Pamětní knihy obce Prušánky.¹⁰⁴

Podobně jako do okolních vesnic, tak i do Prušánek dorazila novinka v podobě **kinematografie**. Tělovýchovná jednota Sokol získala od obecního zastupitelstva koncesi na promítání filmů 6. dubna 1929. Ještě téhož roku 22. září byl promítán první film, tehdy ještě němý. Hudební produkci zajišťovali místní učitelé a zpočátku byla účast

¹⁰² *Pamětní kniha obce Prušánky I.* Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 254.

¹⁰³ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 151; *Pamětní kniha obce Prušánky I.* Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 230.

¹⁰⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 149; *Pamětní kniha obce Prušánky II.* Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 26; HLAVÁČ, Josef. Společenský život za „první republiky“. *Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 3, s. 7.

na představeních dobrá. Postupně se však počet diváků snížil, a to i přesto, že vstupné činilo jednu korunu. Naopak se zvýšil počet těch, kteří sledovali představení bez zaplacení, což byl důsledek začínající hospodářské krize. Dne 12. dubna roku 1931 se v místním kině promítal první zvukový film, který byl skutečně nádherný, ale bohužel mu nikdo nerozuměl, protože byl promítán v anglickém jazyce. O rok později se tělovýchovná jednota Sokol začala potýkat s finančními potížemi, jako většina místních spolků, jelikož se zadlužila ztrátovým provozem kina. Nakonec musela 20. května 1934 zastavit jeho provoz až do odvolání.¹⁰⁵

Upadající vinařství povznesla 13. února roku 1933 založená **Vinařská besídka**, která si získala značný ohlas u místních vinařů. Organizovala vzdělávací přednášky s praktickými ukázkami ošetřování vinné révy a předsedou spolku se stal Martin Hromek.¹⁰⁶

4.2 Období před a během druhé světové války

Rostoucí napětí v republice se odráželo i na životě v obci a běh událostí, které vedly ke vniku druhé světové války, pomalu utlumoval veškerou veřejnou činnost. Vedení radnice muselo přijímat opatření proti možnému válečnému nebezpečí. Jednota Sokol i Orel pořádala veřejná cvičení. Od 26. dubna roku 1936 byla zahájena předvojenská příprava s mladými chlapci, kterou vedl bývalý italský legionář Karel Hřebačka spolu s bývalým francouzským legionářem Josefem Šůrkem. Vedle poplachových zkoušek a praktických cvičení se konaly večerní kurzy pro občany a samaritánský kurz pro ženy. Také v rámci opatření proti možnému válečnému nebezpečí 27. června roku 1937 pořádal místní hasičský sbor pod vedením Víta Pšovského ukázkové cvičení, jak se zachovat v případě války a nepřátelského leteckého útoku.¹⁰⁷

Po vypuknutí druhé světové války byla povolena ochotnická divadelní představení jako jedna z mála oficiálně povolených druhů zábav. S nacvičenými divadelními hrami vystupovala místní mládež v hostinci u Hromků a domácí ochotníci a ochotníci z blízkého okolí vystupovali v hostinci u Schottlů, přičemž bylo provozovatelům vždy důrazně

¹⁰⁵ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 149, 157; *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 243, 246, 266, 276; *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 27; HLAVÁČ, Josef. Společenský život za „první republiky“. *Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 3, s. 7.

¹⁰⁶ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 157.

¹⁰⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 159-160; HLAVÁČ, Josef. Společenský život za „první republiky“. *Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 3, s. 7; *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 53.

připomenuto zdržovat se jakýchkoliv nepřislušných projevů. S výjimkou nařízených oslav, jako například narozenin A. Hitlera, byly veškeré slavnosti a tradiční kulturní akce včetně tanečních zábav v obci zakázány. Ve snaze zcela oslabit české národní cítění byl rozpuštěn Sokol i Orel. Z obecní knihovny musely být vyřazeny knihy s vlasteneckou tematikou, legionářské knihy a díla anglických, francouzských, amerických a ruských spisovatelů. Také do 25. listopadu 1940 bylo nařízeno odevzdat na okresní úřad v Hodoníně obecní kroniky, ale po dohodě starosty obce Ignáce Hřebačky a obecního tajemníka Karla Hřebačky kronikář Petr Ivičič narychlo sepsal jinou verzi kroniky, která byla předána úřadům a původní kronika byla uschována u Františka Šimka.¹⁰⁸

4.3 Poválečné období a nástup komunismu

Vzhledem k bohaté kulturní činnosti je toto období členěno na tradičně probíhající akce během celého roku stejně jako v další kapitole, jen s tím rozdílem, že se jedná o oslavy komunismu. Třetí kapitola se zabývá zájmovými spolky, které v tomto období vyvíjely svoji činnost. Poslední kapitola popisuje kulturu jako takovou.

4.3.1 Každoročně opakující se akce

Život obce se hned v prvních mírových dnech snažil navázat na předchozí prvorepublikový vývoj, a tak chvíle strachu a obav byly vystřídány radostí při příležitosti slavnostního shromáždění na počest ukončení druhé světové války. Obec se také snažila navázat na dřívější kulturní činnosti, oslavy a významné události, které byly a jsou nedílnou součástí života obce. Mnohé z nich byly slaveny již tradičně, jiné teprve přinášela tehdejší doba.¹⁰⁹

Prvními kulturně společenskými akcemi v roce jsou dlouhá léta **plesy**, které pořádala většina organizací v obci. Návštěvnost plesů ale už od sedmdesátých let začala postupně klesat a finanční příjem pro samotnou organizaci byl minimální.¹¹⁰

¹⁰⁸ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 163-164; *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 101-102, 114-115.

¹⁰⁹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 173, 178.

¹¹⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 246; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 218; *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980 - 1988. Okresní archiv Hodonín. s. 306.

Od Tří králů do Popeleční středy bylo dříve obdobím masopustu a jeho konec neboli **fašank** byl ve znamení velkého veselí a svátkem hodování, během kterého bylo třeba se dosyta najíst. Tři dny se konala taneční zábava a na masopustní úterý, tedy v úterý před Popeleční středou, bylo vyvrcholení masopustu, kdy kluci v maskách chodili po domácnostech a dělali naschvály. Pohoštění byli oblíbeným fašankovým pečivem a to koblihami a „smaženkami“ zvanými také „paprčky“.¹¹¹

Velikonoce jsou nejvýznamnějším křesťanským svátkem. Na Zelený čtvrtek na znamení smutku nad Kristovou smrtí ztichnou kostelní zvony až do jeho vzkříšení. Jejich zvonění nahrazoval zvuk „hrkačování“, což je lidový zvyk, kterého se zúčastňovali výhradně chlapci školního věku – ministranti a obcházel vesnici v čase od Zeleného čtvrtku do Bílé soboty. Zpravidla se rozdělili na dvě skupiny, aby stihli obejít celou vesnici a každou skupinu vedl nejstarší chlapec, za nímž šli ostatní chlapci seřazení podle věku, přičemž starší chlapci měli „trakače“, mladší „klepače“ a ti nejmladší „řehtačky“ a celou vesnici obcházel bez zastávek a bez zpěvu. Poslední „hrkačování“ se uskutečnilo v polovině padesátých let dvacátého století, po té mohli chlapci tuto lidovou tradici dodržovat jen kolem kostela, jelikož totalitní režim to nedovolil. Na Velikonoční pondělí bylo udržováno chození po „šlaháčce“, ale povědomí o tom, že se má „šlahat“ jen do pravého poledne, se sice udržovalo, ale nedodržovalo, a tak se někteří „šlaháči“ vraceli domů až ve večerních hodinách. Úterní „šlaháčka“ děvčat a žen již dávno zanikla, stejně jako taneční zábava, kterou až do druhé světové války mívali v neděli po Velikonocích odvedenci.¹¹²

Slavnost Těla a Krve Páně, lidově **Boží Tělo** je svým původem církevní svátek, i když jeho symboly jako vysypávání cesty průvodu ornamentálními obrazci ze žlutého písku a kvítím,¹¹³ lemování cesty májkami a rozsvěcování svíček v oknech domů odkazují k lidové víře. Při oslavě tohoto svátku vycházel průvod z kostela, v němž byla nesena Svátost oltářní a na čtyřech předem určených místech, u tak zvaných oltářů, se konaly krátké pobožnosti.¹¹⁴ Atmosféru toho svátku malebně popsal farní kronikář: „*Hlavně průvody s Božím Tělem jsou překrásnou slavností. Dědina uklizená, posypaná prostranství i silnice žlutým pískem, kvítím,*

¹¹¹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 246.

¹¹² Tamtéž s. 247-249.

¹¹³ Kronikář se pozastavuje nad rozhodnutím úřadů, které zakázaly v roce 1917 posypávat silnice na Boží Tělo kvítím a mateřinkou vzhledem k nedostatku krmiva pro dobytek a do kroniky napsal: „*Vzbudilo to posměch, i ten nejhlupejší venkovan ví, že krávy nechtějí žrát kvítí ani mateřinku.*“ *Pamětní kniha obce Prušánky I*. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 64-65.

¹¹⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 249; Slavnost Těla a Krve Páně. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Slavnost_Těla_a_Krve_Páně

nádherný průvod krojovaných, mladých, starších, ..., návěs vyzdobená májkami..., hudba, družičky, zvony, zpěv lidu, radostná duševní pohoda, vůně uvadajícího kvítí v kostele a celé návsi, kudy jde průvod, po něm slavnostní *Te Deum* v kostele, pak řízná muzika před kostelem a rozevláté mašle cifrujících a juchajících chlapců. Ne, nevěřím, že tato slavnost je jen kvůli parádě!“¹¹⁵ Poslední průvod Božího Těla přes obec se uskutečnil v roce 1960, od té doby se mohl odehrávat jen v areálu kostela, protože tehdejší vládnoucí strana zakázala tradici průvodů a hromadné poutě, které také patřily k ročnímu koloběhu. Jakékoliv projevy náboženského života na veřejnosti byly nežádoucí a považovaly se za porušení zákona o dozoru státu nad církvemi.¹¹⁶

Dožínkové slavnosti v letech 1946 - 1947 pořádal Odbor lidové mládeže formou slavnostního dožínkového průvodu obcí a kulturním programem v parku. V padesátých letech pak byly obnoveny místním Jednotným zemědělským družstvem, ale bez velkého úspěchu a odbývaly se jen taneční zábavou.¹¹⁷

Také se dodržovala tradice „**zarážání hory**“, kterou nejprve organizovali hasiči a dlouhá léta se konala v Horních Nechorách „v duchu dobrého přátelství všech vinařů“¹¹⁸ až do roku 1954, kdy se poprvé „stavěla hora“ také v družstevním vinohradě ve Spodních Nechorách. Od té doby se slavnost konala na dvou místech. Ve vrchních Nechorách na „Čtvrtce stařečka Miklice“ stavěli horu vinaři a zvyk měl náboženský ráz. Ve Spodních Nechorách pořádání převzali zahrádkáři.¹¹⁹

Na tento obřad navazovala tradice **vinobraní**, která byla 23. září roku 1945 po osmi letech obnovena. Tohle vinobraní bylo zapsáno do kroniky obce jako „slavné“ vinobraní, které navštívilo mnoho domácích, přespolních i mnoho hostů z různých končin republiky i z Prahy. Konkrétně nás navštívil také ministr zemědělství Július Ďuriš. Jak je napsáno v kronice: „*Prušánky se v tento den octnuly v plné slávě, o které se rozepsaly skorem všechny časopisy v republice*“.¹²⁰ Zároveň byla tato slavnost natáčena Československým rozhlasem

¹¹⁵ *Farní kronika. Prušánky.* s. 112.

¹¹⁶ *Farní kronika. Prušánky.* s. 112; Slavnost Těla a Krve Páně. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Slavnost_Těla_a_Krve_Páně

¹¹⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 147, 250. Informátor: Anežka Zigáčková.

¹¹⁸ *Pamětní kniha obce Prušánky II.* Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 231.

¹¹⁹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 236; *Pamětní kniha obce Prušánky II.* Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 269.

¹²⁰ *Pamětní kniha obce Prušánky II.* Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 179.

z Brna, jež pořídila záznam zvaný „*Nechorské budy*“. Slavnost pořádanou pod Nechory po dlouhou dobu pořádal Sbor dobrovolných hasičů. Poté se pořadatelem stal Československý svaz mládeže, který se o tuto funkci po roce střídal s Tělovýchovnou jednotou Sokol pro značný finanční výtěžek z akce, jímž po celý rok financoval svoji činnost. Později vinobraní organizoval Český zahrádkářský svaz. Naposledy se slavnost vinobraní konala v roce 1991, pak zanikla jednak z důvodů ekonomických, jednak z praktických, protože v době, kdy se konala, bylo ve vinohradě nejvíce práce.¹²¹

Taktéž se konaly **krojované hody** pořádané svazem mládeže na sv. Martina 11. listopadu, tedy v den, kdy byl vysvěcen místní kostel sv. Isidora. Hody probíhaly formou taneční zábavy nejprve v sále hostince u Schottlů, později v kulturním domě od neděle do úterý, které jeden čas patřilo občanům dožívajících se padesáti let.¹²²

V zimním období nelze nezpomenout zabijačky, které se v minulosti konaly na vesnici téměř v každé domácnosti a trvaly často až tři dny, avšak dnes pomalu ztrácejí dobovou obřadnost a stávají se již méně častými a můžeme se s nimi setkat nejčastěji při pořádání veřejných akcí.¹²³

V předvečer svatého Mikuláše se děti tradičně těšily na štědrého biskupa a jeho společníky anděla a čerta. Ještě koncem devatenáctého století chodila v Prušánkách na svatého Mikuláše žena přestrojená za smrtku.¹²⁴

Vánoce jsou v křesťanské tradici oslavou narození Ježíše Krista a Štědrý den je považován za vrchol Vánoc. Po večeři v tento den chodívaly děti po koledě, až do roku 1961 kdy snad poprvé v historii Prušánek nebylo slyšet koledovat děti. Koledování však nebylo jen výsadou dětí a mládeže, ale i určité sociální skupiny dospělých. Ke koloritu Štědrého večera patřil invalida, pan Václav Nosek. Procházel o berlí ulicemi s trumpetou uvázanou přes rameno a čas od času spustil známou melodii. S ním procházel i pan Šindar a Všetečka, kteří za sebou táhli vozík, do něhož ukládali zaslouženou koledu. Svatý večer pak vrcholil půlnoční mší s hudbou a zpěvy starých českých mistrů v provedení smíšeného chrámového sboru a orchestru místních hudebníků. Největším svátkem Vánoc byl ovšem

¹²¹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 178, 236-237, 250; *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 178-179; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 147.

¹²² *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 23, 324.

¹²³ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 254; HRADIL, František. *Zabijačka. Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 1, s. 10.

¹²⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 254.

Boží hod, den narození Ježíše Krista, v tento den vytruboval ponocný ve čtyři hodiny ráno koledu“ Narodil se Kristus pán“ a všichni spěchali do kostela na „jitřní“.¹²⁵ Rok končil alespoň pro chasu na Štěpána, tedy na druhý svátek vánoční. V tento den si „chasa“¹²⁶ volila v obecní hospodě své zástupce, „stárky“¹²⁷, kteří pak reprezentují „chasu“ po celý rok. Tato významná událost byla ukončena taneční zábavou, na níž se „stárci“ představili veřejnosti. V současné době volba nových stárků a stárek probíhá v Nechorách, a tak ti, kteří si své povinnosti plnili v minulém roce, svou aktivní činnost skončili a na jejich místo nastupují noví. Taneční zábava na Štěpána se již několik let nekoná.¹²⁸

Nezapomínalo se ani na oslavy ke dnu ukončení druhé světové války. Vzpomínková slavnost byla zahájena položením věnce představiteli místního národního výboru a zástupci místních složek Národní fronty k pomníku obou světových válek a poté byl zahájen kulturní program.¹²⁹

4.3.2 Oslavy komunistického režimu

Během několika málo let se komunismus stal oficiální politikou a Československo se tak stalo lidově demokratickým státem.¹³⁰ „**Vítězný únor**“, což je pojmenování komunistického převratu, proběhl mezi 17. a 25. únorem v roce 1948, proto byl 25. únor slaven jako významný den oslav s vlastním kulturním programem.¹³¹

Dalším dnem oslav byl **první máj**, nejvýznamnější svátek komunistického režimu. V tento den byly ve všech městech a obcích organizovány masové prvomájové průvody, kterých se museli všichni povinně účastnit. V Prušánkách prvomájové oslavy probíhaly také formou slavnostního průvodu vyzdobenou obcí za doprovodu dechové hudby až na konec

¹²⁵ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 255; *Kronika IV. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín.* s. 27; HLAVÁČ, Josef. Vánoční zastavení. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 4, s. 4-5.

¹²⁶ „Chasa“ je mládež, která se při různých příležitostech obléká do slavnostního kroje. Informátor: Vlasta Trechová.

¹²⁷ Na Podluží jsou voleni vždy dva „stárci“, ale od roku 1982, kdy byl zvolen prvním „stárkem“ Miroslav Hřebačka, prosadil, že „stárci“ budou tři, protože chtěl, aby s ním „stárkovali“ i jeho další dva kamarádi. Od té doby bývají v Prušánkách voleni „stárci tři“. ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 256.

¹²⁸ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 246.

¹²⁹ *Kronika místního národního výboru Prušánky V. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín.* s. 147-148.

¹³⁰ Komunismus v Česku. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Komunismus_v_Česku.

¹³¹ *Kronika IV. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín.* s. 163; Únor 1948. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Únor_1948.

obce, odkud odjížděly autobusy s občany na prvomájové oslavy do Hodonína. V čele průvodu byla nesena československá a sovětská vlajka a mezi prvními účastníky průvodu byli představitelé místního národního výboru, Jednotného zemědělského družstva, Komunistické strany Československa a Národní fronty se všemi jejími složkami, tedy společenskými organizacemi v obci ve stejnokrojích, školní děti se svými učiteli a na závěr průvodu šli ostatní občané. V průvodu jely také alegorické vozy, což byly ozdobené vozy hesly, splněnými úkoly a závazky. Všichni byli vybaveni prapory, transparenty s nejrůznějšími hesly a mávátky v barvě trikolóry – červené, modré a bílé. Večer pak byla na kulturním domě Československým svazem mládeže pořádána májová veselice. Dokonce byla později zřízena prvomájová komise, která tyto oslavy měla na starosti. Na konci šedesátých a na začátku sedmdesátých let se konala prvomájová oslava také na sportovním hřišti Tělovýchovné jednoty Sokol, kde probíhaly slavnostní projevy a kulturní program.¹³²

V době totality byl středem pozornosti podzimního období v oblasti kultury měsíc Československo-sovětského přátelství, který byl zahájen oslavou **Velké říjnové socialistické revoluce**. Ta byla zahájena tím, že zástupci místního národního výboru a Národní fronty položili věnce k pomníku padlých hrdinů obou světových válek. Po setmění uspořádala školní mládež lampionový průvod obcí, po kterém následoval vlastním programem oslav. Součástí byla někdy také „štafeta přátelství a míru“, která vedla přes naši obec.¹³³

4.3.3 Spolky

Společenský život byl po 25. únoru roku 1948 soustředěn do činnosti organizací v nově vytvořeném místním Akčním výboru Národní fronty, který započal se socializací obce a začal rozhodovat doslova o všem. Všechny korporace v obci mimo Komunistickou stranu Československa a Jednotného svazu českých zemědělců byly přinuceny odevzdat veškerou spolkovou dokumentaci a jejich činnost byla podřízena přímo nebo nepřímo organizaci Komunistické strany Československa v obci a ve všech institucích, vykazujících jakoukoliv činnost, byli dosavadní funkcionáři nahrazeni „spolehlivými“ členy Komunistické strany Československa. Opravdu společenský život, bez neustálého zdůrazňování političnosti běžného života, byl veden, byť pod dohledem strany, v Tělovýchovné jednotě a ve Svazu

¹³² *Pamětní kniha obce Prušánky II.* Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 225; *Kronika obce III.* Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 11; *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 216, 238-239, 255.

¹³³ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 59, 207.

požární ochrany. Všechny složky Národní fronty pomáhaly místnímu národnímu výboru prací při výstavbě obce a při organizování slavností.¹³⁴

Mezi místní organizace se řadil **Svaz československého hasičstva**, který postupně opouštěl své dřívější aktivity, jež jej řadily na přední místo v kulturním životě obce, ale ze svých společenských aktivit si tradičně zachoval pořádání společenského plesu. Věnoval se odborným zájmům, především stavěl žňové hlídky, prováděl jarní protipožární prohlídky a pomáhal při likvidaci následků živelných pohrom. Pořádal pravidelné cvičení a členové hasičstva se scházeli na svých shromážděních.¹³⁵

Tělovýchovná jednota Sokol vyvíjela svoji činnost hlavně ve fotbale, neboť oddíl kopané byl založený již v roce 1934. Oddíl základní a rekreační tělesné výchovy fungoval již dlouho před tím, než byl v roce 1976 oficiálně založen. Oddíl kuželkářů vznikl v roce 1985 a šachový oddíl v roce 1986. Krátce působil oddíl kulturistický a oddíl stolních tenistů. Tělovýchovná jednota nacvičovala na okrskovou, okresní, ale i na celostátní spartakiádu a vybudovala nové hřiště za základní školou a kuželnu.¹³⁶

Sloučením mládežnických organizací vznikl v roce 1949 **Československý svaz mládeže**, což byla jednotná masová organizace řízená Komunistickou stranou sdružující českou a slovenskou mládež. Organizačním vedoucím svazu mládeže v obci byl Oldřich Taurek. Činnost organizace mimo jiné spočívala v pořádání tanečních večírků v klubovně kulturního domu a společenského plesu, ale i různých kulturních programů k slavnostem. Členové Svazu mládeže se scházeli na pravidelných schůzkách a někteří členové byli i oddílovými vedoucími pionýrů. V šedesátých letech se svaz mládeže ocitnul v krizi a měl poměrně málo členů na počet mladých lidí žijících v obci a také jeho vliv a činnost neodpovídala představám o organizaci, která by měla podchytit nejrůznější zájmy mladých a nenásilně je vést politicky. Ale snaha komunistické moci vnutit mladým lidem vykonstruovaný způsob života odrazovala mládež od členství v této organizaci. Mládež naopak stále více spatřovala svůj vzor v západním životním stylu, který ji začal ovlivňovat. V roce 1968 se Československý svaz mládeže jako takový rozpadl, ale po upevnění moci Komunistické strany Československa v roce 1970 byla organizace obnovena jako

¹³⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 174-175, 185.

¹³⁵ *Kronika obce III. Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960*. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 98; *Kronika místního národního výboru Prušánky V. Místní národní výbor Prušánky, 1980 - 1988*. Okresní archiv Hodonín. s. 107.

¹³⁶ *Kronika IV. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979*. Okresní archiv Hodonín. s. 88, 144, 147, 271-272, 363; *Kronika místního národního výboru Prušánky V. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988*. Okresní archiv Hodonín. s. 21, 109, 158.

Socialistický svaz mládeže.¹³⁷ Součástí Československého svazu mládeže byla Pionýrská organizace určená pro děti a mládež, ve které bylo více než polovina žáků místní školy.¹³⁸

Československý červený kříž, jehož předsedou byl Filip Škapa, později Marie Hromková, pořádal členské schůze, na nichž byly promítány zdravotnické filmy a bývaly hojně navštívěny, dále pořádal přednášky a vedl zdravotní kroužky ve škole a zúčastňoval se soutěží v rámci organizace. Členka červeného kříže Ludmila Drejčková, která byla zdravotní sestrou na zdravotním středisku, vedla kurzy první pomoci pro zdravotní družiny a hlídky.¹³⁹

Český svaz žen byla organizace, která působila ve prospěch a v zájmu žen a snažila se ulehčit situaci pracujícím ženám. Podílela se na přípravách Mezinárodního dnu žen a měla svůj pěvecký sbor, který vystupoval při sňatkových obřadech a pohřbech. Pořádala také kurzy šití.¹⁴⁰

Svazarm neboli Svaz pro spolupráci s armádou organizoval školení řidičů motorových vozidel a spolupracoval se školou v jeho kynologickém, střeleckém, modelářském, mototuristickém a radistickém kroužku a pro děti i pro dospělé vedl kroužek lodních modelů. Podílel se na výstavbě střelnice, kde pořádal soutěže v střelbě a zřízení cvičiště pro psy.¹⁴¹

Jednota neboli lidové spotřební družstvo a její místní dohlížecí výbor se věnoval především dodržování hygieny a pořádku v obchodech a zásobování všech místních prodejen. Organizoval také pro děti každoročně táborák a podílel se na přípravě „hovorů s mládeží“ a besed se staršími občany, spolu s Českým svazem žen připravoval výstavky lidové tvořivosti a módní přehlídky pro děti a dospělé.¹⁴²

¹³⁷ *Kronika obce III*. Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 97, 144; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 146-147, 242; 60. léta situace v ČSM. *Totalita* [online]. 1999 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/60/60_06.php; Československý svaz mládeže (ČSM), Socialistický svaz mládeže (SSM). *Totalita* [online]. 1999 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/csm.php>.

¹³⁸ *Kronika obce III*. Místní národní výbor Prušánky, 1955 - 1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 144; Informátor: Vlasta Trechová.

¹³⁹ *Kronika obce III*. Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 63, 183; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961 - 1979. Okresní archiv Hodonín. s. 147; Informátor: Ludmila Drejčková.

¹⁴⁰ *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 145-146, 242; *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 298.

¹⁴¹ *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980 - 1988. Okresní archiv Hodonín. s. 108, 299; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 244.

¹⁴² *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 106, 299.

Československý zahrádkářský a ovocnářský svaz pořádal výstavu vín a odborné přednášky pro své členy, organizoval soutěž „*Rozkvetlá ulice*“ a zajišťoval průmyslová hnojiva, ovocné stromky a keře a sazenice vinné révy.¹⁴³

Organizace lidových myslivců se věnovala práci na výstavbě sídla na Drahách, pořádala Mysliveckou noc a na pozvání myslivecké organizace se konala přehlídka Klubu sokolníků Brno – lov drobné zvěře cvičenými dravými ptáky.¹⁴⁴

Mezi další organizace patřil **Svaz chovatelů drobného zvířectva a Sdružení rodičů a přátel školy**.¹⁴⁵

Svaz československého-sovětského přátelství, který vyvíjel největší činnost v období měsíce Československo-sovětského přátelství a při oslavách velké říjnové socialistické revoluce. Také organizoval pravidelné výlety a přednášky.¹⁴⁶

Svaz protifašistických bojovníků byla organizace sdružující československé bojovníky proti nacismu a 1. ledna 1987 zanikla pro nízký počet členů.¹⁴⁷

4.3.4 Společenský život

Pro rozvoj kultury však chybělo v obci vhodné zázemí. Sál v hostinci u Schottlů i Hromků vyhovoval spíše jen zábavám, ale méně již ostatním kulturním akcím, které se v obci začaly postupně rozvíjet. Proto se Osvětová beseda 12. května roku 1953 rozhodla podat **žádost o povolení stavby kulturního domu**. Ale první práce na stavbě kulturního domu byly po dlouhých jednáních zahájeny až v roce 1957.¹⁴⁸

V roce 1953 vznikl **Slovácký krúžek**, cimbálová muzika s primášem Jakubem Redkem a dalšími členy Oldřichem Svítkem, Josefem Zigáčkem, Josefem Komárkem, Ladislavem Žáčkem, Ladislavem Hubáčkem, Leopoldem Košutkem a Bohuslavem Malouškem. Slovácký krúžek účinkoval v obci při slavnostech vinobraní, dožínkách, ale i při jiných příležitostech

¹⁴³ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 242-243; *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 106;

¹⁴⁴ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 298, 365-366.

¹⁴⁵ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980 - 1988. Okresní archiv Hodonín. s. 108.

¹⁴⁶ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 148; *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 107.

¹⁴⁷ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980 - 1988. Okresní archiv Hodonín. s. 105.

¹⁴⁸ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 177-178, 185; *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 242.

v obci a v některých okolních vesnicích. Největší událost, které se zúčastnil, byla v roce 1956 ve Varnsdorfu, kde členové krúžku předvedli „zarážání hory“ a vinobraní. V Praze v Radiopaláci pak na pozvání ministerstva zemědělství předvedli slavnost vinobraní. V průběhu doby se utvořil rovněž při cimbálové muzice taneční soubor a ženský pěvecký sbor. Bohužel v roce 1970 v důsledku postihu všech, kteří nesouhlasili s tím, aby vojska Varšavské smlouvy v čele s armádou Sovětského svazu vstoupila do Československa, aby zastavila započaté reformy „Pražského jara“, což byl pokus uvolnit režim a urychlit proces demokratizace v srpnu roku 1968, byla většina učitelů z Prušánek za trest přeložena na jiné školy a v důsledku toho se Slovácký krúžek rozpadl.¹⁴⁹

V poválečném období začalo v obci působit také **smyčcové kvarteto** sestavené z vyučujících místní školy a **ochotnické divadlo**, které přispělo též svým dílem ke kulturnímu dění v obci pod vedením Ludmily Pelikánové.¹⁵⁰

V roce 1952 se opravovalo místní **kino** zásluhou Františka Kovaříka a začínaly se opět promítat filmy s velkou návštěvností, některé filmy byly spojeny i s přednáškou. Například před promítáním filmu „Katolický kněz v boji za mír“ měl krátkou řeč místní farář Josef Matušina. Ještě v tomto roce, 8. listopadu, byl poprvé v naší obci promítán barevný film a to dva dny s velkou návštěvností pod názvem „Jan Roháč z Dubé“.¹⁵¹

Také místní **rozhlas** hrál v obci důležitou roli. Rozhlasem byl vysílán projev prezidenta republiky Klementa Gottwalda, také prostřednictvím rozhlasu vyprávěl lidový vypravěč Ladislav Hubáček nebo byly čteny úryvky z místní kroniky a samozřejmě hlavním úkolem rozhlasu bylo informovat občany o veškerém dění v obci.¹⁵²

K podpoře kulturního života přispělo také **otevření knihovny** 6. prosince 1953, která byla umístěna v prostorách kulturní jizby. Knihovníkem se stal učitel Josef Zigáček, který se této práci věnoval se zájmem a nadšením. V roce 1958 byla knihovna přestěhována do suterénu nově postaveného kulturního domu. Zde své služby čtenářům poskytovala až do roku 1976, kdy byla otevřena nová budova dnešního obecního úřadu. Od tohoto roku

¹⁴⁹ KOMÁREK, Josef. Vznik cimbálové muziky v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1999, č. 3, s. 6; informátor: Josef Zigáček; Pražské jaro 1968. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Pražské_jaro_1968.

¹⁵⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘINSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 177; *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 235.

¹⁵¹ *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 224-225, 234-235.

¹⁵² *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 234, 242.

má knihovna sídlo v této budově, která se nachází ve středu obce. Zde funkci knihovníka vykonával Oldřich Svítek.¹⁵³

Rovněž se pořádaly nejrůznější kulturní události, jež byly především dílem cizích souborů. Bylo sehráno několik divadelních ochotnických představení školních dětí i dospělých, ale pozvány byly i profesionální divadelní a ochotnické soubory. Uskutečnilo se vystoupení cimbálové muziky „Hradišťan“ z Uherského Hradiště a cimbálové muziky „Břeclavan“ z Břeclavi. Koncertovali u nás například symfonický orchestr a jeho kvarteto z Hodonína, Pěvecké sdružení moravských učitelů a Akademický sbor Masarykovy univerzity z Brna. V rámci koncertů duchovní hudby vystupoval v místním kostele pěvecký sbor z Dolních Bojanovic a z Josefova. Kulturní rozhled pomáhaly rozšiřovat i četné návštěvy cizinců v obci. Například sovětský filmový herec a režisér Jurij Nikolajevič Ozerov a herec Sergej Stoljarov, kteří byli známí z mnoha sovětských filmů. Po rozloučení se s těmito známými osobnostmi byl promítán film *Žatva*. Svě zastoupení v oblasti kultury měli také lidoví vypravěči, například nejlepším slováckým lidovým vypravěčem se stal Ladislav Hubáček. Také se pořádaly přednášky, výstavy výtvarných děl často známých výtvarných umělců, ale i výstavy rukodělných prací dětí a dospělých. Také byla pro děti uspořádána prodejní výstava dětských knih a učitel František Filipovič odpovídal malým čtenářům na všechny případné dotazy o knihách. Pro školní mládež byl poprvé pořádán **maškarní ples**, což byla „*věc doposud v Prušánkách nevidaná*“ jak je napsáno v obecní kronice.¹⁵⁴ Začal se nově slavit **Mezinárodní den dětí**, na nějž byl vždy připraven program pro děti a **Mezinárodní den žen**, který nejprve organizoval jen kulturní klub při místním národním výboru v kulturním domě s bohatým programem, ale později se k tomuto dni přidalo i Jednotné zemědělské družstvo, které pro své členky uspořádalo samostatnou oslavu obdobným způsobem. Tento den byl vždy pěkným kulturním zážitkem s velkou návštěvností. Konaly se také plavecké závody u koupaliště.¹⁵⁵

¹⁵³ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 179; *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 254; *Kronika obce III*. Místní národní výbor Prušánky, 1955 - 1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 77; informátor: Vlasta Trechová.

¹⁵⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 176, 178, 180-181, 184; *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 240-242, 252-253, 260, 265.

¹⁵⁵ *Pamětní kniha obce Prušánky II*. Obecní úřad Prušánky, 1934-1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96. s. 65; *Kronika obce III*. Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 15; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 188, 253.

V roce 1958 proběhlo na místním národním výboru **první oficiální vítání dětí do života**, jehož slavnostní akt zpestřili pionýři svými básněmi a zpěvem a rodiče dostali kytici s upomínkovým listem malovaným Annou Šimkovou. Na přípravě tohoto slavnostního aktu, ale také na uzavírání manželství, předávání občanských průkazů a na pohřbu se podílel sbor pro občanské záležitosti.¹⁵⁶

V roce 1957 se opět opravovalo kino, které uspokojilo i ty nejnáročnější návštěvníky. Vedoucím byl František Kovařík, který se bedlivě staral o dobrou perspektivu kina. V tomto roce proběhl **týden filmového festivalu**, na němž byl každý den v místním kině promítán jiný film, návštěvnost byla velmi dobrá. Týden filmového festivalu se konal i v dalších letech a konaly se i letní filmové festivaly v parku za potokem. Jen pro zajímavost, v roce 1959 kino získalo 78.000 Kčs., a přišlo 31.910 návštěvníků.¹⁵⁷

Poprvé se v Prušánkách konala **oblastní výstava vín** roku 1958 a vzhledem k tomu, že v obci nebyl pro tak rozsáhlou akci dostatečně velký prostor, byl pro tento účel zapůjčen velký stan, který tomuto účelu sloužil ještě několikrát.¹⁵⁸

V roce 1959 byla **dokončena stavba kulturního domu**, která byla postavena za pomoci všech organizací Národní fronty, jejichž činnost byla charakterizována akcí „Z“¹⁵⁹. Po dokončení stavby probíhaly v kulturním domě všechny kulturní akce a působily velmi impozantně, ať už to byly večírky, divadelní představení nebo koncerty. Kulturním dům využívala ke cvičení také škola a Sokol. Kronikář v souvislosti s novým kulturním domem začátkem šedesátých let nařikal, že mnohá mládež nedokázala ocenit, co pro ně kulturní dům znamená a neměla chuť a zájem o kulturní využití. Také kronikář upozorňoval na to, že možnosti kulturního využití v naší obci rok od roku rostly a nebylo v tomto směru téměř žádného rozdílu mezi městem a vesnicí. Na druhou stranu „sténal“ nad tím, že občané této možnosti nevyužívali a zúčastňovali se kulturních akcí poměrně málo. Vysvětlení hledal v tom, že značná část lidí pro vysoký životní standard z pohodlně a také situaci objasňoval velkým počtem televizorů v obci.¹⁶⁰

¹⁵⁶ *Kronika obce III*. Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 115; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 24.

¹⁵⁷ *Kronika obce III*. Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 73, 76, 150.

¹⁵⁸ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 185; *Kronika obce III*. Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 105.

¹⁵⁹ Akce „Z“ je dobrovolná činnost občanů, která se týká výstavby obce ve prospěch všech občanů. Informátor: Vlasta Trechová.

¹⁶⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 185; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 19, 40, 58.

První výtisk místního časopisu „Prušánek“, který informoval občany o všech důležitých záležitostech v obci, vyšel 23. května roku 1959. Řídila ho redakční rada místního národního výboru v čele s Josefem Hlaváčem a bylo vytištěno sto osmdesát kusů, které byly občanům zadarmo rozdány. Ještě v tom stejném roce vyšlo dalších pět čísel zmiňovaného časopisu. Ve skutečnosti se jednalo spíše o příležitostný výtisk.¹⁶¹

V roce 1960 se uskutečnilo několik kulturních událostí. Československý svaz žen spolu se všemi ženami v obci uspořádal výstavu lidové tvořivosti, která byla v Prušánkách první svého druhu. Výstava vynesla 6000 Kčs., které byly věnovány na dostavbu kulturního domu, což svědčilo o tom, že občanům se výstava velmi líbila. Také občané měli možnost shlédnout několik divadelních představení, která sehráli místní divadelní ochotníci, ale taktéž státní divadlo. O největší kulturní zážitek se však postaral Armádní umělecký soubor Víta Nejedlého, který k nám zavítal nejednou. Umění uměleckého souboru bylo odměněno bouřlivým potleskem jak místním, tak „přespolním“ publikem.¹⁶² V obci koncertoval ještě symfonický orchestr závodního klubu „Tatra“ z Hodonína, vedený Jenem Noskem, který u nás rovněž vystupoval ještě několikrát. V roce 1961 vystavoval krajský odbor výtvarných umělců ze Zlína v kulturním domě obrazy nejlepších umělců v kraji a mezi nimi byly i obrazy akademického malíře a profesora Josefa Kousala, který se výstavy zúčastnil osobně.¹⁶³

Dne 26. června roku 1962 vznikl **Český zahrádkářský svaz**, jehož součástí byli také vinaři. Zaměřením své činnosti navázal, byť nepřímou, na dřívější okrašlovací spolky pečující o zušlechťování životního prostředí v obci.¹⁶⁴

Pro zajímavost je vzpomenu i činnost místní lidové knihovny, která v roce 1964 měla 237 čtenářů, kteří si vypůjčili 5.367 knih, a v knihovně jich bylo k zapůjčení 3.154, proto také toho roku dostala knihovna okresní uznání za dobrou činnost. Toho času má také mnoho občanů své soukromé knihovny, což dříve nebývalo zvykem.¹⁶⁵

Důležitou složkou kulturního života je v šedesátých letech **vzdělávací činnost**, která se projevila především formou jednotlivých přednášek, ale také celými cykly přednášek v rámci Lidové akademie¹⁶⁶, které měly přispět k rozšíření všeobecného rozhledu a znalostí,

¹⁶¹ *Kronika obce III.* Místní národní výbor Prušánky, 1955-1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97. s. 133-134.

¹⁶² Tamtéž s. 182-183.

¹⁶³ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 19.

¹⁶⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 188; HRADIL, František. Vinařství a zahrádkářství. *Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 2, s. 7.

¹⁶⁵ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 90.

¹⁶⁶ Lidová akademie bylo sdružení lektorů, kteří šířili osvětu a pořádali přednášky v různých oborech podle požadavků různých společenských organizací. Informátor: Vlasta Trechová.

ale i k vyšší pracovní kvalifikaci občanů. Přesto že byly přednášky velmi hodnotné a zajímavé, návštěvnost byla velmi nízká a cenu přednášek uznával jen malý počet občanů, kteří byli pravidelnými návštěvníky těchto přednášek, jež bývaly doplněny krátkými filmy nebo diapozitivy. Některé přednášky musely být dokonce zrušeny pro nedostatek posluchačů. Přednášky byly zaměřeny různě, od historických témat přes zdravotnické, pedagogické a politické až po hospodářské.¹⁶⁷ Do vzdělávací činnosti se zapojil i svaz žen, který uspořádal roku 1964 dva kurzy přípravy studených pokrmů, jež absolvovalo šedesát žen. Pro mladé zájemce o fotografování byl zase uskutečněn o dva roky později kurz pro fotografy amatéry, který vedl profesor Vladimír Mlčák z Hodonína a absolvovalo jej osmnáct žáků devátých tříd naší školy.¹⁶⁸

Začátkem roku 1967 převzal vedení Osvětové besedy Josef Dvořák, a protože neměl pro její organizování dostatek času, osvětová činnost poněkud oslábla.¹⁶⁹ Taktéž kulturní činnost je vzhledem k financím toho času poměrně slabá a postupně stoupající životní úroveň se velmi málo projevila na úrovni životního stylu, zejména na akcích kulturního charakteru. Nejvydatnějším zdrojem kulturních zážitků byla beze sporu televize, (kterých je k 15. dubnu roku 1967 v obci 412) dále film a rozhlas, protože lidé neměli chuť vyvíjet kulturní program. Také to byl důkaz určitého pohodlí a malé obětavosti hlavně mladých lidí, kteří nebyli ochotni věnovat volný čas nácvičku kulturních akcí. Proto byl kulturní život alespoň obohacen vystoupením hostujících souborů.¹⁷⁰ Zásadou okresního školního inspektora Pavla Čecha bylo v roce 1972 nejúspěšnější kulturní událostí vystoupení cimbálové muziky z Mikulčic. Vidělo ji pět set dvacet tři platících diváků a čistý výnos z akce byl věnován na zakoupení hudebních nástrojů pro cimbálovou muziku, kterou se chystal v krátké budoucnosti v obci založit Pavel Čech. Stejně hodnotnou akcí, která se také konala zásluhou Pavla Čecha, byla **přehlídka cimbálových muzik** a to z Podluží, Slovácka i Hornácka, z čehož byli diváci přímo nadšení. Vítězem přehlídky porota určila mladou cimbálovou muziku „Slovácko“ z Mikulčic. Prušánky se tak staly místem, kde se v kulturním domě každoročně konala tradiční přehlídka cimbálových muzik, která byla vždy notně navštívena nejen občany z Prušánek, ale i z okolních obcí. Byla to jedna z mála příležitostí, kde se mohli občané setkat s významnými interprety lidové hudby. Také v roce 1972 se uskutečnily hned dva nové programy určené pro děti. Jedním z nich byl maškarní festival v rámci oslav mezinárodního dne dětí, který sklidil velký úspěch a o nějž se zasloužila především Ludmila Pelikánová,

¹⁶⁷ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 58, 93, 113, 123.

¹⁶⁸ Tamtéž s. 93, 123.

¹⁶⁹ Tamtéž s. 140.

¹⁷⁰ Tamtéž s. 142, 161.

kteřá dětem zajistila masky. Druhou „novinkou“ byl dětský filmový festival. V dalším roce vystoupil Mirko Foret se svým orchestrem v kulturním domě. Pro studium němčiny byl vytvořen kroužek, jehož vyučujícím se stal Leopold Košutek.¹⁷¹

Fenoménem folklorního kulturního života obce se stal dětský národopisný soubor **Podlužánek** s vlastní cimbálovou muzikou založený na místní základní devítileté škole 23. listopadu 1972 Pavlem Čechem, přičemž taneční složku měla na starosti jeho žena Julie Čechová.¹⁷² Již v dalším roce dne 9. března měl Podlužánek premiéru se svým hudebním a tanečním programem, který byl opravdu milým překvapením pro všechny přítomné. Soubor, který pracoval teprve krátce, podal vzhledem k věku žáků vynikající výkony a byl odměňován upřímným potleskem. Bouři potlesku sklidil především primáš cimbálové muziky Pavel Klubus, ale také Josef Hromek a Ludmila Švagerková za zpěv a tanec. Při této příležitosti byly zásluhy Pavla Čecha oceněny předsedou Místního národního výboru Matějem Svobodou a po úspěšném začátku své činnosti dostal Podlužánek pro další práci od Okresního národního výboru v Hodoníně příspěvek 15.000 Kčs. Soubor začal vystupovat nejen v obci se svým každoročním premiérovým programem a na různých oslavách, ale i v širším regionu a později i v zahraničí.¹⁷³

Interiér kulturního domu byl vyzdoben monumentálními obrazy akademického malíře Aleše Černého z Brna vykreslujícími jeho vztah k jihomoravskému regionu Podluží a k Prušánkám zvláště, a to v den, kdy se v kulturním domě konala jeho výstava obrazů 16. února roku 1973. Aleš Černý obrazy maloval ve školní dílně od konce ledna, a protože se nechal inspirovat vystoupením Podlužánku, obrazy zachycují taneční pohyb a „podlužácký“ kroj.¹⁷⁴ Ve stejném roce se poprvé konaly „**hovory s mládeží**“, na nichž byly projednány vztahy mezi mládeží a místním národním výborem, jindy měl kronikář obce výklad o mezinárodní situaci, načež následovaly ukázky z populární hudby z celého světa, které byly doplněny odborným slovem. Akce byla zhodnocena jako úspěšná, ale i poučná, neobvyklá a zajímavá.¹⁷⁵

¹⁷¹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 178; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 141, 162, 205-206.

¹⁷² ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 178; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 219.

¹⁷³ *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 236-237, 303.

¹⁷⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 191, 262; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 252.

¹⁷⁵ *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 238; *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980 - 1988. Okresní archiv Hodonín. s. 126.

Díky tomu, že byl soubor Podlužánek na návštěvě v Sovětském svazu, na oplátku k nám přijel v roce 1974 pěvecký soubor z Moskvy, který spolu s Podlužánkem vystoupil v kulturním domě. V tomto i v dalším roce vystoupil v našem kulturním domě Armádní umělecký soubor z Bratislavy, jehož program měl vysokou úroveň a diváky nadchl. Organizace Českého ovocnářského a zahrádkářského svazu uspořádala výstavu ovoce, zeleniny a řezaných a pokojových květin. V roce 1975 v obci vystoupila holandská národopisná skupina Ralda z Rallte, která oplácela návštěvu národopisnému souboru Rozmarýnek z Ratiškovic. Ve své premiéře předvedli pásmo hudby, tance a zpěvu typické pro jejich zem. Když byl soubor Podlužánek na návštěvě v Německé demokratické republice ve Wöhlfisu, pozval hostitele na návštěvu, a tak roku 1977 přijel pěvecký soubor do Prušánek, kde vystoupil v kulturním domě. Jejich sborový i sólový zpěv byl vynikající.¹⁷⁶

Na začátku roku 1975 byl zřízen **Kulturní klub** při místním národním výboru Prušánky, který svým způsobem navázal na činnost dřívější Osvětové besedy. Vedoucím byl Zdeněk Mazuch, který koordinoval kulturní činnost jak kulturního klubu, tak všech složek Národní fronty na poli osvěty, kultury a politického působení na občany. Též vytvářel plakáty k významným dnům a společenským událostem, pečoval o výzdobu kulturního domu, pořádal i rozhlasové relace, organizoval přednášky a byl knihovníkem místní lidové knihovny. Po odchodu Zdenka Mazucha, vyvíjel kulturní klub sníženou činnost až do doby, kdy do funkce vedoucí nastoupila Dagmar Hrubá. Později ji zastávala Ludmila Kulíčková a od roku 1981 Vlasta Trechová s krátkou přestávkou, kdy se o kulturu starala Eva Formanová. Vlasta Trechová se přesto snažila kulturní činnost udržovat dobrovolně i nadále a v roce 2000 se stala oficiálně kulturní referentkou a své působení ukončila až v roce 2011.¹⁷⁷

Zásluhou českého svazu žen se v roce 1977 konala výstava obrazů akademického malíře Václava Pichlíka z Prahy s názvem „*Tudy šla svoboda*“.¹⁷⁸

Koncem sedmdesátých let hrávala v obci i dětská **dechová hudba „Prušánka“** vedená inženýrem Františkem Juráčkem.¹⁷⁹

Novým příspěvkem do kulturní činnosti bylo v roce 1980 obnovení tak zvaných „výletů“, tanečních zábav v přírodním prostředí, které se nejčastěji konaly ve Spodních Nechorách, čehož se ujali požárníci. Za doprovodu dechové hudby vycházel průvod

¹⁷⁶ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 257-259, 285, 330-331.

¹⁷⁷ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 283, 348-349; Informátor: Vlasta Trechová.

¹⁷⁸ *Kronika IV.* Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 324.

¹⁷⁹ Tamtéž s. 370.

krojované mládeže k Nechorám, kde probíhala taneční zábava až do pozdních večerních hodin.¹⁸⁰

Roku 1978 padl ze strany mládeže první požadavek o **změně termínu konání hodů** z listopadu na srpen a to z toho důvodu, že mladým lidem by lépe vyhovovala doba prázdnin a své stanovisko podpořili také počasím, které je v listopadu sychravé a studené, kromě toho stejný názor prosazoval také Oldřich Hřebačka. Mládež své stanovisko předala tehdy místnímu národnímu výboru, který to předal školské a kulturní komisi, aby provedla průzkum veřejného mínění, že na jeho základě bude o termínu našich hodů rozhodnuto. Občané se zprvu bouřili a nesouhlasili s přeložením hodů, jelikož jejich podstatou je křesťanská slavnost na počest posvěcení místního chrámu, který byl posvěcen na sv. Martina, a tak chtěli dosavadní starobylé martinské hody zachovat. Námitky měly také ženy, které prohlašovaly, že v letním počasí se špatně uchovává maso, koláčky i krémové cukroví a navíc, „*co prý to bude za hody bez husiny*“.¹⁸¹ Na veřejné schůzi 29. června návrh nezískal většinu hlasů přítomných tehdejších „poslanců“ místního národního výboru. Z jara roku 1980 se znova otevřela otázka termínu pořádání hodů. Tentokrát místní národní výbor uznal požadavek za závažný, ale chtěl k němu zjistit stanovisko většiny občanů, a proto uspořádal k této otázce anketu, ze které vyplynulo, že dvě stě devatenáct občanů bylo pro letní hody a jen padesát pro martinské hody. Přesto v červnu na veřejné schůzi místního národního výboru se většina přítomných „poslanců“ postavila proti letnímu termínu konání hodů, a tak se hody opět konaly na sv. Martina. Otázka však nebyla dořešena. Nakonec si „chasa“ prosadila své a první letní hody se konaly 16. - 17. srpna roku 1981 „pod zeleným“ a všichni se shodli v názoru, že tak krásné hody v Prušánkách ještě nebyly. Ale původní termín hodů nebyl zapomenut a někteří stárci nějakou dobu nadále pořádali krojovou „martinskou zábavu“.¹⁸²

Týden po hodech se vždy konala taneční zábava, „**hodky**“, ale po záměně termínu krojovaných hodů musela být bohužel zrušena, jednak pro nezájem občanů a podzimní práce na poli a jednak z toho důvodu, že v ten samý termín jsou hody v jiné obci. Dokonce v kronice obce se můžeme dočíst, že „hodky“ se konaly znovu v roce 1988, ale účast

¹⁸⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 250; *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 23.

¹⁸¹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 250

¹⁸² ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 250-251; *Kronika IV*. Místní národní výbor Prušánky, 1961-1979. Okresní archiv Hodonín. s. 350-351; *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 26-28, 56-57.

tanečníků i diváků byla dokonce slabší než se očekávalo, i když přijelo několik krojovaných z okolních vesnic. To byl pravděpodobně poslední pokus o obnovení této tradice.¹⁸³

První **beseda u cimbálu**, o kterou se zasloužil soubor Šohaj spolu s mužským sborem, se konala v roce 1982. Také v tomto roce se na pozvání místním rozhlasem sešlo mnoho občanů, aby zřejmě poprvé sledovali stavění máje netradičním způsobem, tedy ne žebří a sochory ale pomocí jeřábu.¹⁸⁴ Zajímavostí také je, že na sobotu 22. října bylo ohlášeno kácení hodové máje, ale v časných ranních hodinách přijeli neznámí „přespolní“ mládenci a máju z poloviny podřezali, byli však při činu vyrušeni a i když se ještě třikrát vrátili, svůj plán nedokončili. Aby svůj úmysl nemohli ani příští noci uskutečnit, hlídali mládenci máju až do sobotního rána. Slavnostní kácení máje s krojovou zábavou se přece uskutečnilo.¹⁸⁵

V Prušánkách se poprvé v roce 1980 konal „**dívčí vínek**“, který organizovala děvčata z „chase“ v čele se „stárkami“ a veškerá mládež včetně „chasy“ přicházela ve společenském oblečení a děvčata v dlouhých toaletách. Děvčata vyzývala k tanci chlapce, dokud chlapci nestrhli pantoflíček zavěšený uprostřed sálu.¹⁸⁶

První členové „Podlužánku“ pomalu dospívali a začali hrát při kulturním klubu místního národního výboru pod názvem Prušánská cimbálová muzika. Tito členové v roce 1982 zakládají **soubor Šohaj**, který má vlastní cimbálovou muziku vedenou Bohumilem Balgou, „mužácký“ a ženský sbor a taneční skupinu, kterou vedl Jaroslav Přikryl.¹⁸⁷

Později ještě z mladších členů Podlužánku, muzikantů, vznikla cimbálová muzika Verbuňk, která hraje i v dnešní době. Nejmladší muzikanti pokračovali pod názvem Hošije, ale postupem času přešli do jiných cimbálových muzik.¹⁸⁸

Po velkých přípravách byla v roce 1982 otevřena výstava „*Naše obec*“, která zachytila život naší obec z hlediska historie i tehdejší současnosti. Výstava byla uspořádána pod záštitou profesora Jana Chaloupky, děkana filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a Františka Řehánka, předsedy okresního národního výboru v Hodoníně. Také se uskutečnil koncert skupiny Plavci, která tehdy zazpívala soudobé populární písně.

¹⁸³ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 123, 349.

¹⁸⁴ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 77; Informátor: Miroslav Hřebačka.

¹⁸⁵ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 123.

¹⁸⁶ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 254; informátor: Jana Drejšková.

¹⁸⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 262. Informátor: Miroslav Hřebačka.

¹⁸⁸ Informátor: Miroslav Hřebačka.

Třetí významnou událostí v tomto roce byl kulturní program „*Deset let u cimbálu*“, v němž hrála a zpívala cimbálová muzika Šohaj.¹⁸⁹

Setkávání „padesátníků“ bylo tradicí už od konce druhé světové války, ale poprvé v roce 1982 se konala beseda s občany starších sedmdesáti let i s kulturním programem, tato setkání se stala tradicí na rozdíl od srazu občanů ve věku šedesáti let, který se uskutečnil poprvé a naposledy v roce 1992.¹⁹⁰

O rok později Český svaz žen uspořádal výstavu ručních prací a výrobků lidové umělecké tvořivosti nazvanou „*Krása života*“.¹⁹¹ V létě pak byla myslivci uspořádána Myslivecká noc na myslivně na „Drahách“, která se konala každoročně s velkým zájmem a Letní noc, kterou organizoval Český zahrádkářský svaz.¹⁹² Ovšem největší událostí pro zájemce folkloru a kultury byla veřejná nahrávka Brněnského rozhlasového orchestru lidových nástrojů v kulturním domě. Po programu pak hrála k poslechu a tanci dechová hudba a všichni návštěvníci byli mimořádně velmi spokojeni.¹⁹³ V dalších letech se konalo několik divadelních představení, v roce 1985 se konala prodejní výstava knih, kterou organizoval Český svaz žen. Poslední kulturní akci v roce zorganizovala cimbálová muzika Šohaj pod názvem „*O vánoce, dlouhé noci*“, což bylo pásmo starých vánočních zvyků, koled a novodobých vánočních písní. Vánoční vystoupení v různé podobě se začalo konat každoročně a v krátké době si u občanů získalo značnou oblibu.¹⁹⁴

Rok 1986 byl bohatý na kulturní události, ale hlavně se u nás začínalo prosazovat nový druh kultury, čímž jsou myšleny výstavy výtvarného umění. Konala se prodejní výstava obrazů Kamily Planerové, akademické malířky Emílie Hostašové a sochařky Dany Markové. Nakonec se ukázalo, že výstavy by měly trvat déle a měla by být prováděna jejich účinnější propagace. Záslouhou organizace Českého svazu žen se uskutečnil v kulturním domě program nazvaný „*Zpívá celá dědina*“, kde vystoupilo mnoho zpěváků a zpěvaček za doprovodu cimbálové muziky Šohaj. Tato kulturní akce uspokojila úroveň programu plný sál návštěvníků. Kulturní klub spolu s okresním kulturním střediskem Hodonín uspořádal v kulturním domě **soutěž ve zpěvu a tanci** jako předkolo na Národopisné slavnosti Podluží v písni a tanci konané každoročně ve Tvrdonicích. Proto porota nevyhlásila vítěze

¹⁸⁹ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 85-87.

¹⁹⁰ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 89-91; *Kronika obce Prušánky VI.* Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 115.

¹⁹¹ *Kronika místního národního výboru Prušánky V.* Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 116.

¹⁹² Tamtéž s. 120.

¹⁹³ Tamtéž s. 124-125.

¹⁹⁴ Tamtéž s. 219.

jednotlivých kategorií, ale vybrala nejlepší interprety folkloru pro vystoupení na slavnostech ve Tvrdonicích. Těch se zúčastnila cimbálová muzika Šohaj, ale i mužský a ženský sbor a duo Mileny Šimkové a Marie Jankovičové, které v silné konkurenci obsadily třetí místo. Také muži předvedli pásmo vinobraní. V obecní kronice se můžeme dočíst, že na základě úspěchů našich folkloristů ve Tvrdonicích by se měl v Prušánkách natáčet film o víně s cimbálovou muzikou, zpěváky i tanečníky. Pravdou je, že tento film byl opravdu natočen pro zahraniční cestovní ruch, ale film bohužel nebyl dodán občanům k zhlédnutí.¹⁹⁵ Český svaz žen v dalším roce opět pořádal prodejní výstavu knih, která byla velmi úspěšná, jelikož většina knih se prodala ve velmi krátkém čase. Konala se též podzimní prodejní výstava obrazů, tentokrát akademického malíře Pavla Kadeřábka.¹⁹⁶

Svaz požární ochrany pořádal dne 16. srpna roku 1988 první ročník soutěže požárních družstev mužů i žen z celé republiky a Slovenska zvané **Memoriál Josefa Imricha**. Večer se pak konala taneční zábava. Tato sportovně kulturní akce se postupem času stala tradicí a nabývala na stále větším významu. Konala se výstava akademických malířů Jana Pospíšila a Oldřicha Štěpánka, která byla hodně navštívena, což značilo rozvoj zájmu občanů o umění. Konala se i výstava Ladislava Perůtky.¹⁹⁷

Kultura zaznamenala v roce 1989 značný počet akcí. Se svým premiérovým programem nazvaným „*Píseň života*“ vystoupil soubor Šohaj, který byl v rámci kulturní činnosti spolu se souborem Podlužánek neaktivnějším. Další vystoupení folklorního souboru, který měli diváci možnost shlédnout, byl tentokrát až z italského Castel San Pietro Terme, jež oplácel návštěvu souboru Šohaj. Kulturní klub organizoval úspěšnou přehlídku filmů, které promítala Okresní správa kin v Hodoníně, což dosvědčovalo, že lidé mají o filmy zájem. Výstavu obrazů tento rok uspořádal akademický malíř a restaurátor Dušan Říha. Některé kulturní události se odehrávají jednou za čas, například tentýž rok se konala výstava vín, kterou uspořádala organizace Českého zahrádkářského svazu. A právě výstavy vín a v posledních letech také Myslivecké noci se těšily značnému zájmu mužů.¹⁹⁸

¹⁹⁵ *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 255, 257-259.

¹⁹⁶ *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 309.

¹⁹⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 201; *Kronika místního národního výboru Prušánky V*. Místní národní výbor Prušánky, 1980-1988. Okresní archiv Hodonín. s. 353, 365.

¹⁹⁸ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 200; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 13-14, 17, 20-22, 51.

4.4 Období po Sametové revoluci až do dnešní doby

Sametová revoluce, která byla obdobím změn v Československu mezi 17. listopadem a 29. prosincem roku 1989, vedla k pádu komunistického režimu a československá společnost se začala transformovat na nově vzniklé podmínky nejen v politickém a ekonomickém aspektu, ale také v kulturním. Kultura tedy prošla mnoha změnami. První roky po Sametové revoluci byla kultura utlumena a nedostávalo se finančních prostředků. Až později začaly být za bohatství národa považovány tradice, a tak díky dotacím z evropských fondů mohla být tato činnost finančně podporována.

Období je rozděleno do podkapitol. První podkapitola popisuje všechny spolky, které v tomto období v obci působily. Druhá kapitola se zabývá kulturním životem v časovém sledu, kde jsou vzpomenu ty nejdůležitější události. Poslední kapitola popisuje velkolepé oslavy, které se v obci konaly v roce 2011 na počest výročí 750. let od první písemné zmínky o obci.

4.4.1 Spolky

Ke dni 7. února roku 1990 byla zrušena Národní fronta Čechů a Slováků a tedy i její orgán v naší obci – Akční výbor Národní fronty. Všechny společenské a zájmové organizace, které v něm byly sdruženy, působily v naší obci dále, aniž by jejich činnost řídila politická strana. Začaly pracovat naprosto samostatně a s rozdílnými úspěchy.¹⁹⁹

Jedná se o **Český svaz hasičů**, který organizoval každoročně soutěže a podílel se na kulturním životě pořádáním společenského plesu.²⁰⁰

Český svaz žen spolu s Československým červeným křížem organizoval jednak charitativní, jednak kulturní akce, v každém případě v obou směrech dosahoval výborných výsledků.²⁰¹

Sdružení rodičů a přátel školy soustřeďoval svoji činnost na podporu školních aktivit, finančně podporoval návštěvy divadelního představení, plaveckého stadionu či lyžařský výcvikový kurz žáků. Též spolu s učitelským sborem se podílel na organizování Dne dětí a jiných akcí pro děti.²⁰²

Český zahrádkářský svaz sdružuje jak zahrádkáře, tak vinaře. Rok 1989 činnost zahrádkářů poněkud utlumil, ale svoji činnost rozvíjel dál, i když ne v takové míře jako dříve.

¹⁹⁹ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 61.

²⁰⁰ Tamtéž s. 262-263.

²⁰¹ Tamtéž

²⁰² Tamtéž

Pořádal výstavy vín a přispíval k dodržování vinařských tradic slavností „zarážání hory“. Organizace ve spolupráci s Mysliveckým sdružením vytvořila sídlo na Drahách, myslivnu.²⁰³

Myslivecké sdružení Hubert je zájmovou skupinou občanů, jež se v rámci své činnosti věnuje péči o zvěř a životní prostředí, ale také o myslivnu. Sdružení pořádá osvětové přednášky pro pěstitele a odměnou za celoroční práci je pro myslivce lov zvěře.²⁰⁴

Sportovní rybáři z Prušánek jsou organizováni v místní organizaci v Moravské Nové Vsi, kterou někteří z nich pomáhali ve čtyřicátých letech také zakládat. Vlastní organizaci v Prušánkách nemají, protože pro tuto činnost zde nejsou potřebné podmínky, chybí zde především odpovídající vodní plocha. Cílem rybářů a naplnění jejich zájmové činnosti je péče o vodní plochy, chov ryb a jejich lovení. Svou činností přispívají sportovní rybáři nejen k uspokojení vlastního sportovního zájmu, ale také k zušlechťování přírodního prostředí. Pro širší rybářskou veřejnost pořádá Místní organizace rybářské závody. V naší obci je jejich zájem soustředěn na vodní nádrž Kaluža.²⁰⁵

Dalšími organizacemi byly **Svaz chovatelů drobného zvířectva** a místo organizace Svazarm vznikla **Organizace technických sportů a činností**.²⁰⁶

V neposlední řadě **Tělovýchovná jednota Sokol**, která z nich vyvíjí nejpravidelnější a nejrozsáhlejší činnost a která se se změněnými podmínkami vypořádala nejlépe, jelikož využila nově otevřené hranice se sousedním Rakouskem a navázala přátelské vztahy s fotbalovými kluby v Poysdorfu a v Poysbrunnu. Zaměřuje svoji pozornost na organizování sportovních aktivit a soutěží. Kromě oddílu kopané vede oddíl kuželkářů, šachistů a základní a rekreační tělesné výchovy a oddíl gymnastiky. Později byl založen oddíl atletiky a šipek.²⁰⁷

Naopak svoji činnost v roce 1989 ukončil Socialistický svaz mládeže v důsledku pádu komunistického režimu, stejně jako její součást pionýrská organizace, která ukončila svoji činnost v obci. Organizace zbavená komunistické ideologie pokračuje v České republice v práci s dětmi pod novým názvem „*Pionýr*“ až do dnes.²⁰⁸

²⁰³ HRADIL, František. Vinařství a zahrádkářství. *Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 2, s. 7.

²⁰⁴ HRADIL, František. Lovu zdar. *Prušánský zpravodaj*. 1998, č. 1, s. 7-8; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 263.

²⁰⁵ TRECHOVÁ, Vlasta. Sportovní rybáři v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 4, s. 10.

²⁰⁶ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989 - 2003. s. 61.

²⁰⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 196; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 61-62, 179, 306.

²⁰⁸ Československý svaz mládeže (ČSM), Socialistický svaz mládeže (SSM). *Totalita* [online]. 1999 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/csm.php>.

4.4.2 Společenský život

Oslavy událostí politického charakteru v dřívějších letech pravidelné se v roce 1990 nekonaly, naopak některé lidové zvyky byly obnoveny. Na Velikonoce bylo obnoveno „hrkačování“, které nadále organizují ministranti. Ale došlo k několika změnám, tak jako dříve neobcházejí při každém „hrkačování“ celou vesnici, ale obejdou jen část obce a u všech křížů a soch svatých, které mají na trase, se zastaví a zpívají náboženskou píseň.²⁰⁹ Také se spontánně obnovila tradice průvodů při Slavnosti Těla a krve Páně. Slavnost probíhala, tak jak tomu bývalo před více než čtyřiceti lety, ale bohužel konala se jen několik let.²¹⁰

Je také třeba zaznamenat, že otevření státních hranic se sousedním Rakouskem občané velmi uvítali a začali tuto zem navštěvovat, nejvíce oblíbenou destinací byla Vídeň.²¹¹

V roce 1990 byl v Prušánkách založen **Skaut**, jehož střediskem jsou Mikulčice. Každá družina se pravidelně schází jednou týdně v klubovně, během roku jezdí na výpravy, scházejí se na „drakiádě“, „kuličkiádě“, táborech, vánočním zpívání nebo na celosvětovém skautském svátku, dnu zamyšlení, který oslavují různými soutěžemi. Společně se skauty z Mikulčic jezdí každoročně na letní skautský tábor, jehož součástí je celotáborová hra. Pro děti a jejich rodiče pořádají pravidelně karneval, kde se každým rokem představí mnoho dětí v maskách.²¹²

V tomto roce k nám opět zavítala zahraniční návštěva, tentokrát v podobě mladého národopisného souboru z holandského města Goes, jako odměna za návštěvu dětského souboru Podlužánek v Holandsku. O rok později se v obřadní síni obecního úřadu konal koncert Hodonínského symfonického orchestru a pěveckého sboru, jehož zakladatelem a dirigentem byl rodák Prušánek, Jan Nosek, učitel hudby na Lidové škole umění v Hodoníně. Vystoupení tohoto orchestru se konalo i v následujícím roce. V rámci duchovní hudby proběhl v kostele koncert Pěveckého sdružení moravských učitelů a koncert Akademického souboru Masarykovy univerzity z Brna, v následujícím roce pak koncert pěveckého sboru z Dolních Bojanovic, který se v obci konal nejednou. V oblasti folkloru se konal kulturní program pod názvem „V Prušánkách u cimbalu“, který uspořádal kulturní klub obecního úřadu. Obrazy vystavoval akademický malíř Karel Novák z Hodonína.²¹³ Mezi významné

²⁰⁹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 247; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 57.

²¹⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 249; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 85.

²¹¹ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 58-59.

²¹² KUČEROVÁ, Magdaléna. Skauting v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1999, č. 2, s. 10-11.

²¹³ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 52, 80, 82-83, 108-110.

kulturní události v roce 1993 patřila veřejná nahrávka Brněnského rozhlasového orchestru lidových nástrojů v kulturním domě a návštěva cimbálové muziky z německého Bingen, která přijela, jak už to bývá zvykem, oplatit návštěvu našeho souboru Šohaj. Měsíc listopad se stal již tradičně časem výstav uměleckých děl, které jsou v posledních letech přijímány mezi občany a stávají se tradicí. Tentokrát se konala výstava obrazů akademické malířky Jitky Mazánkové.²¹⁴

Dlouho připravovaná církevní slavnost se konala v neděli dopoledne 7. srpna roku 1994. Generální vikář brněnského biskupství Jiří Mikulášek vysvětil v parku u kostela kapli a zasvětil ji Panně Marii. Kromě mnoha věřících i z okolí přijelo také několik starostů a kněží z blízkých vesnic. Již večer před samotnou slavností se před kapličkou uskutečnil koncert s modlitbami.²¹⁵

Kulturní život v obci byl roku 1995 ochuzen **ukončením činnosti národopisného souboru Podlužánek** z důvodu vysokého věku manželů Čechových, soubor v obci úspěšně působil dvacet tři let.²¹⁶

Přibližně dva roky po ukončení činnosti Podlužánku vedly **taneční národopisný kroužek** sestry Soňa a Sylva Imrichovy, které chtěly na činnost manželů Čechových navázat.²¹⁷

Zbyněk Matoušek zřídil v suterénu kulturního domu Fitness Club Prušánky, který zahájil činnost v pondělí 13. února 1995. Klub je vybaven posilujícími stroji a je navštěvován hlavně mladými lidmi.²¹⁸

Roku 1996 se konala prodejní výstava obrazů naší rodačky malířky Slavomíry Foretové a její dcery Kateřiny Holáskové.²¹⁹ Kromě toho vyšlo první číslo **Prušánského zpravodaje**, čtvrtletníku, který podává základní informace o dění v naší obci. Zastupitelstvo obce se domnívalo, že informace podávané občanům pravidelně tímto periodikem pomohou zvýšit zájem občanů o veřejné záležitosti a odstranit nedorozumění vzniklá právě nedostatečnou informovaností. Do zpravodaje se zařazují informace o zasedáních obecního zastupitelstva, rady obecního úřadu a o záměrech uskutečňovaných při rozvíjení obce. Pravidelně informuje o kulturním, společenském, sportovním a politickém dění, ale i o činnosti mateřské a základní školy. Stranou nezůstane ani informace o farnosti. Prušánský zpravodaj by se měl stát periodikem, které bude nejen informovat, ale také bude vést občana prostřednictvím informací

²¹⁴ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 132, 140, 155.

²¹⁵ Tamtéž s. 161-162.

²¹⁶ Tamtéž s. 177.

²¹⁷ Informátor: Marie Imrichová.

²¹⁸ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 181.

²¹⁹ Tamtéž. s. 201.

k odpovídajícímu vztahu ke své rodné obci a k jejímu rozkvětu. Naše obec se tak zařadila mezi obce, které takový zpravodaj vydávají již řadu let.²²⁰

Roku 1997 bylo vzpomenu sté výročí založení dobrovolného sboru hasičů v Prušánkách. Akce byla provázena slavnostním oceněním zasloužilých členů sboru. V rámci oslav proběhl také „den otevřených dveří“ v požární zbrojnici, výstava fotografií, ale i historické a současné hasičské techniky spojené s jejím předváděním.²²¹

Naše římskokatolická farnost se také věnuje ve volném čase dětem. Velkou zásluhu na tom měl místní kněz P. Roman Strossa, který se dětem a ministrantům začal věnovat a za jeho působení přinesl do farnosti moderního ducha a farnost se tak stala otevřeným domovem pro děti a mládež. Tato práce s dětmi v roce 1999 ještě zintenzivnila **založením Skautu** se zaměřením na křesťanskou výchovu, jehož střediskem je Kyjov. Během prázdnin byla v podstatě svépomocí samotných chlapců vybudována klubovna v přilehlé farní budově, přičemž nezbytné cenné rady a odbornější pomoc jim poskytl Pavel Nosál. Klubovna byla pak 1. září vysvěcena za přítomnosti P. Antonína Huvara, který se celý život věnoval práci s mládeží a za účasti všech, kdo projeví zájem. V klubovně se pravidelně scházeli chlapci, kteří se rozdělili do družinek vlčat a skautů, které vedl Karel Maděryč, Martin Maděryč a Jan Sasín. Děvčata, družinky světlušek a skautek, si zřídila klubovnu v prvním patře fary, kde se také pravidelně každý týden scházela a vedla je Josefa Čuprová a Petra Kotásková, později i Alena Michalicová s výpomocí Edity Mrlíkové a Jany Sukupové. Také pořádaly pravidelné výpravy, letní tábory a další akce. Je nutno podotknout, že bez těchto lidí, kteří mají zájem na tom, aby místní děti smysluplně využívaly svůj volný čas, by tohle všechno nebylo možné.²²² Členové skautu roznášejí na Štědrý den do domácností betlémské světlo, čímž byla založena novodobá vánoční tradice. Také se podílejí na Tříkrálové sbírce, která je organizovaná Českou katolickou charitou a jejím hlavním účelem je především pomoc sociálně potřebným skupinám lidí. Finanční dary vybírají koledníci, skauti, organizovaní do skupinek, jejichž obvyklé uspořádání představují tři koledníci v dětském věku coby tři králové a jejich dospělý doprovod. Skupina je vybavena zapečetěnou kasičkou a finanční dary pak putují pro Diecézní charitu Brno.²²³

²²⁰ Informátor: Emil Sukup.

²²¹ *Kronika obce Prušánky VI.* Obecní úřad Prušánky, 1989 - 2003. s. 223.

²²² ŠMÍD, Tomáš. Naše farnost dětem. *Prušánský zpravodaj*. 1999, č. 4, s. 10; MADĚRYČ, Martin a Alena MICHALICOVÁ. Křesťanský skaut v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 2001, č. 4, s. 3-4; Informátor: Martin Maděryč; Kněží ve farnosti. VACULÍK, Lukáš. *Římskokatolická farnost Prušánky* [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.farnostprusanky.cz/articles/knezi-ve-farnosti/>.

²²³ *Kronika obce Prušánky VI.* Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 383, 386-387; Tříkrálová sbírka. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Tříkrálová_sbírka.

V roce 2000 byla přes naši obec a přes lokalitu vinných sklepů Nechory vyznačená **cyklistická stezka** značením Moravské vinařské stezky, což je projekt rozvoje vinařství a udržitelné turistiky na jižní Moravě a společný projekt vinařských obcí jižní Moravy a nadace Partnerství, která směřuje k vizi jihomoravského venkova jako „Kraje památek a vína“. Stezka je označena patřičnými ukazateli a podporuje tak lepší poznání vinařské obce Prušánky a lokality vinných sklepů a s ní spojené tradice vinohradnictví, ale také poznání folkloru našeho regionu. Stezkou tak projíždí řada cyklistů z blízkého i vzdáleného okolí.²²⁴

Také poprvé v roce 2000 proběhla přehlídka pěveckých sborů, konkrétně mužských sborů z celého regionu Podluží nazvaná „**Májové zpívání**“, kterou pořádal mužský sbor spolu s kulturním klubem obecního úřadu. Tato přehlídka sborů se stala novodobou tradicí, jelikož se koná každým rokem. Také nechyběla výstava obrazů, tentokrát Evy Gorčíkové.²²⁵

První rok třetího tisíciletí zahájili občané **slavnostním ohňostrojem** na návsi obce, který byl z části uspořádán za finanční podpory samotných občanů. Ohňostroj se stal tradičním zahájením občanského roku v obci.²²⁶ V tomto roce se také poprvé na Štědrý den uskutečnilo **zpívání koled u vánočního stromu na návsi u obecního úřadu**. Toto setkání občanů se také udrželo až do dnešních let.²²⁷

Od roku 2001 působí v Prušánkách **občanské sdružení Krásné místo**. Podnětem k jeho vzniku byla potřeba získat a právně zajistit vhodné prostory pro aktivní trávení volného času dětí a mládeže, čímž je myšlena stavba nové skautské klubovny a později i dětského hřiště na volném prostranství za hřbitovem. Členové sdružení jsou dobrovolníci, kteří se již několik let věnují práci s dětmi a chtějí tak předcházet negativním a sociálně patologickým jevům trávení volného času. Práce s dětmi a mládeží je také jednou z prioritních činností sdružení, mezi specifické cíle patří organizování volného času dětí a mládeže, výchova a vzdělávání a v neposlední řadě také podpora zdravého rodinného života. Prostředkem k naplňování cílů sdružení jsou organizované schůzky skautů, výpravy, tábory či krátkodobé pobyty.²²⁸

Poněvadž v devadesátých letech nastalo období, kdy se mládež nescházela v rámci tanečního souboru Šohaj a členové tohoto souboru pomalu opouštěli „chasu“, mládež tak neuměla dobře ani základní tance jako je valčík, polka či vrtěná a verbuňk. Naopak zpěv byl

²²⁴ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 302-303; IVIČIČ, Jan. Moravské vinařské stezky (MVS). *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 3, s. 7; *Moravské vinařské stezky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://vinarske.stezky.cz/>.

²²⁵ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 303, 305.

²²⁶ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 317, 328.

²²⁷ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 331.

²²⁸ MADĚRYČ, Martin a Alena MICHALICOVÁ. Křesťanský skaut v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 2001, č. 4, s. 3-4; Krásné místo, o. s. VACULÍK, Lukáš. *Římskokatolická farnost Prušánky* [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.farnostprusanky.cz/articles/krasne-misto-o-s/>.

součástí života mladých lidí a doprovázel je při každé společné akci. Proto za iniciativy manželů Němečkových vzniklo v roce 2000 setkání mládeže, které se konalo vždy v pátek na kulturním domě, kde si mladí lidé, kteří se oblékali při různých příležitostech do kroje, zatančili a zazpívali. Manželé se tak snažili dělat vše, aby mládež mnohem lépe ovládala tanec i zpěv, ale také aby mezi sebou udržela dobrou partu a všichni se navzájem poznali. V žádném případě nebylo záminkou setkávání mládeže vytvořit soubor. Rostoucí snaha manželů Němečkových aktivně se spolupodílet na kulturním životě v obci vedla v listopadu roku 2001 k **založení Slováckého krúžku Prušánky**, jehož předsedou byl Josef Imrich a místopředsedou Ludmila Košutová, což přispělo k jistému posunu v organizování folklorního života v obci. Ten pracoval nejdříve jako volné sdružení několika zájmových folklorních skupin působících v naší obci a to mužského a ženského sboru a „chasy“, protože v těchto letech nebylo podmínkou být pod hlavičkou občanského sdružení, a tak existovalo na svobodné vůli. Slovácký krúžek měl dbát na pořádání a organizování akcí, které tento kulturní proud podporuje.²²⁹ Jednou z těchto akcí je pořádání krojového plesu, který byl poprvé uspořádán v roce 2001, jež je zahájen předtančením moravské či české besedy domácí i „přespolní“ „chasou“. Vyvrcholením plesové sezóny „chasy“, i když ne každým rokem, je Moravský ples v Praze, který se koná v Národním domě na Smíchově a pořadatelé jsou Slovácký krúžek v Praze, Valašský krúžek Praha a Hanáci. Moravský ples patří k nejprestižnějším pražským plesům jak svým programem, počtem vystupujících souborů a muzik, tak i počtem účastníků v krojích a množstvím návštěvníků. Ples prezentuje největší folklorní regiony z Moravy, jejich písně, tance a kroje. V rámci programu plesu se prezentují soubory, chasy, sbory, muziky a hudby z Moravského Slovácka, Hané a Valašska a rovněž členové pražských národopisných spolků a souborů z Prahy. Hosty plesu jsou také krojovaní členové Slováckých krúžků z Brna a Bratislavy. Prušánky se zde reprezentují v rámci předtančení tradiční krojované Moravské besedy, která je zahrnuta v programu. Stejně tak byl pořadatelem obnovené „velikonoční zábavy“, jelikož za „první republiky“ velikonoční pondělí patřilo tradičně taneční zábavě, která se konala v hostinci u Schottlů.²³⁰

²²⁹ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 330; HROMEK, Josef. Slovácký krúžek Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 2007, č. 1, s. 9; HROMEK, Josef. Z činnosti Slováckého krúžku Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 2007, č. 4, s. 13.

²³⁰ NĚMEČKOVÁ, Olga. Co dělá chasa aneb naše plesová sezona 2002. *Prušánský zpravodaj*. 2002, č. 1, s. 5; HUSEK, Josef. Vzpomínky velikonoční. *Prušánský zpravodaj*. 1999, č. 1, s. 4-5; informátor: Olga Němečková; Moravský ples. *Folklorní sdružení České republiky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.folklornisdruzeni.cz/moravsky-ples>; Charakteristika plesu. *Folklorní sdružení České republiky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.folklornisdruzeni.cz/charakteristika-plesu>; Místo konání a pořadatelé. *Folklorní sdružení České republiky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.folklornisdruzeni.cz/misto-konani-a-poradatele>.

„Slovácký krúžek“ v roce 2002 obnovil tradici vinobraní, která byla pro dnešní generaci neznámá. Chasa poctivě nacvičovala pásmo tanců, které k této tradici neodmyslitelně patří a za doprovodu cimbálové muziky pásmo pěkně zatančila. Součástí programu bylo také vystoupení mužského a ženského sboru, k tanci a poslechu pak hrála dechová hudba až do ranních hodin. Také velká návštěva diváků pořadatele potěšila.²³¹

V roce 1997 na popud Pavla Čecha vznikl **folklorní taneční kroužek** při Základní škole, jakožto pokračovatel Podlužánku. Vedoucími kroužku byli Jaroslav Švach, který dětské folklorní kroužky zakládal i v okolních obcích a Milena Škrobáková, která se této činnosti věnovala řadu let. Byli vyzváni rodiče, aby svoje děti motivovali a vedli k návštěvnosti folklorního kroužku, ale pro nezáměr jak rodičů, tak dětí byl kroužek ukončen. Později začala Milena Škrobáková spolu s Milenou Novákovou, které jsou odchovankyně národopisného souboru Podlužánek, tvořit novou skupinu dětí a nacvičovat s nimi tanec s folklorní tematikou a zpěv. Do kroužku přicházely dvě věkové skupiny dětí a to kolem šesti a dvanácti let, se kterými se vedoucí kroužku scházely dvakrát týdně, nejdříve ve třídě základní školy, později na kulturním domě. Děti se svým programem pak vystupovaly v Prušánkách na Besedě u cimbálu a na slavnosti vinobraní, ale také na národopisných slavnostech ve Tvrdonicích. Po letních prázdninách opět děti odešly a po neúspěšné snaze oživit činnost kroužku byl ukončen.²³²

V roce 2005 byla snaha dát volnému sdružení Slovácký krúžek právní základ s cílem pokusit se dosáhnout na některé z finančních příspěvků poskytovaných do oblasti kultury z veřejných rozpočtů a evropských fondů. Koncem minulého století kdy prošel kulturní život v naší obci mnoha změnami, které přinesly nové společenské poměry v devadesátých letech, byla kultura závislá na financích, kterých se však nedostávalo. Po roce 2000 se situace změnila, což vyústilo k **založení občanského sdružení Slovácký krúžek Prušánky**, které znovu sdružovalo všechny jeho stávající složky. Oficiálně tak vznikl zaregistrováním stanov na Ministerstvu vnitra dne 26. 7. 2005. Na jeho první valné hromadě 7. 10. 2006 byla zvolena patnáctičlenná správní rada, v níž byly zastoupeny všechny činné složky, tedy zástupci mužského a ženského sboru, „chasy“ a cimbálové muziky, ale i další dobrovolníci z řad občanů. Kompetencí správní rady bylo řízení občanského sdružení, jehož předsedou byl zvolen Josef Hromek a místopředsedkyní Ludmila Košutová. Náplní činnosti sdružení byla vzdělávací činnost členů, kulturní a folklorní činnost, obnovení starých lidových tradic

²³¹ *Kronika obce Prušánky VI.* Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 358; NĚMEČKOVÁ, Olga. Vinobraní - obnovení tradic. *Prušánský zpravodaj*. 2002, č. 4, s. 7.

²³² ŠKROBÁKOVÁ, Milena. Z činnosti národopisného kroužku. *Prušánský zpravodaj*. 2003, č. 4, s. 4; informátor: Milena Škrobáková.

a jejich udržování, navazování a rozvíjení kontaktů se sdruženími s obdobným zaměřením. Kromě toho, že Slovácký krúžek pořádal kulturní akce, členové jednotlivých složek se scházeli na pravidelných týdenních zkouškách, na kterých se připravovali k tomu, aby mohli reprezentovat naši obec na dalších společenských akcích. Můžeme konstatovat, že díky Slováckému krúžku se dařilo přenést lásku k folkloru na mladou generaci, což nám dávalo záruku, že se lidový folklor v obci alespoň prozatím udrží. O tom svědčila i skutečnost, že největších slavností v obci, krojovaných hodů, se účastnilo na třicet domácích krojovaných párů. Slovácký krúžek si po svém vzniku stanovil za cíl částečně napravit dopad rozdělení Československého státu a opět oživit společenství tradic a sbližování dvou samostatných národností, jelikož rozpadem Československa došlo k částečnému odcizení dlouhodobě utvářených společných komunikací s folklorními tradicemi Slovenska, k jehož prolínání docházelo téměř po celou existenci společného státu. Proto vznikl projekt „*Zpívejme a tancujme ve slováckém kroji*“, který byl v roce 2007 podpořen finanční dotací z Evropské unie, do něhož bylo zahrnuto pořádání tří pravidelných folklorních akcí v naší obci a to Májového zpívání, krojovaných hodů a vinobraní. A tak mohli návštěvníci těchto folklorních akcí kromě kulturního bohatství našeho kraje obdivovat i kroje, písně a folklorní tradice sousedního Trnavského kraje. Kulturní akce za účasti slovenských přátel tak přispívají k obnovení dřívějších dobrých sousedských vztahů.²³³

V průběhu let bylo uspořádáno několik úspěšných výstav. Jedna z nich byla uspořádána z iniciativy Slavomíry Foretové, která také vystavovala své obrázky technikou ručně malovaného skla a spolu s ní vystavovala také její dcera Kateřina Holásková svou grafiku a její kolegyně Jitka Hanáková paličkovanou krajku a Veronika Kutálková keramiku. Mezi další výstavy patřily „*Vánoce našich stařenek*“, kde se autorky snažily přiblížit vánoční svátky z pohledu artefaktů korespondujících s dobou dávnou nebo nedávno minulou. Výstava ručních prací, betlémů a hraček, modelářská výstava, výstava lega a puzzle, nebo výstava vlnáků malovaných šátků a mašlí. Koncert v prostorách Obřadní síně obecního úřadu provedl Hodonínské smyčcové kvarteto. Zdařilé bylo vystoupení folkového zpěváka Vojtěcha Tomáška. Ve farním kostele uspořádala obec a farnost adventní koncert dechové hudby. Také bylo sehráno několik divadelních představení ochotnickými spolky.

Na kulturním životě obce se podílí i místní knihovna, která má v Prušánkách dlouholetou tradici a již od roku 1988 ji spravuje Vlasta Trechová, která byla také dlouhá léta kulturní referentkou a její práce byla pro ni koníčkem. V současné době knihovna využívá

²³³ HROMEK, Josef. Slovácký krúžek Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 2007, č. 1, s. 9; HROMEK, Josef. Z činnosti Slováckého krúžku Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 2007, č. 4, s. 13.

regionální služby Městské knihovny v Hodoníně, která naší knihovně poskytuje knihy formou výměnného fondu a zprostředkovává také nákup knih, na něž přispívá místní obecní úřad. Pro zajímavost, v současné době knihovní fond tvoří celkem 8 000 svazků knih, které jsou k dispozici čtenářům. Průměrná návštěvnost knihovny je asi 2 300 čtenářů za rok a počet vypůjčených knih asi 8 000 kusů. Kromě půjčování knih a časopisů mohou čtenáři a ostatní návštěvníci knihovny využívat k získávání informací internet, který je zdarma. Knihovna pořádá průběžně besedy pro žáky prvního stupně se zaměřením na probírané učivo z literatury, přičemž snahou těchto besed je získat děti zábavnou formou pro četbu a rozšířit tak řady čtenářů. Knihovna zastává také funkci informačního místa.

Některé aktivní seniorky obce jsou členy Klubu seniorů se sídlem v Hodoníně. Jedná se přibližně o osmdesát členek, které chtějí trávit společný volný čas, a tak s klubem seniorů jezdí na nejrůznější kulturní a vzdělávací akce, jako jsou divadelní představení, přednášky, zájezdy nebo týdenní dovolené. Klub seniorů pořádá i den seniorů a ples seniorů konaný v Hodoníně. Seniorky Prušánek se pravidelně každý měsíc scházejí na společných schůzích, kde vedoucí klubu Květa Kopečková prezentuje chystaný program na další měsíc, slaví spolu narozeniny, pořádají večírky, oslavu mezinárodního dne žen. Jedenkrát do roka se scházejí senioři z Prušánek i z Hodonína společně. Klub seniorů v Prušánkách úzce spolupracuje s obecním úřadem, vypomáhá s úklidem nebo při organizaci různých akcí, za odměnu obecní úřad klub seniorů finančně podporuje.²³⁴

Obec Prušánky ve spolupráci s Klubem seniorů pořádá setkání se seniory, kteří téhož roku dovrší sedmdesát let a starší. Starosta obce je uvítá slavnostním projevem a v krátkosti je seznámí s činností obecního úřadu. Připraven je krátký program, nechybí ani přednáška směřující k problémům důchodového věku, například zdravotní nebo o bezpečnosti seniorů. Načež následuje volná zábava a diskuse.²³⁵

Významnou kulturní činností dětí je práce **dramatického kroužku** na základní škole, který na začátku školního roku 2001 obnovila bývalá žákyně místní školy Hana Klimešová. S žáky druhého stupně se pravidelně každý týden scházejí a nacvičují vlastní divadelní představení.²³⁶

Mezi významnější kulturní akce v roce 2004 jistě patřil druhý ročník **K-Festu**, který se uskutečnil v areálu myslivny v Prušánkách, na němž se během pátku a soboty vystříдалo na třicet skupin nejrůznějších žánrů, mezi které patřily také kapely Bessar Unggas z Veselí

²³⁴ Informátor: Květa Kopečková.

²³⁵ Informátor: Vlasta Trechová.

²³⁶ *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 357; KLIMEŠOVÁ, Hana. Něco málo o dramatickém kroužku na ZŠ. *Prušánský zpravodaj*. 2002, č. 1, s. 9.

nad Moravou nebo Like Fool z Hodonína. Přičemž hlavní myšlenkou festivalu bylo seznámit návštěvníky s téměř neznámými regionálními kapelami a doplnit je jednou či dvěma známými skupinami, tento rok to byla jednoznačně kapela -123 Minut. Jelikož pořadatelem festivalu bylo K-centrum v Hodoníně, hlavním cílem bylo přispět k řešení problematiky užívání drog. Veškerý výtěžek z této benefiční akce byl proto použit na podporu K-centra v Hodoníně i v Břeclavi.²³⁷

V roce 2004 se uskutečnila kulturní akce pod názvem „**Svatojánská noc**“, která se konala z iniciativy pani učitelky Venduly Buškové a Jany Kamenské v areálu parku pod záštitou obecního úřadu. Akce byla úspěšně připravena a účast návštěvníků předčila očekávání, a tak pro velký úspěch se akce koná každým rokem.²³⁸

Od roku 2005 probíhá v Nechorách ve vinném sklepě „U Jeňoura“, neobvyklá akce, **mezinárodní mistrovství České republiky v sekání sektů**. Soutěž je netradiční v tom, že srovnává především praktické dovednosti sommelierů, kteří se utkají ve dvou disciplínách, v servisu sektu a sekání sektu, tedy otevření useknutím hrdla láhve šavlí nebo jinou sečnou zbraní neboli v sabráži. Výkony soutěžících hodnotí nejen mezinárodní odborná porota, ale také diváci. Nechybí také pokusy o zápis do Guinnessovy knihy rekordů či přehlídka originálních šavlí na stráž. Akce je zaštitěna Asociací sommelierů České republiky a je také vždy zaznamenána všemi typy médií u nás i na Slovensku, včetně odborných periodik. Přes minimální účast domácích diváků, je akce hosty hodnocena velmi kladně a jedná se o největší zviditelnění obce za poslední léta.²³⁹

Farní den, který se uskutečnil v roce 2008, byl důstojnou **oslavou dvě stě padesátiletého výročí naší farnosti**. Před samotným farním dnem se občané sešli na večerní modlitbě, kterou vedl bývalý kněz naší farnosti P. Roman Strossa. Farní den byl zahájen v kulturním domě, kde si lidé mohli prohlédnout historickou výstavku a farní kroniku založenou již roku 1712, ale hlavním program bylo promítání fotografií od historie až po tehdejší současnost doplněné komentářem či hudbou, lidé se tak mohli dozvědět něco nového o historii naší farnosti. Odpoledne na mši svatou byl pozván biskup Vojtěch Cikrle a pan hejtman Stanislav Juránek. Posvěcena byla také dřevořezba sv. Izidora, která pak byla umístěna v kapliče. Dalším bodem programu bylo žehnání skautského znaku, který daroval

²³⁷ TRECHOVÁ, Vlasta. K-fest. *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 3, s. 7; Kronika obce Prušánky VII. Obecní úřad Prušánky, 2004-2011. s. 21-25.

²³⁸ TRECHOVÁ, Vlasta. Svatojánská noc. *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 3, s. 7; *Kronika obce Prušánky VII*. Obecní úřad Prušánky, 2004-2011. s. 21-25.

²³⁹ IVIČIČ, Jan. Mezinárodní mistrovství v sekání sektů. *Prušánský zpravodaj*. 2005, č. 1, s. 6; Sekání sektů. *Mistrovství republiky v sekání sektů Nechory: Vinné sklepy u Jeňoura* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.sekanisektu.cz/>.

skautům P. Antonín Huvar, jeden z nestorů českého skautingu, a žehnání klubovny, která byla na zakoupeném pozemku vybudována díky subvencím nadací, Jihomoravského kraje, obce Prušánky a ostatních donátorů. Součástí klubovny je také přilehlé hřiště, které umožňuje trávení volného času všem generacím. Toto místo je ojedinělým v obci a je velkým přínosem, čemuž nasvědčuje i jeho zvyšující se návštěvnost. Nakonec se všichni přesunuli do farní zahrady na piknik a večer byl celý den završen táborákem u klubovny.²⁴⁰

Obecně prospěšná společnost Partnerství pořádá od roku 2009 **Festival otevřených sklepů** vždy v jiné vinařské podoblasti, a právě v tomto roce 20. a 21. června se konal v oblasti Podluží, kam nalákal přes pět stovek návštěvníků z celé České republiky, ale i ze zahraničí. Návštěvníci během festivalu mohli navštívit přes čtyřicet sklepů v Nechorách, Mikulčicích, Kosticích, Novém Poddvorově a Tvrdonicích, přičemž jejich dopravu zajišťovaly autobusy. Celý vinařský víkend byl doprovázen také kulturním programem například v podobě cimbálové muziky.²⁴¹

V roce 2009 došlo k zásadní změně ve Slovákém krúžku, jelikož jeho součástí zůstávají už jen mužský a ženský sbor. „Chasa“ se chtěla osamostatnit, a tak nově vzniklo **občanské sdružení Chasa Prušánky**, jehož předsedou je Vít Neměček.²⁴²

Podobnou akci uspořádali „nechorští“ vinaři na konci června roku 2010 a to pod názvem **„K Nechorám do sklepa“**, která se konala, jak už vyplývá z názvu, ve vinařské vesničce Nechory, kde bylo otevřeno osmnáct sklepů vinařů, jak z Prušánek, tak i našich kolegů vinařů, ze sousedního Moravského Žižkova a Čejkovic, kteří mají své vinice nad Nechorami. Akce, které se zúčastnilo okolo dvou stovek lidí z blízkých i vzdálenějších míst naší republiky, byla úspěšná a po degustaci vín byl pak připraven kulturní program s cimbálovou muzikou.²⁴³

²⁴⁰ OMELKOVÁ, Jitka a Petra OMELKOVÁ. Z naší farnosti. Farní den se stal důstojnou oslavou 250 - letého výročí. *Prušánský zpravodaj*. 2008, č. 2, s. 10; Krásné místo, o. s. VACULÍK, Lukáš. *Římskokatolická farnost Prušánky* [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.farnostprusanky.cz/articles/krasne-misto-o-s/>.

²⁴¹ *Kronika obce Prušánky VII*. Obecní úřad Prušánky, 2004-2011. s. 169-172; Historie: Léto 2009. *Festival otevřených sklepů* [online]. 2008 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.otevrenesklepy.cz/historie-let-185>.

²⁴² Informátor: Olga Němečková.

²⁴³ *Kronika obce Prušánky VII*. Obecní úřad Prušánky, 2004-2011. s. 194-197; FESTIVAL OTEVŘENÝCH SKLEPŮ V NECHORÁCH (26. 6. 2010). *Obec Prušánky: oficiální webové stránky jihomoravské obce* [online]. 2003 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.obecprusanky.cz/zivot-v-obci/100626-otevrene-sklepy.php>; Archiv: 1. ročník K nechorám do sklepa. *Nechory: Vinné sklepy* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.otevrenesklepy.nechory.cz/archiv-1.-rocnik-k-nechoram-do-sklepa-26.6.2010,13.html>.

4.4.3 Oslava 750. výročí od první zmínky o obci Prušánky

Poslední rok, který je zde zaznamenán, tedy rok 2011, byl ve znamení velkolepých oslav sedm set padesát let od první písemné zmínky o obci Prušánky a téměř všechny kulturní akce směřovaly k tomuto významnému výročí. Při této příležitosti se zastupitelstvo obce za předsednictví starosty obce rozhodlo podpořit návrh kronikáře obce doc. PhDr. Františka Hradila SCs., připomenout toto výročí postavením památníku, tedy nového dřevěného kříže, který by připomínal historickou kontinuitu obce i vinařské tradice u nás. Po mnoho desetiletí stával na rozhraní mezi polními tratěmi Čtvrtky a Nechorami dřevěný vyřezávaný kříž, ale ve čtyřicátých letech minulého století byl převezen do depozitáře Slováckého muzea v Uherském Hradišti, kde je uložen doposud. Na jeho místě byl poté umístěn kříž z pískovce. Realizace záměru se tak začaly uskutečňovat již v roce 2008.²⁴⁴

První slavností k sedmi set padesátiletému výročí Prušánek tedy byl obřad svěcení vinařského kříže, jehož tělo nese dvacet devět vyřezaných obrazů a symbolů znázorňujících život Ježíše Krista a liturgii. Kříž bude připomínat často velmi svízelný život občanů a vinařů obce, která byla v průběhu věků často postihována válečnými i přírodními katastrofami. Tato významná událost byla zahájena slavnostním průvodem 21. května k areálu u myslivny, kde je vinařský kříž umístěn. V čele průvodu šli členové Sboru dobrovolných hasičů ve svátečních stejnokrojích, kteří nesli symboly obce spolu s ministranty, dále se průvodu zúčastnila krojovaná „chasa“, mužský a ženský sbor a ostatní občané. Do pochodu hrála dechová hudba. Kříž posvětil při slavnostních bohoslužbách Mons. Jan Grauber, arcibiskup olomoucký a metropolita moravský, za přítomnosti správce farnosti P. Slavoje Alexe a kněží z farností Regionu Podluží, občanů Prušánek a jejich hostů ze širokého okolí. Celý obřad proběhl velmi důstojně.²⁴⁵

Myslivecké sdružení Hubert Prušánky bylo poctěno možností aktivně se podílet na těchto oslavách. V rámci „*Víkendu po myslivecku*“ 21. a 22. května organizace uspořádala na myslivně výstavu trofejí, na které byla možnost shlédnout mnoho zajímavých exponátů, přičemž všechny pocházely z domácích sbírek členů Mysliveckého sdružení. Všichni návštěvníci dostali prostřednictvím vyprávění přítomných průvodců spoustu originálních informací o známých i méně známých druzích zvěře.²⁴⁶

²⁴⁴ HRADIL, František. Kříž vinohradníků. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 10; HRADIL, František. Uskutečňování. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 10.

²⁴⁵ HRADIL, František. Svěcení vinařského kříže. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 11; HRADIL, František. Uskutečňování. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 10; HRADIL, František. Kříž vinohradníků. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 10.

²⁴⁶ ZAHRADNÍK, Lubomír. Víkend po myslivecku. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 11.

Součástí oslav byl také návštěvní den ve škole a to 28. května., nazvaný „Otevřená škola“, kde byla možnost shlédnout výtvarně zpracované nejrůznější témata historie Prušánek a nejen to. Návštěvníci shlédli skupinové práce s historickým přehledem přes koláže, malby, prostorové modely až po tepanou pečeť. Pozornost upoutaly také nástěnky s výtvarnými pracemi dětí proložené historickými fotografiemi na téma „*Prušánky kdysi a dnes*“. Mohli nahlédnout do projektů, zpracovaných témat z oblasti ekologických aktivit, ale i výtvarné a skupinové práce z projektů ekoškoly. Další zajímavou ukázkou byla práce s interaktivní tabulí, jež zaujala všechny věkové kategorie. Otevřena byla i učebna informatiky a učebna s využitím multimediální výuky. Také byly promítány ukázky ze školních outdoorových kurzů a dalších školních akcí, projektů a dramatizací z dějepisu, českého jazyka a vlastivědy. Starší návštěvníci si zavzpomínali nad starými školními fotografiemi a někteří si mohli odnést i jejich kopie na památku, každý dostal malý dáreček vyrobený dětmi a samolepku s logem výročí.²⁴⁷

V neděli 29. května byly oslavy završeny kulturním programem a jarmakem lidových řemesel na návsi u obecního úřadu. Dopolední program byl určen především pro mládež, kde byla na programu krasojízda na kole – flatland a jízda na kole přes překážky – freestyle.

Odpolední program byl zahájen průvodem mažoretok a po jejich vystoupení následoval kulturní program, v němž bylo zahrnuto jak divadelní představení žáků Základní školy Prušánky, tak taneční skupina, z hudebních vystoupení pak cimbálová muzika, žest'ové sexteto a největším překvapením byla místní Kapela starých časů, o jejichž existenci věděl málokdo. Měla obrovský úspěch a to kapelu nesmírně potěšilo. Počátek kapely se datuje od roku 2002, i když jejich původní záměr vůbec nebyl založit hudební kapelu. Jejich současné složení je Miroslav Konečný, Miroslav Hřebačka, Bohumil Balga, Lubomír Zahradník a Aleš Juráček. Kapela má poměrně široké žánrové rozpětí, začala hrát klasické country písničky a postupem doby se stále více zaměřila na skladby bluesového a swingového charakteru, cizím jim není také lidová muzika, či trochu rock'n rollu nebo bigbítu. Nutno podotknout, že se jedná o skladby převzaté, jen mírně či více upravené. Večer uzavřela hudební skupina Fleret, jen bohužel chyběla Jarmila Šuláková, na kterou se všichni těšili. Úroveň pořadu pozvedli moderátoři radia Dyje. Po hlavním programu ještě vyhrávala cimbálová muzika Galán, při níž si zazpívali hlavně mladí příznivci této muziky.²⁴⁸

²⁴⁷ KRISTOVÁ, Alena. Škola a oslavy výročí obce 28. 5. 2011. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 12-13.

²⁴⁸ TRECHOVÁ, Vlasta. V neděli 29. května jsme oslavy završily. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 13; Z archivu: Kapela Starých Časů - něco z historie. *Kapela Starých Časů: Prušánky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.kapelastarychcasu.cz/historie.php>.

Konala se také výstava obrazů akademického malíře Jana Hladkého z Uherského Hradiště a tradiční podzimní výstava, kterou pořádá Obec Prušánky, byla v tomto roce jak jinak než zaměřena na „*Tradice a historie Prušánek*“. Na výstavě se opět podíleli občané Prušánek, kteří projevíli nebývalý zájem a díky jejich sběratelské vášni a hlavně lásce k tradici se mohla taková výstava velmi úspěšně uspořádat. Pod rukama zkušené výtvarnice Slavomíry Foretové vše začalo dostávat ráz výstavy, a tak se návštěvníci ocitli například uprostřed staré kuchyně. Nechyběly ani ukázky řeznického náčiní, stolařské nářadí, zemědělské a vinařské potřeby, kožešnictví a jiné, za obdiv stála neobvyklá sbírka starých žehliček. Velké pozornosti se těšily staré fotografie a kroniky obce od roku 1926. Návštěvnost byla velká a to, že se výstava líbila, dokazují pochvalné zápisy v knize.²⁴⁹ Fotografie z výstavy je možno si prohlédnout v příloze.

Oslavy sedm set padesát let od první písemné zmínky o obci Prušánky proběhly velmi úspěšně a přinesly spoustu pěkných kulturních zážitků.²⁵⁰

4.5 Nynější kulturní život obce

V současné době probíhá v obci několik kulturních akcí, které jsou již tradicí mnohaletou, ale vytvořily se i tradice nové, které se každoročně opakují a úspěch všech pořádaných kulturních a společenských akcí spočívá především v dobré organizaci a spolupráci s představiteli obce.²⁵¹

Jednou z těchto akcí je **vítání nového roku ohňostrojem**, který se každoročně koná vpozdvečer 2. ledna na točně u obecního úřadu, kde po státní hymně a novoročním projevu starosty obce všichni sledují ohňostroj.²⁵²

Měsíc leden a únor jsou vždy ve znamení **společenských plesů**. Největší návštěvnosti se těší především tradiční krojovaný ples, jehož pořadatelem je občanské sdružení Chasa Prušánky. Ples je vždy zahájen předtančením moravské či české besedy krojované chasy. Návštěva je jako vždy na tomto plese vysoká, jelikož na krojový ples zavítá i mnoho „přespolních“, kteří se při dobré dechové hudbě a pěkné slovácké písničce vydrží bavit až do ranních hodin. Dříve pořádal krojový společenský ples i mužský pěvecký sbor. Společenský ples, jehož pořadatelem je Sdružení rodičů a přátel dětí školy při Základní škole Prušánky je především záležitostí školy a vždy je zahájen předtančením polonézy žáků devátých tříd. Bohužel úroveň tohoto plesu klesá a návštěvnost je rok od roku slabší.

²⁴⁹ TRECHOVÁ, Vlasta. Z výstavy „Tradice a historie Prušánek“. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 4, s. 10.

²⁵⁰ TRECHOVÁ, Vlasta. Poděkování. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 13.

²⁵¹ Informátor: Vlasta Trechová.

²⁵² TRECHOVÁ, Vlasta. Ohňostroj. *Prušánský zpravodaj*. 2010, č. 1, s. 7.

Také Tělovýchovná jednota Podlužan Prušánky, oddíl kuželkářů nechce zůstat pozadu a již několik let pořádá svůj „diskoples“. V rámci plesové sezóny se v letošním roce 2012 uskutečnil poprvé „Čundrbál“, který pořádala a zároveň k poslechu a tanci hrála Kapela starých časů. Součástí bylo také vystoupení taneční skupiny a nechyběla ani tombola. Návštěvnost lidí, jež byli sladěni ve stylu country, předčila očekávání pořadatelů, a proto očekáváme, že se bude příští rok pro velký úspěch opakovat. Také je velmi pravděpodobné, že se s kapelou budeme jako návštěvníci kulturních akcí potkávat častěji, což určitě oživí kulturní dění v obci. Nově se také uskutečnil maškarní ples, na němž byla možnost zhlédnout ty nejoriginálnější masky vůbec, pořadatelem byl místní bar U Sávy.²⁵³

Pořadatelem **velikonoční zábavy** je Chasa Prušánky, která se oblékne do slavnostního kroje. Tato zábava je u mladých lidí velmi oblíbená a je navštívena chlapci i děvčaty z blízkého okolí.²⁵⁴

Další významnou folklorní akcí je **Májové zpívání**, které se za příznivého počasí koná v Nechorách a jeho pořadatelem je Slovácký krúžek spolu s Obcí Prušánky. V tento den se zde sejde několik mužských, někdy i ženských sborů a každý sbor se prezentuje písněmi svého regionu. Cimbálová muzika se vždy po hlavním programu postará o dobrou náladu všech hostů.²⁵⁵

Nově vzniklou akcí je **Svatojánská noc** pořádaná Obcí Prušánky v areálu parku. Návštěvníci této ojedinělé akce mohou zhlédnout historický šerm, středověké tance či ohňovou show. Akce je navštívena především rodiny s malými dětmi a právě pro tuto cílovou skupinu, která nemá moc příležitostí ke společnému setkání, je určena.²⁵⁶

Novou tradici už po několik let naplňuje Sbor dobrovolných hasičů. Z původního Memoriálu Josefa Imricha, později Velké ceny České republiky, organizuje dnes noční soutěž **O pohár starosty obce**, kde se setkávají členové hasičských sborů z Čech, Moravy, Slezska a i ze Slovenské republiky, aby změřili své síly v přípravě na jejich nejvlastnější činnost, protipožární útok. Tato kulturně sportovní akce jenom potvrzuje, že Sbor dobrovolných hasičů je stále aktivní organizací v obci.²⁵⁷

Oblíbenou folklorní akcí je **beseda u cimbálu**, na jejíž přípravě se podílí Slovácký krúžek a která se koná vždy v sobotu před hody „pod zeleným“. Posezení s cimbálovou

²⁵³ *Kronika obce Prušánky VII*. Obecní úřad Prušánky, 2004-2011. s. 194-197; Informátor: Vlasta Trechová.

²⁵⁴ TRECHOVÁ, Vlasta. Velikonoční zábava. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 2, s. 9.

²⁵⁵ TRECHOVÁ, Vlasta. Májové zpívání. *Prušánský zpravodaj*. 20110, č. 2, s. 10.

²⁵⁶ TRECHOVÁ, Vlasta. Svatojánská noc. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 3, s. 5.

²⁵⁷ HRADIL, František. Pohár starosty Prušánek. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 3, s. 6; *Kronika obce Prušánky VI*. Obecní úřad Prušánky, 1989-2003. s. 223.

muzikou a pěknými slováckými písničkami vždy navodí tu správnou hodovou náladu. Přestože máme v naší obci mužský a ženský pěvecký sbor, jsou také zvány známé sbory a zpěváci z okolí či taneční soubory. Při takové příležitosti nesmí chybět ani lidový vypravěč, který doplní program humorný slovem, které k tomu večeru patří, jedná se většinou o úsměvné historky ze života našich předků. Beseda u cimbálu je vždy bohatě navštívena, přijdou nejen domácí se svými hosty, ale i návštěvníci z okolí a turisté. Nato navazují **krojované hody**. V měsíci září se pak koná „**zarážání hory**“ a slavnost **vinobraní**.²⁵⁸

V podzimním období se pořádají **výstavy**, které mají v Prušánkách dlouholetou tradici. Mnoho let se konaly výstavy akademických malířů a známých umělců a leckdy pořádal Český svaz žen výstavu ručních prací. Od roku 2000, kdy byla hlavní organizátorkou výstav kulturní referentka Vlasta Trechová, byly výstavy zaměřeny na tvůrčí činnost a snažila se do výstav zapojit celou vesnici a občané rádi pomohli. Posilou byla často také rodačka Slavomíra Foretová, která se svým uměleckým cítěním dala výstavám to správné estetické. Výstavy se staly úspěšnými.²⁵⁹

Vánoční koncert patří k velmi navštěvovaným pořadům, přičemž koncert nabízí každým rokem jiný program. Dříve je spíše pořádal Slovácký krúžek při cimbálové muzice, kde vystoupily kromě místních sborů také děti z mateřské a základní školy. V posledních letech nabízí program také koncert dechové hudby, která má zpracované vánoční pásmo. Nejúspěšnější byl ovšem vánoční koncert národopisného Vojenského souboru Ondráš.²⁶⁰

Poslední oblíbenou akcí je **koledování** na návsi před obecním úřadem, kde se občané sejdou na Štědrý den popřát si šťastné Vánoce a zazpívat koledy s místními muzikanty, v posledním roce se zpívalo za doprovodu Kapely starých časů, což se všem líbilo.²⁶¹

Při výčtu jednotlivých kulturních akcí můžeme konstatovat, že obec Prušánky žije skutečně bohatým kulturním životem. Kromě těchto stěžejních akcí je pořádáno ještě mnoho dalších. Jsou to různé koncerty, divadelní představení, kurzy, výstavky a podobně. Ale také různé zájmové kroužky při škole a skupinové cvičení pro všechny věkové skupiny, jako je aerobic nebo zumba. V zájmové oblasti vyvíjí stálou celoroční činnost organizace, které se podílejí na rozvíjení a uspokojování zájmu občanů.

²⁵⁸ TRECHOVÁ, Vlasta. Beseda u cimbálu. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 3, s. 6.

²⁵⁹ Informátor: Vlasta Trechová.

²⁶⁰ Tamtéž

²⁶¹ TRECHOVÁ, Vlasta. Koledování na návsi. *Prušánský zpravodaj*. 2010, č. 1, s. 6.

Snahou všech, kterým není společenský život v obci lhostejný je připravit pro své spoluobčany kulturní akce, při nichž by se setkávali a tak se mezi nimi udržovaly dobré mezilidské vztahy, které jsou základem spokojeného a především klidného života na vesnici.

Rozvoji kulturního života v obci ve velké míře napomáhá také vznik svazků Regionu Podluží a Mikroregionu Hodonínsko, ve kterých je naše obec registrována, čímž se jí nabízejí větší možnosti spolupráce s okolními obcemi.

Také vznikem cyklostezek se navýšil počet turistů, kteří se k nám rádi vrací. Nejvíce je lákají folklorní a vinařské slavnosti, při nichž mají možnost seznámit se s našimi tradicemi. Je proto cílem všech, jež tyto tradice ctí, je udržovat a nadále rozvíjet.

Proto je rovněž potřeba zapojit do veškerého kulturního dění také mládež, která by v této záslužné činnosti pokračovala a dědictví předků tak bylo zachováno pro další generace.

A to, jak se bude ubírat kultura a společenský život dál, bude záležet na věkovém složení obyvatel obce a na jejich potřebách v této oblasti. V současné době vzniká nová zástavba rodinných domků, v nichž budou žít především mladí lidé. Je proto potřeba pro ně vytvořit takové životní podmínky, ve kterých se jim bude spokojeně žít.

4.5.1 Krojované hody

Nejslavnostnější a nejvýznamnější kulturní událostí roku, kterou na Podluží jednou za rok slaví každá obec, jsou krojované hody pořádané občanským sdružením Chasa Prušánky.²⁶²

Symbolem hodů je „mája“, která je zplátovaná ze tří kmenů zbavených kůry a ostrouhána do hladka a v průběhu hodů se na ni zapisuje počet „šohajků“²⁶³ a děvčat jak domácích, tak přespolních. Na zelený vršek děvčata navážou dlouhé stuhy. Jakmile je „mája“ postavená, ihned se pod ní staví „zelené“, což je dřevěná konstrukce ze silných kůlů a tyčí, na které se kladou zelené větve z lesních stromů. Tímto zeleným je přikryto celé prostranství, místo určené k hodové veselici. Tomuto místu se říká „pod zeleným“. Příprava hodů je záležitostí kluků, děvčata mají na starosti konečnou fázi příprav. V podstatě je celá „chasa“ zapojena do přípravných prací, které jsou náročné jak časově tak fyzicky. Na příchod hodů se připravuje celá vesnice, všichni lidé se snaží, aby v tento čas byl vzhled naší obce co nejhezčí, jelikož v čas hodů přijíždí široká rodina a přátelé.²⁶⁴

²⁶² TRECHOVÁ, Vlasta. Krojované hody. *Prušánský zpravodaj*. 2009, č. 3, s. 10.

²⁶³ „Šohaj“ je chlapec v kroji. Informátor: Vlasta Trechová.

²⁶⁴ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 251;

Krojované hody v Prušánkách jsou zahájeny v neděli ráno mší svatou. Odpoledne po požehnání pak slavnostním průvodem krojované²⁶⁵ „chasy“ v čele se třemi „stárky“ za doprovodu dechové hudby ke starostovi obce pro povolení pořádání hodů a na místní faru. Průvod je zakončen „pod zeleným“, kde začíná pravé hodové veselí. Chlapci hned po příchodu zpívají vrtěnou a verbují, stárci a stárky slavnostně zahajují krojované hody a začíná se tancovat, přičemž jedno sólo se skládá z valčíku, dvou polek a vrtěné, kterou však muzikanti zahrají, až když ji tanečníci předzpívají. Po celé odpoledne se sjíždí „chasa“ z širokého okolí, a tak jsou sóla každou chvíli přerušovaná příjezdem „šohajů“, kterým muzikanti zahrají pochod. „Šohajé“ zaverbují a zazpívají, stárci je uvítají zavdáním vína a každému zavedou děvče k tanci. Od té chvíle se střídá tanec, zpěv a verbuňk až do pozdního večera. Proto také patří nedělní hody „přespolním“ hostům. K večeru nechávají stárci vyhlásit přespolní sólo, které trvá tak dlouho, dokud všechny páry nemají na oblečení přišpendlenou mašličku, za kterou přispějí dobrovolnou částkou. Sólo je pak ukončeno vrtěnou. Odpolední část hodové muziky uzavírají chlapci skákáním hošijí²⁶⁶. Po hošijích odchází všichni na večeri a děvčata převléci se, přičemž krojovaná mládež zve přespolní hosty k večeri. Po večeri pokračuje taneční zábava až do ranních hodin, která je ukončena trnavským verbuňkem, který ostatně uzavírá každou krojovou muziku.²⁶⁷

Hodové pondělí je rovněž zahájeno průvodem krojované chasy, která se tentokrát vydává pro své stárky. Příchodem „pod zelené“ nastává taneční zábava, která v pondělí patří nám domácím a především „mužákům“²⁶⁸. V podvečer přicházejí „mužáci“ s písničkou a nechávají si zahrát verbuňk, na který navazuje „mužácké“ sólo. V programu je také „košelové“ sólo, které je věnováno všem manželkám, maminkám a babičkám, jejichž zásluhou jsou „šohaji“ a „mužáci“ jako z cukru. Od roku 1983 chlapci zavedli „pasování“,

KRUŽÍK, Jan. *Lidové zvyky a slavnosti na Podluží*. Břeclav: Okresní kulturní středisko, 1982, s. 79.

TRECHOVÁ, Vlasta. Ej mája, zelená mája. *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 3, s. 8.

²⁶⁵ Kroj Regionu Podluží je bohatě zdobený a vyšíváný, což svědčí o tom, že i náš kraj byl bohatý a to díky úrodné půdě, která všem poskytovala snadnější obživu. Informátor: Vlasta Trechová.

²⁶⁶ Základním prvkem hošijí je vyskakování, přičemž každý tanečník si předzpívá čtyřřádkový popěvek improvizovaného charakteru a pak za doprovodu hudby a potlesků ostatních chlapců vyskakuje s rozepjatými pažemi. JANČÁŘ, Josef et al. *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, Vlastivěda moravská, sv. 10. ISBN 80-727-5005-4. s. 309.

²⁶⁷ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 251; KRUŽÍK, Jan. *Lidové zvyky a slavnosti na Podluží*. Břeclav: Okresní kulturní středisko, 1982, s. 83; TRECHOVÁ, Vlasta. Ej mája, zelená mája. *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 3, s. 8.

²⁶⁸ „Mužák“ je ženatý muž v kroji. Informátor: Vlasta Trechová.

při kterém se postupně pasují chlapci od těch nejmladších až po ty nejstarší. Po večeři pak pokračuje zábava až do rána.²⁶⁹

V úterý začíná zábava až v podvečer a patří děvčatům, ty jsou převlečené do chlapeckých krojů a v průvodu se dvěma stárkami v čele přicházejí „pod zelené“ za doprovodu dechové hudby, která jim zahraje pochod. Děvčata si pak zazpívají verbuňk s textem, který si samy složily a také verbují. V roli „šohajů“ vyzývají k tanci ženy a kamarádky a každá z nich si zatančí se svou maminkou nebo tetou „košelové“ sólo, kterým se vyjadřuje poděkování za žehlení kroje. I v tento den přijíždí přespolní „chasa“. Postupně přijíždějí přespolní dívky, rovněž v chlapeckých krojích a jsou uvítány stejně, jako bývají chlapci. Večer se začínají sjíždět chlapci, domácí i přespolní, všichni převlečení za různé masky a představí se vtipnými scénkami. O půlnoci je sólo, které je vždy překvapením. Zábava opět končí trnavským verbuňkem.²⁷⁰

Všichni milovníci folkloru a tradic se těší tomu, že je mezi mládeží stále zájem o kroj a folklor jako takový. Věří, že pokud se náš kroj bude třpytit na slunci Jižní Moravy a slovácké písničky nám budou znít v našich srdcích, tradice bude stále živá.²⁷¹

4.5.2 „Zarážání hory“

„Zarážání hory“ patří bezesporu k nejstarším vinařským zvykům v naší obci, dokonce pochází prý již z roku 1417, a proto stojí za zmínku, přiblížit si jeho historii. Tradiční „zarážání hory“ se v Prušánkách koná vždy první sobotu v měsíci září při západu slunce. Pro vinaře je to nejvýznamnější období, jelikož začínají dozrávat hrozny na vinném keři a celoroční práce vinaře získává konečnou podobu. A právě obřad zvaný „zarážání hory“ byl vyjádřením úsilí vinaře a vinařské obce zabezpečit poslední fázi v ošetřování vinic, zrání hroznů a jejich sklizeň. Proto bylo „zarážání hory“ symbolickým aktem uzavírající vinice a zakazující vstup do vinic těm, kdo je nevlastní. Toto úsilí mělo racionální i iracionální charakter. Jednak to byla víra v nadpřirozenou ochranu vinice, ale zároveň tento akt interpretoval právní ochranu dokumentovanou vyhlášením Horenského práva z roku 1415, které oznamovalo velmi těžké postihy za porušení vlastnických práv vinaře a tresty za krádeže hroznů. (Horenské právo je možno si přečíst v příloze č. 1.) K tomuto účelu byli určení

²⁶⁹ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 251; TRECHOVÁ, Vlasta. Ej mája, zelená mája. *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 3, s. 8.

²⁷⁰ ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999, s. 251, 254; TRECHOVÁ, Vlasta. Ej mája, zelená mája. *Prušánský zpravodaj*. 2004, č. 3, s. 8.

²⁷¹ TRECHOVÁ, Vlasta. Krojované hody. *Prušánský zpravodaj*. 2009, č. 3, s. 10.

„hotaři“, ochránci a strážci vinohradů, kteří přísně dohlíželi na dodržování příkazů a byli opatřeni značnou pravomocí. V dobách platnosti horenských práv určoval dobu k uzavření „hory“ tzv. horenský úřad, ale po jeho zrušení, k němuž došlo na Moravě vyhlášením patentu 22. září roku 1784 o Všeobecném vinohorenském zřízení pro Markrabství moravské, se začal oslabovat právní význam „zarážení hory“. Funkci horenských úřadů převzal avšak s menší pravomocí starosta s obecním výborem. Protože po staletí tradicí udržovaný zvyk zanechal hluboké stopy v povědomí vinařů o svém významu pro ochranu úrody ve vinicích, byl proces zdoluhavý a ještě dlouho byl zákaz chození do vinohradů v době zrání hroznů dodržován a střežení vinic „hotařem“ se zachovalo až do konce 19. století a místy ještě v prvních desetiletích našeho století. V těchto letech se konával i obyčej „zarážení hory“, ale postupem času ubývalo na jeho obřadnosti a vztyčená „hora“ se stávala znamením, že do vinic nesměl nikdo vstoupit. Samotný název „hora“ je přenesen z označení polních tratí, na kterých se pěstovaly vinice a „hora“ snad proto, že vinice byla vysazována v oblasti úrodných půd na výše položených svazích. Proto se „hora“ vztyčovala na dobře viditelném, obvykle nejvýše položeném místě ve vinohradech. Symbolem „hory“ je vysoká tyč zbavená kůry nahoře zakončená příčným břevnem v podobě kříže, na jehož ramenech je umístěn modrý a bílý hrozen a dvě láhve vína opětovně červeného a bílého. Přičemž kříž je symbolem nadpřirozené ochrany vinic a hrozny i víno jsou obětí za dobrou úrodu, podobně jako kytice z devatera lučního kvítí, která zdobí vrchol „hory“. Původním jevem „zarážání hory“ je zapálení ohně, ve kterém by měla shořet kytice z „hory“ minulého roku a zapálení bylo provázeno modlitbou za ochranu vinic a vzpomínkou na zemřelé vinaře. Střelba z pušky, která zakončuje obřad, byla symbolem představy, že hluk odhání zlé síly. Tento prastarý zvyk se udržuje v naší obci až do dnešní doby a probíhá současně ve Vrchních i Spodních Nechorách.²⁷²

Ve Vrchních Nechorách se „zarážání hory“ provádí odnepaměti, kde se tento zvyk udržuje u starých vinařů a probíhá trochu jinak, poněvadž do „zarážání hory“ se aktivně zapojují všichni vinaři a hosté, kteří jsou přítomni a protože je zde malý počet sklepů, tato slavnost dostává družnější ráz. Ve Spodních Nechorách se „zarážání hory“ provádí uprostřed areálu vinných sklepů a je zajištěno vinaři. V obou lokalitách zástupci obecního úřadu přivítají přítomné a poděkují vinařům za jejich práci. Také je zvykem vzpomenout všechny vinaře, kteří nás za uplynulý rok opustili. Nato vinaři přinášejí a stavějí „horu“,

²⁷² HRADIL, František. Zarážání „hory“ v Průšánkách. *Průšánský zpravodaj*. 1997, č. 3, s. 6-7; ŠOUPAL, Ruda. Masarykův kraj: Mínošlost Masarykova kraje. Hodonín: Učitelšké spolky okresu Hodonínškého, 1938. Masarykův kraj, díl III., kniha II., část 2. s. 100; [FROLEC, Václav. Vinařský obyčej „Zarážání hory“ na Moravě. *Národopisné aktuality* [online]. Strážnice: Krajské středisko Lidového umění, 1968, č. 1 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://na.nulc.cz/1968/1/Nr.html#03>.]

symboliku, která je připomínána bez velkých úvah a zkoumání i v dnešním racionálním světě, do připraveného výkopu. Po zasazení hory do země je zasypána hlínou a upevněna dvanácti kolky, které znázorňují rok práce vinaře, o níž hovoří vinohradnické dvanáctero, které se přednáší při slavnosti vinobraní. Vinaři pak obcházejí horu, jež je ovinuta révovým věncem a sekyrkou poklepávají oněch dvanáct kolků podpírajících horu. A to vše za doprovodu cimbálové muziky a mužského zpěvu písničky „*Sobotěnka ide*“. Poté si všichni vyslechnou horenské právo, kterým se zakazuje vstup do vinic až do doby vinobraní. Přednesené horenské právo, jenž nás spojuje s dávnými věky, vyvolává u současníků údiv, jak bylo v dřívějších dobách vinohradnictví považováno a ctěno. Nato jeden z myslivců střílí na všechny světové strany. Tento slavnostní akt vinařů vešel poslední dobou ve známost a těší se velké návštěvnosti, nejen domácích, ale i turistů. Po účasti na obřadu následuje program u cimbálové muziky a známé slovácké písničky se nesou Nechorami dlouho do noci, někteří hosté se rozcházejí do sklepů k přátelskému posezení. A protože je „hora“ zaražena, vinice uzavřeny, můžeme očekávat vinobraní.²⁷³

4.5.3 Vinobraní

Slavnost Vinobraní se koná v době sklizně hroznů, tedy vždy třetí sobotu v září ve Spodních Nechorách. Organizátorem je v posledních letech Obec Prušánky spolu se Slováckým krúžkem a Chasou. Součástí je průvod krojované „chasy“, mužského i ženského sboru a ostatních účinkujících, který vychází v odpoledních hodinách od kulturního domu směrem k Nechorám za doprovodu dechové hudby. Chasa oblečená do slavnostního kroje nese na dvanácti kolcích horu celou zdobenou kvítím, na níž jsou zavěšeny hrozny a víno v lahvích, tak jako při „zarážání hory“, jelikož prvky z této vinařské tradice se přenesly na slavnost vinobraní, jejíž součástí se stalo předvádění „zarážení hory“. Také proto se slavnost uchytila všeobecně a to i v oblasti bez vinařské tradice. V čele průvodu jdou dva „hotaři“ a muž s trakařem vezoucí „bečku s burčákem“. Naopak průvod uzavírá vůz s koňmi spolu s hospodářem a vinařskými potřebami, který znázorňuje práci vinaře. Prostranství u Nechor je již plné domácích i „přespolních“ hostů očekávajících příchod „krojovaných“. Zde již vyhrává cimbálová muzika, aby zpříjemnila chvíle čekání. Po příchodu do Nechor a krátkém tanci, následuje pásmo vinobraní s tancem, básněmi a písněmi v podání krojované „chasy“. Smyslem celého slavnostního obřadu je zarazit horu,

²⁷³ HRADIL, František. Zarážání „hory“ v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997, č. 3, s. 6-7; TRECHOVÁ, Vlasta. Zarážání hory. *Prušánský zpravodaj*. 2005, č. 3, s. 9; HŘEBAČKA, Oldřich. Zarážání hory. *Prušánský zpravodaj*. 2003, č. 3, s. 5; HRADIL, František. Zarážání hory. *Prušánský zpravodaj*. 2002, č. 3, s. 9.

kteřá je symbolem zákazu vstupu do vinice. Po skončení pásma následuje kulturní program za účinkování nejen domácích sborů. Dechová hudba pak vyhrává k tanci a pro dobrou pohodu všech přítomných. Této slavnosti se zúčastní také mnoho turistů, nejen projíždějících cyklostezkami, které vedou právě přes Nechory.²⁷⁴

²⁷⁴ TRECHOVÁ, Vlasta. Prušánecké vinobraní. *Prušánský zpravodaj*. 2011, č. 4, s. 9.

ZÁVĚR

Celkový přínos diplomové práce spatřuji v tom, že obohatila o nové poznatky nejenom mne a mé okolí, ale může obohatit také občany Prušánek a přispět tak k utužování hrdosti občanů na svoji rodnou obec.

Za cíl mé diplomové práce jsem si vytkla zdokumentovat rozvoj a růst kulturního života jihomoravské obce Prušánky od „první republiky“ po současnost a zaměřit se také na zájmové spolky a sdružení. S ohledem na stanovený cíl jsem popsala, jak se utvářel kulturní život občanů Prušánek po vzniku prvního samostatného státu, kde se především společenský a spolkový život rozvíjel. Tento rozvoj byl pak zbrzděn druhou světovou válkou a veškeré slavnosti a tradiční kulturní akce byly zakázány, včetně tanečních zábav. Zrušeny byly také některé spolky. V poválečném období nastal opětovný rozmach kultury, ale nastolením komunistického režimu byla tato činnost usměrňována. Zájmové spolky byly sdruženy v Národní frontě a nově konané akce se vztahovaly k oslavě nastoleného režimu a československého-sovětského přátelství. Naopak některé tradiční oslavy byly zakázány. Veškerý společenský život byl cenzurován. Po sametové revoluci v roce 1989 došlo k zásadním změnám. Zájmové spolky se opět začaly svobodně věnovat vlastní činnosti a obnovovaly se některé pomalu zapomenuté tradice. Postupem času se kultura začala rozvíjet o nově vznikající spolky a kulturní činnost se zaměřila na lidové tradice a folklor.

Z toho také vyplývá, že život našich předků byl asi krušnější, ale v mnohém i radostnější než náš. Dovedli rozlišovat, kdy je čas na práci, kdy na odpočinek, a kdy na zábavu. Celý rok byl rozdělen na dny všední a sváteční. Naplňování svátečních chvil se oddávali stejně náruživě jako práci. Přičemž zábavu si vytvářeli sami občané. Velký podíl na tom měli místní učitelé, ochotnická divadla a nově vznikající spolky. Kdežto v dnešní době se mnohdy volný čas prolíná s prací a lidé už tolik nerozlišují dny všední a dny sváteční. O kulturu a volný čas se starají organizace, zájmová sdružení a média.

Práce svým způsobem také poukazuje na vývoj pedagogiky volného času. Na to, jak začaly vznikat hudební, divadelní, sportovní a vzdělávací aktivity. Stejně tak zájmové, odborné, sociální i politické organizace. Tento vývoj oslaboval výraznou časovou převahu pracovní doby nad sférou volného času. Umožnil ho tak demokratizovat a přibližovat potřebám a zájmům jednotlivců. Způsob využití volného času je také jedním z důležitých ukazatelů životního stylu.

Snažila jsem se tak položit základy pro další pohledy do minulosti kulturního života v naší obci. Z velké části jsem spolupracovala se Státním okresním archivem v Hodoníně.

Nemalé informace mi poskytli také občané Prušánek, kterým bych chtěla touto cestou poděkovat. Jistě by se dalo ještě hlouběji bádát o podrobnostech kulturního života obce, příkladem jsou noviny *Slovácko*, které vychází již od roku 1904 a ve kterých je psáno mnoho o oblasti Slovácka a tedy i o obci Prušánky, ale pro velké množství čísel tohoto deníku a dlouhého časové období není možné jej procházet. Co se týká zájmových spolků, tady je škoda, že nejsou k dispozici kroniky především Sboru dobrovolných hasičů, o kterých se ví, že byly psány. I přesto si myslím, že se mi podařilo probádat podstatnou část materiálů a zachytit tak život občanů z hlediska kultury a volného času vůbec.

Historická i současná fakta jsem se snažila doplnit o obrazový materiál. Především jsem zjistila, že je škoda, že obecní archiv fotografií je dalo by se říct minimální a jen někteří lidé vlastní bohatství v podobě těch nejstarších fotografií.

Závěrem bych chtěla říct, že obec Prušánky charakterizuje především lidová a vinařská tradice a folklor, kterého si lidé váží a který se zachovává už po mnoho generací. A kéž by tomu tak bylo i nadále.

POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY

BERÁNEK, Miroslav. Z činnosti našeho hasičského sboru. *Prušánský zpravodaj*. 2004. č. 4, s. 5.

ČAPKA, František, Zdeněk HÁZA, František HRADIL, Bronislav CHOCHOLÁČ, Jitka MATUSZKOVÁ a Zdeněk MĚŘÍNSKÝ. *Prušánky: vinařská obec Podluží*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1999. 278 s.

DRYŠL, František. Oddíl šachu TJ Podlužan Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 1997. č. 1, s. 15.

DRYŠL, František. Šachový oddíl Prušánky v sezóně 2003/2004. *Prušánský zpravodaj*. 2004. č. 2, s. 9.

DRYŠL, František. Šachový oddíl TJ Podlužan Prušánky v sezóně 2002-2003. *Prušánský zpravodaj*. 203. č. 3, s. 8-9.

DRYŠL, František. TJ Podlužan oddíl šachu. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 4, s. 16.

DRYŠL, Radek. TJ Podlužan Prušánky-oddíl šachu, sezona 2007-2008. *Prušánský zpravodaj*. 2008. č. 2, s. 11.

Farní kronika. Prušánky.

František Dryšl. TJ Podlužan Prušánky, šachový oddíl. *Prušánský zpravodaj*. 2007. č. 4, s. 7.

HLAVÁČ, Josef. Společenský život za „první republiky“. *Prušánský zpravodaj*. 1998. č. 3, s. 7.

HLAVÁČ, Josef. Vánoční zastavení. *Prušánský zpravodaj*. 1997. č. 4, s. 4-5.

HRADIL, František. 100 let od založení Dobrovolného sboru hasičů v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997. č. 1, s. 11-12.

HRADIL, František. Kříž vinohradníků. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 10.

HRADIL, František. Kříž vinohradníků. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 10.

HRADIL, František. Lovu zdar. *Prušánský zpravodaj*. 1998. č. 1, s. 7-8.

HRADIL, František. Nové symboly obce. *Prušánský zpravodaj*. 2003. č. 1, s. 3.

- HRADIL, František. Pohár starosty Prušánek. *Prušánský zpravodaj*. 1997. č. 3, s. 6.
- HRADIL, František. Pohár starosty Prušánek. *Prušánský zpravodaj*. 1997. č. 3, s. 6.
- HRADIL, František. Svěcení vinařského kříže. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 11.
- HRADIL, František. Uskutečňování. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 10.
- HRADIL, František. Uskutečňování. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 10.
- HRADIL, František. Vinařství a zahrádkářství. *Prušánský zpravodaj*. 1998. č. 2, s. 7.
- HRADIL, František. Vinařství a zahrádkářství. *Prušánský zpravodaj*. 1998. č. 2, s. 7.
- HRADIL, František. Zabijačka. *Prušánský zpravodaj*. 1998. č. 1, s. 10.
- HRADIL, František. Zarážání „hory“ v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997. č. 3, s. 6-7.
- HRADIL, František. Zarážání hory. *Prušánský zpravodaj*. 2002. č. 3, s. 9.
- HROMEK, Josef. Slovácký krúžek Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 2007. č. 1, s. 9.
- HROMEK, Josef. Z činnosti Slováckého krúžku Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 2007. č. 4, s. 13.
- HŘEBAČKA, Oldřich. Zarážání hory. *Prušánský zpravodaj*. 2003. č. 3, s. 5.
- HUSEK, Josef. Vzpomínky velikonoční. *Prušánský zpravodaj*. 1999. č. 1, s. 4-5.
- IVIČIČ, Jan. Mezinárodní mistrovství v sekání sektů. *Prušánský zpravodaj*. 2005. č. 1, s. 6.
- IVIČIČ, Jan. Moravské vinařské stezky (MVS). *Prušánský zpravodaj*. 2004. č. 3, s. 7.
- JANČÁŘ, Josef et al. *Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000. 373 s. Vlastivěda moravská, sv. 10. ISBN 80-727-5005-4.
- Když se řekne něco navíc. *Malovaný kraj: Vlastivědný časopis Slovácka a Záhori*. 1986. roč. XXII, č. 4, s. 19.
- KLIMEŠOVÁ, Hana. Něco málo o dramatickém kroužku na ZŠ. *Prušánský zpravodaj*. 2002. č. 1, s. 9.

KOMÁREK, Josef. Vznik cimbálové muziky v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1999. č. 3, s. 6.

KRISTOVÁ, Alena. Škola a oslavy výročí obce 28. 5. 2011. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 12-13.

Kronika IV. Místní národní výbor Prušánky, 1961–1979. Okresní archiv Hodonín.

Kronika místního národního výboru Prušánky V. Místní národní výbor Prušánky, 1980–1988. Okresní archiv Hodonín.

Kronika obce III. Místní národní výbor Prušánky, 1955–1960. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 97.

Kronika obce Prušánky VI. Obecní úřad Prušánky, 1989–2003.

Kronika obce Prušánky VII. Obecní úřad Prušánky, 2004–2011.

KRUŽÍK, Jan. *Lidové zvyky a slavnosti na Podluží*. Břeclav: Okresní kulturní středisko, 1982. s. 64.

KUČERA, Pavel. Z činnosti hasičů z Prušánek. *Prušánský zpravodaj*. 2010. č. 4, s. 10.

KUČEROVÁ, Magdaléna. Skauting v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1999. č. 2, s. 10-11.

MADĚRYČ, Martin a Alena MICHALICOVÁ. Křesťanský skaut v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 2001. č. 4, s. 3-4.

NĚMEČKOVÁ, Olga. Co dělá chasa aneb naše plesová sezóna 2002. *Prušánský zpravodaj*. 2002. č. 1, s. 5.

NĚMEČKOVÁ, Olga. Vinobraní - obnovení tradic. *Prušánský zpravodaj*. 2002. č. 4, s. 7.

NOSEK, Jan. Slovo starosty. *Prušánský zpravodaj*. 2006. č. 3, s. 1.

OMELKOVÁ, Jitka a Petra OMELKOVÁ. Z naší farnosti. Farní den se stal důstojnou oslavou 250 - letého výročí. *Prušánský zpravodaj*. 2008. č. 2, s. 10.

Pamětní kniha obce Prušánky I. Obecní úřad Prušánky, 1926–1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95.

Pamětní kniha obce Prušánky II. Obecní úřad Prušánky, 1934–1954. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 96.

Píseň věčně mladá. *Malovaný kraj: Vlastivědný časopis Slovácka a Záhori.* 1981. roč. XVII, č. 6.

Příruční slovník naučný I. A-F. Praha: Nakladatelství československé akademie věd, 1962. s. 581.

SBOR POŽÁRNÍ OCHRANY. *Kronika Sboru požární ochrany v Prušánkách.* Prušánky.

SCHULZ, František. Pavel Čech, učitel a muzikant. *Malovaný kraj: Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka.* 2011. roč. XLVII, č. 5, s. 13. ISSN 0323-1542.

ŠMÍD, Tomáš. Naše farnost dětem. *Prušánský zpravodaj.* 1999. č. 4, s. 10.

ŠOUPAL, Ruda. Masarykův kraj: Minulost Masarykova kraje. Hodonín: Učitelské spolky okresu Hodonínského, 1938. Masarykův kraj, díl III., kniha II., část 2.

ŠTARHA, Ivan. Znaký našich měst a vesnic XXXVII.: Prušánky. *Malovaný kraj: Národopisný a vlastivědný časopis Slovácka.* 2004. roč. XL, č. 1, s. 30.

ŠTOKAY, Josef. Oddíl kuželkářů. *Prušánský zpravodaj.* 1997. č. 2, s. 9.

TJ PODLUŽAN PRUŠÁNKY. *50 let fotbalu v Prušánkách.* Prušánky, 1984. s. 89.

TRECHOVÁ, Vlasta. 110. výročí založení sboru dobrovolných hasičů. *Prušánský zpravodaj.* 2007. č. 2, s. 8.

TRECHOVÁ, Vlasta. Beseda u cimbálu. *Prušánský zpravodaj.* 2011. č. 3, s. 6.

TRECHOVÁ, Vlasta. Ej mája, zelená mája. *Prušánský zpravodaj.* 2004. č. 3, s. 8.

TRECHOVÁ, Vlasta. K-fest. *Prušánský zpravodaj.* 2004. č. 3, s. 7.

TRECHOVÁ, Vlasta. Koledování na návsi. *Prušánský zpravodaj.* 2010. č. 1, s. 6.

TRECHOVÁ, Vlasta. Krojované hody. *Prušánský zpravodaj.* 2009. č. 3, s. 10.

TRECHOVÁ, Vlasta. Májové zpívání. *Prušánský zpravodaj.* 2011. č. 2, s. 10.

TRECHOVÁ, Vlasta. Ohňostroj. *Prušánský zpravodaj.* 2010. č. 1, s. 7.

- TRECHOVÁ, Vlasta. Poděkování. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 13.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Prušánecké vinobraní. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 4, s. 9.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Sportovní rybáři v Prušánkách. *Prušánský zpravodaj*. 1997. č. 4, s. 10.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Svatojánská noc. *Prušánský zpravodaj*. 2004. č. 3, s. 7.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Svatojánská noc. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 3, s. 5.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Šohaj - Podlužánek. *Prušánský zpravodaj*. 1997. č. 4, s. 7.
- TRECHOVÁ, Vlasta. V neděli 29. května jsme oslavy završily. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 13.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Velikonoční zábava. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 9.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Vzpomínka na Pavla Čecha. *Prušánský zpravodaj*. 2009. č. 1, s. 10.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Z výstavy „Tradice a historie Prušánek“. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 4, s. 10.
- TRECHOVÁ, Vlasta. Zarážání hory. *Prušánský zpravodaj*. 2005. č. 3, s. 9.
- Turistický průvodce Podlužím a Hodonínskem: Prušánky*. Břeclav: občanské sdružení Malovaný kraj, 2009.
- Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích 1 a/b*. Praha: DIDEROT, 1999, 518 s. ISBN 80-902-5553-1.
- ZAHRADNÍK, Lubomír. Víkend po myslivecku. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 2, s. 11.
- ZÁLEŠÁK, Zdeněk. Oddíl kuželek Podlužan Prušánky. *Prušánský zpravodaj*. 2011. č. 4, s. 16.
- ZÁLEŠÁK, Zdeněk. TJ Podlužan Prušánky - oddíl kuželek. *Prušánský zpravodaj*. 2010. č. 3, s. 9.
- ZÁLEŠÁK, Zdeněk. Turnaj neregistrovaných dvojic. *Prušánský zpravodaj*. 2010. č. 3, s. 8.
- ŽIDLICKÝ, Vladimír a OREL. Lidové kroje na Hodonínsku. Osveta, 1979.

Internetové zdroje:

19. a 20. století na Moravě/Výstava soudobé kultury: O výstavě. *Poklady Moravy: Příběh jedné historické země* [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.pokladymoravy.cz/?page_id=382

60. léta situace v ČSM. *Totalita* [online]. 1999 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/60/60_06.php

Archiv: 1. ročník K nechorám do sklepa. *Nechory: Vinné sklepy* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.otevrenesklepy.nechory.cz/archiv-1.-rocnik-k-nechoram-do-sklepa-26.6.2010,13.html>

Československý svaz mládeže (ČSM), Socialistický svaz mládeže (SSM). *Totalita* [online]. 1999 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/csm.php>

FESTIVAL OTEVŘENÝCH SKLEPŮ V NECHORÁCH (26. 6. 2010). *Obec Prušánky: oficiální webové stránky jihomoravské obce* [online]. 2003 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.obecprusanky.cz/zivot-v-obci/100626-otevrene-sklepy.php>

FROLEC, Václav. Vinařský obyčej "Zarážání hory" na Moravě. *Národopisné aktuality* [online]. Strážnice: Krajské středisko Lidového umění, 1968, č. 1 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/1968/1/Nr.html#03>

Historie: Léto 2009. *Festival otevřených sklepů* [online]. 2008 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.otevrenesklepy.cz/historie-let-185>

Charakteristika plesu. *Folklorní sdružení České republiky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.folklornisdruzeni.cz/charakteristika-plesu>

Kněží ve farnosti. VACULÍK, Lukáš. *Římskokatolická farnost Prušánky* [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.farnostprusanky.cz/articles/knezi-ve-farnosti/>

Komunismus v Česku. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Komunismus_v_Česku

Krásné místo, o. s. VACULÍK, Lukáš. *Římskokatolická farnost Prušánky* [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.farnostprusanky.cz/articles/krasne-misto-o-s/>

Místo konání a pořadatelé. *Folklorní sdružení České republiky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.folklornisdruzeni.cz/misto-konani-a-poradatele>

Moravské vinařské stezky [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://vinarske.stezky.cz/>.

Moravský ples. *Folklorní sdružení České republiky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.folklornisdruzeni.cz/moravsky-ples>

Podluží. *Region Podluží* [online]. c 2009 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/>

Pražské jaro 1968. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Pražské_jaro_1968

Prušánkách. *Obec Prušánky: oficiální webové stránky jihomoravské vinařské obce* [online]. 2003, 9. 1. 2012 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.obecprusanky.cz/info/o-prusankach.php>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Sdružení_hasičů_Čech,_Moravy_a_Slezska

Sekání sektů. *Mistrovství republiky v sekání sektů Nechory: Vinné sklepy u Jeňoura* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.sekanisektu.cz/>

Slavnost Těla a Krve Páně. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Slavnost_Těla_a_Krve_Páně

Tříkrálová sbírka. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Tříkrálová_sbírka

Únor 1948. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Únor_1948.

Vinné sklepy Nechory. *Nechory: vinné sklepy* [online]. 2006 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: http://www.nechory.cz/?p=p_16

Z archivu: Kapela Starých Časů - něco z historie. *Kapela Starých Časů: Průšánky* [online]. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.kapelastarychcasu.cz/historie.php>

Župa. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Župa>

Seznam informátorů

Drejčková Jana

Drejčková Ludmila

Hromek Zbyněk

Hřebačka Miroslav

Imrichová Marie

Kopečková Květa

Maděryč Martin

Němečková Olga

Sukup Emil

Škrobáková Milena

Trechová Vlasta

Valuch Jakub

Zálešák Emil

Zigáček Josef

Zigáčková Anežka

Zdroj nebo autor fotografií:

Hromková Marie

Hřebačka Miroslav

Kuchařová Marie

Obecní archiv

Omelka Petr

Vaculík Lukáš

Vašíček Pavel

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Horenské právo

Příloha č. 2 Znak a prapor obce

Příloha č. 3 Fotografie

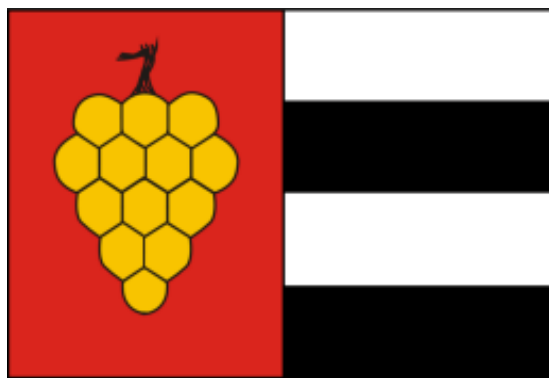
Příloha č. 1 Horenské právo

„Kdokolí cestou by šel a do vnohradú, jenž není jeho, pro hrozen nebo co jiného rukou sáhl, o ruku, kdo by tam vkroč il, o nohu přijítí má a jestliže by celým životem do vnohradú vstoupil a z něho něco vzal, byv tam přistizen, hrdlo ztratí, leč by slavný soud jinak ustanovítí ráč il. Vyjímku činí jen nemocný člověk a těhotná žena. Pak-li by nemocný člověk neb těhotná žena mimo hory šla, nebo jich pro žízeň nebo zachtění, jakž to při těhotných často bývá, hrozni žádostíví bylí, tomu a takové se povoluje, aby do vnohradú vešli a na hotáře tř íkrát zavolalí, a jemu svou žádost oznámilí. Hotář má takovým tř í hrozny utrhnoutí a dátí. Pak-li by se hotáře dovolatí nemohlí, mají sobě tř í hrozny utrhnoutí, ve vnohradě je snístí, slupky s nich ke pni zahrabatí a na kolek neb hlavu jeden groš vložití. Jestliže by svíně, tele, koza a jakékolí dobytce nebo kaň do hory vešli a od hotáře zajatí bylí, musí majitel pokutu čtyř í groše zaplatítí a škodu nahradítí. Za psa pak deset grošů pokutu složití. Kdo v hoře nic nemá, ten aby do ní nechodil a nevstupoval. Pak-li by kdo v hoře nalezen a chycen byl a majetek má, má tř í dñí v kamlíku sedětí a výplatného deset grošů dátí. To když se u něho nic nenajde. Kdyby se však u něho něco našlo, jemu to na hrdlo př ívě šeno bítí a on s tím na šibenící pově šen bude. Pak-li by se bránil, a př ítom zabít byl, tehdy jemu mají ty hrozny nebo marhule nebo cokolí kradl, na hubu vložen y bítí a potom zahrabán bítí má, leda by soud jinak ustanovíl. Jestliže by kopáče sousedoví svému peň pod runou táhl z cizího vnohradú do svého, kolíkéž pñí by vytáhl, tolikž eber z jeho boku kat jemu vytáhnoutí má. Kěz by pak oblouky vytahoval a kradl, má jímí obě šen bítí. Kdo strom ovoce nesoucí ve vnohradě blíže runy státí má, z toho stromu ovoce trhatí, tř ástí a

*co do runy padá sbíratí právo má. Avšak co do vnohradu souseda
visí, to jemu nechávatí má. Ano i souseď jeho, což ze svého odní nku
dosáhnoutí může, trhatí svobodu má. Vnobraní čínití a hrozny
trhatí nesmí nikdo spíš, než až horní, souseď, úřady a valná
hromada všech kopáči a mužů starož itných ustanoví. Hotaři mají
věrně hlídatí, nic nikomu ve vnohradě, ani ovoce, ani hrozni
odnášetí nechatí a krástí. Každého, koho ve vnohradě při krádeži
př ichytí, ať byl to člověk nebo hovado, slavnému
soudu předvéstí mají a na to přísahu složití mají“²⁷⁵*

²⁷⁵ Pamětní kniha obce Prušánky I. Obecní úřad - Prušánky, 1926-1934. Okresní archiv Hodonín, inv. č. 95. s. 233.

Příloha č. 2 Znak a prapor obce

Příloha č. 3 Fotografie

Sbor dobrovolných hasičů ve dvacátých letech. Zdroj: Marie Hromková.

Ochotníci v roce 1932. Zdroj: Marie Hromková.

Kurz vaření v roce 1934. Zdroj: Marie Hromková.

Cimbálová muzika Slovácký krúžek v polovině padesátých let. Zdroj: Marie Kuchařová.

Vinobraní v šedesátých letech. Zdroj: Marie Kuchařová.

Dožínky v roce 1958. Zdroj: Marie Kuchařová.

Ochotníci v šedesátých letech. Zdroj: Marie Kuchařová.

1. máj - svátek práce. Zdroj: Obecní archiv.

Podlužánek. Zdroj: Obecní archiv.

Cimbálová muzika Podlužánek

Zdroj: ŽIDLICKÝ, Vladimír a OREL. Lidové kroje na Hodonínsku. Osveta, 1979.

Děti ze souboru Podlužánek - tradiční dětské hry a tance.

Zdroj: ŽIDLICKÝ, Vladimír a OREL. Lidové kroje na Hodonínsku. Osveta, 1979.

Soubor Podlužánek. Zdroj: Petr Omelka.

Muži s orobincovými sotůrky (vpravo Pavel Čech) před vinným sklepem v Nechorách. Zdroj: ŽIDLICKÝ, Vladimír a OREL. Lidové kroje na Hodonínsku. Osveta, 1979.

Soubor Šohaj. Zdroj: Petr Omelka.

Soubor Šohaj na festivalu v Itálii v roce 1988. Zdroj: Miroslav Hřebačka.

Nechory - doškové střechy. Zdroj: Pavel Vašíček.

Nechory. Zdroj: Pavel Vašíček

Nechory v současné době. Zdroj: Pavel Vašíček.

Vinobraní – příprava na průvod. Autor: Petr Omelka.

Vinobraní – „šohaj“ nesoucí horu s révovým věncem v průvodu. Autor: Petr Omelka.

„Zarážání hory“ – průvod. Autor: Lukáš Vaculík.

„Zarážání hory“. Autor: Petr Omelka.

„Zarážání hory“. Autor: Petr Omelka.

Vinobraní – oklepávání dvanácti kolků a přednášení básničky. Autor: Lukáš Vaculík.

Vinobraní – taneční pásmo, vyhazovaný valčík. Autor: Petr Omelka.

Vinobraní – „verbuňk“. Autor: Petr Omelka.

Beseda u cimbálu – ženský sbor. Autor: Petr Omelka.

Beseda u cimbálu – „mužácký sbor“. Autor: Petr Omelka.

Hody, krojový průvod. Autor: Petr Omelka.

Hody. Autor: Lukáš Vaculík.

Hody – taneční „sólo“. Autor: Lukáš Vaculík.

Hody neděle – příjezd přespolních „šohajů“ na koňském povoze. Autor: Petr Omelka.

Hody neděle – „hošije“. Autor: Petr Omelka.

Hody pondělí – „mužácké“ sólo. Autor: Lukáš Vaculík.

Hody úterý – děvčata za „šohaje“. Autor: Petr Omelka.

Hody – „mája“. Autor: Petr Omelka.

Výstava „*Tradice a historie Prušánek*“. Autor: Petr Omelka

Výstava „*Tradice a historie Prušánek*“. Autor: Petr Omelka

Výstava „*Tradice a historie Prušánek*“. Autor: Petr Omelka

Svěcení kříže – slavnostní průvod. Autor: Petr Omelka.

Svěcení kříže. Autor: Petr Omelka.

SLOVNÍČEK REGIONÁLNÍCH TERMÍNŮ

Akce Z	Dobrovolná činnost občanů, která se týká výstavby obce ve prospěch všech občanů.
Domovina	Organizace sdružující domkaře a drobné rolníky v ČSR, která vznikla v roce 1919 jako odnož agrární strany, která od roku 1922 přijala název Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu a stala se jednou z nejsilnějších stran v ČSR.
Hošije	Základním prvkem „hošijí“ je vyskakování, přičemž každý tanečník si předzpívá čtyřřádkový popěvek improvizovaného charakteru a pak za doprovodu hudby a potlesků ostatních chlapců vyskakuje s rozepjatými pažemi.
Chasa	Mládež, která se při různých příležitostech obléká do slavnostního kroje.
Lidová akademie	Sdružení lektorů, kteří šířili osvětu a pořádali přednášky v různých oborech podle požadavků různých společenských organizací.
Mužák	Ženatý muž v kroji.
Šohaj	Chlapec v kroji.
Zarážání hory	Symbolem zarážené hory byl zákaz vstupu do vinice až do doby sklizně hroznů.
Župa	Vyšší územně správní celek, kraj. Do žup se členily i některé spolky, jako dobrovolní hasiči, ale i Sokol a Orel.

Jméno a příjmení:	Lucie Drejčková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Kulturní a spolkový život obce Prušánky od první republiky po současnost
Název v angličtině:	Culture and association life of the village Prušánky since the first republic to the present
Anotace práce:	Cílem diplomové práce bylo zdokumentovat rozvoj a růst kulturního života jihomoravské obce Prušánky od „první republiky“ po současnost a zaměřit se při tom také na zájmové spolky a sdružení. Diplomová práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola popisuje obec Prušánky. Druhá kapitola pojednává o mém bádání a na základě toho odůvodňuje celou koncepci diplomové práce pro její lepší pochopení. Třetí kapitola se již zaměřuje na zájmové spolky a sdružení. Nejprve jsou zde všechny vyjmenovány dle časového uspořádání a dále se podrobně zabývám těmi nejvýznamnějšími. Jedná se o Sbor dobrovolných hasičů a Tělovýchovnou jednotu Sokol. Tím posledním je národopisný soubor Podlužánek, jehož podrobnější charakteristiku jsme zařadili, ačkoliv se nejedná ani o spolek či sdružení. Což také naznačuje, že kulturní život v obci je z velké části zaměřen na folklor a lidovou tradici, která se stále udržuje. Poslední, čtvrtá kapitola mapuje veškerý kulturní život obce v jednotlivých časových obdobích. Pro lepší přehlednost jsou některá tato časová období ještě členěna do podkapitol, které popisují zájmové spolky nebo kulturní život či jednotlivé oslavy a kulturní akce.
Klíčová slova:	obec Prušánky, kultura, tradice, folklor, volný čas, spolky, historie

Anotace v angličtině:	The aim of the diploma work was to document the development and growth of culture life of a southern-moravian village Prušánky since the first republic to the present and to focus on interest groups. The diploma work is divided into four chapters. The first chapter describes the village Prušánky. The second chapter describes my research and thus substantiates the whole concept of the work and facilitates better understanding of it. The third chapter already concentrates on interest groups. They are all sorted chronologically at first and then I deal with the most significant ones. Those are Voluntary fire brigade and a sports association Sokol. The last association I focus on is the ethnographic association of Podlužánky. Although it is not an interest group it was included among the groups which also indicates that the culture life in the village is mostly concentrated on folklore and folk traditions which is still maintained. The last, fourth chapter surveys the entire culture life of the village in individual periods of time. Some of the periods are divided into subchapters for better lucidity. They describe interest groups, culture life or celebrations and culture events.
Klíčová slova v angličtině:	the village Prušánky, culture, traditions, folklore, leisure time, interest groups, history
Přílohy vázané v práci:	3 přílohy: horenské právo, znak a prapor obce, fotografie
Rozsah práce:	91 stran
Jazyk práce:	čeština